

Naručitelj: **GRAD KLANJEC**
Trg mira 11, Klanjec

Izrađivač: **SVEUČILIŠTE U ZAGREBU**
- ARHITEKTONSKI FAKULTET
Zavod za urbanizam, prostorno planiranje
i pejzažnu arhitekturu
10.000 Zagreb, Kačićeva 26, tel/fax.: 01 / 456 12 84

Elaborat: **PROSTORNI PLAN UREĐENJA GRADA KLANJCA**
- IZMJENE I DOPUNE

Odgovorna osoba: **Doc.dr.sc. Jesenko Horvat, dipl.ing.arh.**

Koordinator plana: **Doc dr.sc. Jesenko Horvat, dipl.ing.arh.**

Autor plana: **Doc dr.sc. Jesenko Horvat, dipl.ing.arh.**

Planeri - suradnici: **Ante Senjanović, dipl.ing.arh.**

Prirodna baština
i zaštita okoliša: **Amalija Denich, dipl.ing.agr.**
Kulturna baština: **Ksenija Petrić, dipl.ing.arh.**

Predstojnik Zavoda: **Doc. dr.sc. Jesenko Horvat**
dipl.ing.arh.

Zagreb, ožujak 2008.

Grad KLANJEC

PROSTORNI PLAN UREĐENJA GRADA KLANJCA – IZMJENE I DOPUNE

SADRŽAJ PISANOGA DIJELA PLANA:

	str.
UVOD	1
1. POLAZIŠTA	4
1.1. POLOŽAJ, ZNAČAJ I POSEBNOSTI PODRUČJA GRADA KLANJCA	4
1.1.1. Osnovni podaci o stanju u prostoru	4
- zemljopisni položaj	4
- teritorijalno politički ustroj	5
- prirodna obilježja	5
- staništa	7
1.1.2. Prostorno - razvojne i resursne značajke	9
- prostorno-razvojne značajke	9
- resursne značajke, prirodni resursi	12
1.1.3. Planski pokazatelji	
1.1.4. i obveze iz dokumenata prostornog uređenja šireg područja i ocjena postojećih prostornih planova	14
- obveze iz planova šireg područja	14
- ocjena postojećih prostornih planova	17
1.1.5. Ocjena stanja, mogućnosti i ograničenja razvoja u odnosu na demografske i gospodarske podatke te prostorne pokazatelje	17
- ocjena demografskog stanja	17
- ocjena stanja prirodnih i krajobraznih vrijednosti	20
- ocjena stanja kulturnih dobara	21
- obilježja postojećih prometnih sustava	22
- obilježja komunalne infrastrukture	22
- mogućnosti razvoja	23
- ograničenja u korištenju zemljišta	23
2. CILJEVI PROSTORNOGA RAZVOJA I UREĐENJA	25
2.1. CILJEVI PROSTORNOGA RAZVOJA ŽUPANIJSKOGA ZNAČAJA	25
2.1.1. Razvoj gradova i naselja posebnih funkcija i infrastrukturnih sustava	25
- razvoj gradova i naselja	25
- razvoj infrastrukturnih sustava	26
2.1.2. Racionalno korištenje prirodnih izvora	26
- zamisao održivoga razvitka	26
- sveobuhvatno planiranje i upravljanje prostorom i okolišem	27
- čuvanje prirodnog i krajobraznog nasljeđa	27
2.1.3. Očuvanje ekološke stabilnosti i vrijednih dijelova okoliša	27
2.2. CILJEVI PROSTORNOGA RAZVOJA GRADSKOGA ZNAČAJA	29
2.2.1. Demografski razvoj	29
2.2.2. Odabir prostorno-razvojne strukture	29
2.2.3. Razvoj naselja, društvene, prometne i komunalne infrastrukture	30

2.2.4.	Zaštita krajobraznih prirodnih vrijednosti i posebnosti i povijesnih cjelina	32
-	zaštita krajobraznih prirodnih vrijednosti i posebnosti	32
-	zaštita kulturne baštine	33
-	tradicijska ruralna naselja – etnološke cjeline	34
-	povijesni sklopovi i građevine	40
-	raspela, poklonci (sakralna obilježja)	43
-	memorijalna baština i spomenici parkovne arhitekture	44
-	tradicijske vinogradarske klijeti zona kultiviranog krajolika vinograda	45
2.3.	CILJEVI PROSTORNOGA UREĐENJA NASELJA NA PODRUČJU GRADA	46
2.3.1.	Racionalno korištenje i zaštita prostora	46
2.3.2.	Utvrđivanje građevinskih područja naselja	46
2.3.3.	Unapređenje uređenja naselja i komunalne infrastrukture	47
-	načela uređenja naselja i očuvanje prepoznatljivosti	47
-	preporuke za uređenje komunalne infrastrukture	48
3.	PLAN PROSTORNOGA UREĐENJA GRADA KLANJCA	49
3.1.	PRIKAZ PROSTORNOGA RAZVOJA NA PODRUČJU GRADA U ODNOSU NA PROSTORNU I GOSPODARSKU STRUKTURU ŽUPANIJE	49
3.2.	ORGANIZACIJA PROSTORA I OSNOVNA NAMJENA I KORIŠTENJE POVRŠINA	51
3.2.1.	Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina	53
3.3.	PRIKAZ GOSPODARSKIH I DRUŠTVENIH DJELATNOSTI	53
3.3.1.	Gospodarske djelatnosti	53
3.3.2.	Društvene djelatnosti	54
3.4.	UVJETI KORIŠTENJA, UREĐENJA I ZAŠTITE PROSTORA	55
	područja posebnih uvjeta korištenja	55
	područja posebnih uvjeta uređivanja	55
	područja posebnih uvjeta zaštite	55
3.4.1.	Iskaz površina za posebno vrijedna i osjetljiva područja	56
3.4.2.	Zaštita prirodnih resursa	57
-	šume	57
-	poljodjelsko zemljište	57
-	mineralne sirovine	58
3.4.3.	Zaštita prirodnih i krajobraznih vrijednosti	59
-	zaštićeno prirodno nasljeđe	59
-	prijedlog za zaštitu prirodnog i krajobraznog nasljeđa	59
-	zaštita prirodnog i krajobraznog nasljeđa prostornim planom	60
3.4.4.	Zaštita kulturnih dobara	61
-	zaštićena kulturna dobra	61
-	opći uvjeti zaštite po vrstama kulturnih dobara	62
-	zaštita kulturnih dobara prostornim planom	64
3.4.5.	Predjeli za koje je obvezna izrada prostornog plana	65
-	UPU	65
-	DPU	65
3.5.	RAZVOJ INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA	66
3.5.1.	Prometni sustav	66
-	cestovni promet	66

- željeznički promet	67
- biciklistički i pješački promet	68
- javni prijevoz	68
- javne telekomunikacije	68
- radio i TV sustav veza	69
3.5.2. Energetski sustav	69
- cjevni transport plina	69
- elektroopskrba	70
3.5.3. Vodnogospodarski sustav	70
- vodoopskrba	70
- odvodnja otpadnih voda	70
- uređenje vodotoka i voda	71
- zaštita od poplava i bujica	71
- melioracijska odvodnja	71
3.6. POSTUPANJE S OTPADOM	72
3.6.1. Kruti otpad	72
3.6.2. Tekući otpad	73
3.6.3. Biološki otpad	73
3.7. SPREČAVANJE NEPOVOLJNA UTJECAJA NA OKOLIŠ	73
3.7.1. Sustav gospodarenja okolišem	74
3.7.2. Utvrđivanje stanja okoliša	74
3.7.3. Mjere zaštite okoliša	75
- program zaštite okoliša	75
- zaštita voda (izvorišta pitke vode)	75
- zaštita tla	75
- zaštita kakvoće zraka i zaštita od buke	76
- vatrogasna zaštita	76
- zaštita okoliša mjerama krajobraznog oblikovanja	76
- zaštita okoliša mjerama graditeljskoga oblikovanja	76

ODREDBE ZA PROVOĐENJE

	str.
1. TEMELJNE ODREDBE I UVJETI ZA ODREĐIVANJE NAMJENA POVRŠINA NA PODRUČJU GRADA	1
2. UVJETI ZA UREĐENJE PROSTORA	4
2.1 Građevine od važnosti za državu i županiju	4
2.2 Građevna područja naselja	4
2.2.1 Opće odredbe	4
2.2.2 Jednostambene zgrade	11
2.2.3 Obiteljski pansioni i pansioni seoskog turizma	13
2.2.4 Višestambene zgrade	14
2.2.5 Pomoćne i gospodarske građevine	14
2.3 Uvjeti smještaja društvenih djelatnosti (građevinsko zemljište mješovite namjene)	17
2.4 Neizgrađeni dio građevinskog zemljišta	18
3. UVJETI SMJEŠTAJA GOSPODARSKIH DJELATNOSTI	18
3.1 Građevinska područja za gospodarsku izgradnju	18
3.2 Građevinsko područje za poslovnu namjenu	20
3.3 Građevinsko područje za ugostiteljsko turističku namjenu	20
3.4 Površine za iskorištavanje mineralnih sirovina	21
4. IZGRAĐENE STRUKTURE IZVAN GRAĐEVINSKOG PODRUČJA	21
5. UVJETI UTVRĐIVANJA POJASEVA (KORIDORA) ILI TRASA PROMETNIH I DRUGIH INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA	25
6. MJERE ZAŠTITE KRAJOBRAZNIH I PRIRODNIH VRIJEDNOSTI KULTURNO-POVIJESNIH CJELINA	28
6.1 Mjere zaštite krajobraznih i prirodnih vrijednosti	29
6.2 Mjere zaštite kulturnih dobara (povijesnih cjelina i građevina)	30
7. POSTUPANJE S OTPADOM	32
8. MJERE SPRJEČAVANJA NEPOVOLJNA UTJECAJA NA OKOLIŠ	32
9. MJERE PROVEDBE PLANA	32
9.1 Obaveze izrade prostornih planova	32
9.2 Primjena posebnih razvojnih i drugih mjera	33
9.3 Rekonstrukcija i gradnja građevina čija je namjena protivna planiranoj	33
10. Zaključne odredbe	33

SADRŽAJ GRAFIČKOG DIJELA PLANA:

- 1. KORIŠTENJE I NAMJENA POVRŠINA (1:25.000)**
 - 1.1. PROSTORI ZA RAZVOJ I UREĐENJE
 - 2. INFRASTRUKTURNI SUSTAVI (1:25.000)**
 - 2.1. PROMET
 - 2.2. POŠTA I TELEKOMUNIKACIJE
 - 2.3. ENERGETSKI SUSTAV
 - 2.4. VODNOGOSPODARSKI SUSTAV I ODLAGANJE OTPADA
 - 3. UVJETI ZA KORIŠTENJE, UREĐENJE I ZAŠTITU PROSTORA (1:25.000)**
 - 3.1. PODRUČJA POSEBNIH OGRANIČENJA U KORIŠTENJU
 - 3.2. PODRUČJA PRIMJENE POSEBNIH MJERA UREĐENJA I ZAŠTITE
 - 4. GRAĐEVNA PODRUČJA NASELJA (1:5.000)**
 - 4.1 list Klanjec 45
 - 4.2 list Klanjec 46
 - 4.3 list Klanjec 47
 - 4.4 list Klanjec 48
 - 4.5 list Veliko Trgovište 5
 - 4.6 list Veliko Trgovište 6
 - 4.7 list Veliko Trgovište 7
 - 4.8 list Veliko Trgovište 8
 - 4.9 list Veliko Trgovište 16
 - 4.10 list Veliko Trgovište 17
-

KARTOGRAMI

0. POLAZIŠTA PLANIRANJA

- 0.1. ZEMLJOPISNI POLOŽAJ GRADA KLANJCA
- 0.2. TERITORIJALNO-POLITIČKI USTROJ
- 0.3. SUSTAV NASELJA I ADMINISTRATIVNIH SJEDIŠTA
- 0.4. DEMOGRAFSKI PODACI
- 0.5. POSTOJEĆA PROSTORNO-PLANSKA DOKUMENTACIJA
- 0.6. POSTOJEĆI RAZVRSTAJ JAVNIH CESTA I ŽELJEZNIČKI PROMET
- 0.7. PODRUČJA POSEBNIH OGRANIČENJA U PROSTORU
- 0.8. KARTA STANIŠTA GRADA KLANJCA

1. OSNOVE PROSTORNOGA RAZVOJA I UREĐENJA

- 1.1. OSNOVNA NAMJENA POVRŠINA
- 1.2. MREŽA DRUŠTVENIH DJELATNOSTI

2. INFRASTRUKTURNI SUSTAVI I MREŽE

- 2.1. CESTOVNI I ŽELJEZNIČKI PROMET
- 2.2. JAVNE TELEKOMUNIKACIJE
- 2.3. CIJEVNI TRANSPORT PLINA I ELEKTROOPSKRBA
- 2.4. VODOGOSPODARSKI SUSTAV I ODLAGANJE OTPADA

3. PODRUČJA POSEBNIH OGRANIČENJA U KORIŠTENJU

- 3.1. ZAŠTITA KULTURNE I PRIRODNE BAŠTINE
 - 3.2. PODRUČJA I DIJELOVI PRIMJENE PLANSKIH MJERA ZAŠTITE
-

UVOD

Izmjene i dopune prostornog plana uređenja Grada Klanjca izrađene su na temelju ugovora br. 23/06-19 iz 2006. godine i aneksa ugovora broj 23/I/06-19 iz 2007. godine, sklopljenih između Županije Krapinsko-zagorske, Grada Klanjca i Arhitektonskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Zavoda za urbanizam, prostorno planiranje i pejzažnu arhitekturu.

Prostorni plan uređenja Grada Klanjca, čije su ovo izmjene i dopune, izrađen je i donesen 11. srpnja 2001. godine, a stupio je na snagu objavom u Službenom glasniku Krapinsko zagorske županije broj 9/2001 i 10/2001. Izrađivač ovog plana bila je ista planerska kuća. Taj planski dokument, postupkom propisanom procedurom u vrijeme stupanja na snagu, donesen je u prvom postupku kao Izmjena i dopuna postojećeg plana za područje bivše Općine Klanjec.

Nakon četiri godine donosi se odluka o izradi Izmjena i dopuna prostornog plana, a ona je obrazložena u Izvješću o stanju u prostoru i Programu mjera za unapređenje stanja u prostoru, dokumentima iz 2006. godine. (Službeni glasnik Krapinsko zagorske županije broj 9/2006). Kako je u međuvremenu izrađen je i donesen Prostorni plan Krapinsko-zagorske županije, to je usaglašavanje Prostornog plana uređenja Grada Klanjca sa županijskim prostornim planom također jedan o razloga pokretanja postupka za izmjenom plana.

Tekstualni i grafički dijelovi Plana predstavljaju nadopune postojećeg plana, a usklađeni su s Pravilnikom o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova (NN br. 106 od 7. kolovoza 1998. godine).

Upravni odjel za prostorno uređenje i gradnju Krapinsko-zagorske županije, osnovom Čl. 98 Zakona o prostornom uređenju i gradnji (NN 76/07), izdao je suglasnost na Prostorni plan uređenja Grada Klanjca - izmjene i dopune, (klasa 350-02/08-01/12, ur. broj 2140/01-07-01-08-5, od 08. veljače 2008.).

Prethodno su dobivena slijedeća mišljenja i suglasnosti:

- Ministarstvo kulture - Uprave za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Zagrebu (klasa 612-08/07-10/1134, ur. broj 532-04-05/6-07-2 od 25. rujna 2007.),
- Ministarstvo kulture - Uprave za zaštitu prirode u Zagrebu (klasa 612-07/05-49/420, ur. broj 532-08-02-03/1-07-13 od 22. listopada 2007.),
- Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva (klasa 350-02/07-01/141, ur. Broj 525-09-A.B.P./07-2, od 5 studenog 2007.),
- Zavod za prostorno uređenje i zaštitu okoliša Krapinsko-zagorske županije - o usklađenosti plana sa Županijskim prostornim planom (klasa 350-01/0-01/13, ur. broj 2140/1-09-07-07 od dana 7. siječnja 2008.).

Gradsko vijeće Grada Klanjca prihvatilo je Prostorni plan uređenja Grada Klanjca - izmjene i dopune na sjednici održanoj 12. ožujka 2008. (klasa 363-02/08-02/01, ur. broj 2135/01-02/08-104). Odluka o donošenju objavljena je u Službenom glasniku Krapinsko-zagorske županije br. 4/2008. od 14. ožujka 2008. godine.

Prostorno planska dokumentacija koja se primjenjuje na ovom području pripada trima hijerarhijskim kategorijama planova: Strategiji prostornog uređenja Republike Hrvatske, Prostornom planu Krapinsko zagorske županije i Prostornom planu jedinice lokalne uprave. Ovi se planovi nastavljaju na starije generacije planova koje svjedoče o kontinuitetu prostornog planiranja na ovom prostoru. Nove generacije planova se još uvijek usklađuju s potrebama koje su rezultat procesa, promjena u društvu i ekonomiji, a koje utječu na prostorni razvoj. Osobito treba istaknuti :

- 1/ Promjene na društvenom planu omogućile su novi način gospodarenja prostornim i proizvodnim resursima što u urbanističkom smislu daje nove mogućnosti i postavlja nove planerske zahtjeve.
- 2/ Promjene u administrativno - teritorijalnom ustroju, usitnjavanju jedinica lokalne uprave i kolebanjima u nadležnostima između razina administrativno teritorijalnog ustroja Države - što otežava realizaciju prostorno - planerskih, urbanističkih i građevinskih zahvata.
- 3/ Osamostaljenje države izaziva izmjene na planu usmjerenja ovog pograničnog državnog teritorija, kako sa strateškog, tako i s aspekta gospodarskog interesa države. Uporište specijalnom tretmanu pograničnog područja nalazi se u Zakonu o prostornom uređenju (studija: "Razvojna politika za granična područja Republike Hrvatske" u okviru Strategije i programa prostornog uređenja Republike Hrvatske).
- 4/ Dio teritorija je carinski granični pojas koji obuhvaća 5 km od carinske crte u dubinu teritorija Republike Hrvatske. Za svaki oblik intervencije (gradnja objekta ili privremenog objekta) u području do 100 m od granične crte potrebno je zatražiti posebne suglasnosti, prvenstveno od Ministarstva unutarnjih poslova koje je nadležno za nadzor državne granice.
- 5/ Europski i svjetski trendovi pooštravaju kriterije zaštite okoliša, zaštite kulturne i prirodne baštine, te zaštite identiteta prostora, a to zahtijeva preispitivanje dosadašnjih planerskih postavki. U dosadašnjoj prostorno - planskoj dokumentaciji ta skrb je bila više deklarativne prirode.
- 6/ Kao posljedica svega navedenog, nameće se potreba korigiranja dosadašnje metodologije u procesu planiranja u kojoj su dominirali funkcionalistički aspekti utemeljeni na općim principima modernog urbanizma, a zapostavljene su bile ili olako shvaćene obveze zaštite neobnovljivih prirodnih resursa i očuvanja identiteta prostora. Novim će se pristupom morati miriti ova dva često sukobljena interesa, a to su funkcionalistički i zaštitarski.

Izrada i donošenje nove prostorno - planske dokumentacije otežana je iz više razloga:

- novi zakonski dokumenti o prostornom uređenju samo su djelomično doneseni i prolaze kroz prvu praktičnu provjeru, a očekuju se i njihove izmjene.
- financijske mogućnosti naručitelja planske dokumentacije su minimalne (što sprečava izradu svih prethodnih potrebnih studija i stručnih specijalističkih elaborata sa svrhom kvalitetnijeg uređenja prostora), kao i izradu detaljnijih planova prostornog uređenja,
- lokalne su vlasti izložene pritisku pretjeranih i neopravdanih zahtijeva za izgradnjom proizvodnih i drugih objekata, kao i stambenih i pomoćnih objekata (često bez pokrića) na najkvalitetnijim i ambijentalno najvrednijim prostorima.

Bez obzira na sve očekivane stručno - metodološke i proceduralne promjene u procesu planiranja koje će tek uslijediti, izazvane općim procesima društva u tranziciji, ne smije se smetnuti s uma obaveza održanja kontinuiteta u planiranju. Sva do sada izrađivana planska dokumentacija je sigurno u jednom svom dijelu još uvijek primjenjiva, a u svakom slučaju predstavlja dragocjen polazni materijal za stvaranje programa za planiranje.

Tijekom izrade plana uspostavljene su veze s nadležnim službama Županije krapinsko - zagorske i Grada Klanjca, kao i s županijskim i gradskim komunalnim organizacijama, a osnovni problemi u prostoru razmotreni su na zajedničkim sastancima u Klanjcu, koji su prethodili samoj izradi Izmjena i dopuna plana.

Obilazak terena je izvršen u više navrata, a učinjena je i detaljna foto-dokumentacija područja.

Prije početka izrade plana u Gradskom poglavarstvu Grada Klanjca održan je sastanak s predstavnicima tog Poglavarstva. Tada su zatraženi podaci o današnjem korištenju i vlasništvima

pojedinih parcela, novom stanju parcelacije kao i do tada preuzetim obavezama u vidu izdanih građevinskih dozvola i uvjeta uređenja prostora.

Jedan od osnovnih kriterija izrade plana bila je realna provedba i mogućnost etapnih realizacija, kao i što veće respektiranje postojećih vlasništva (korisnika) i parcelacije.

U Programu mjera za unapređenje stanja u prostoru izneseni su razlozi za izmjenom Prostornog plana. Te su izmjene potaknute:

- potrebom revizije prometnog rješenja za ulaz u gradsko područje s državne ceste sa sjeverne i zapadne strane, (iako i dalje važe načela čuvanja cjelovitosti kompleksa franjevačkog samostana što znači da se kolni prolaz kroz povijesni sklop ne smatra trajnim prometnim rješenjem),
- uz sanaciju napuštenog eksploatacijskog polja Zelenjak, treba ispitati prenamjenu zone predloženu Planom, iz komunalne u sportsko-rekreacijsku,
- potrebno je dodatno proširenja groblja u Dolu Klanječkom što nameće nove obveze u pogledu izrade Detaljnog plana,
- potrebno je ispitati mogućnosti za trajno rješenje smještaja ustanove za predškolski odgoj, jer postojeća više ne zadovoljava propisima,
- potrebne su određene izmjene u području Novih Dvora Klanječkih obzirom na novu vlasničku situaciju i stupanj oštećenosti zaštićenog graditeljskog sklopa,
- osim ovih, zaprimljen je i određeni broj pojedinačnih zahtjeva građana za korekcijom građevinskih područja, među kojima su kao posebno obvezujuće supstitucije građevinskih područja koja se zbog klizišta ne mogu realizirati, te se trebaju ispitati zamjenske površine za stambenu izgradnju za ugrožena područja.

Također je nužna korekcija provedbenih odredbi Plana koje se odnose na katnost u užem području grada te dopuna provedbenih odredbi uvjetima koji nisu bili utvrđeni dosadašnjim planom (izgradnja voćnjaka, kupališta na rijekama i sl.).

U skladu s pokazanim interesom za ulaganje u turizam i rekreaciju, te tim putem u podizanje razine gospodarske razvijenosti, ovaj je plan ispitao mogućnosti za realizaciju turističko rekreativne zone, a u skladu s načelom iskorištavanja prirodnih potencijala i vrijednosti graditeljske (etnološke) baštine na prostoru grada Klanjca.

Stupanj osjetljivosti pojedinačnih zaštićenih cjelina ili cjelina predloženih za zaštitu, nalaže izradu nekih planova koji nisu bili obuhvaćeni obvezom izrade detaljnijih urbanističkih planova ili u nekim područjima treba korigirati obuhvate za te planove.

Drugi razlog izmjenama slijedi iz obveza dopune Plana onim elementima koji nalažu novi zakonski akti, propisi, uredbе, pravilnici ili standardi, a koji moraju biti ugrađeni u grafičke ili tekstualne odredbe prostorno planskih dokumenata. Ove korekcije zahtijeva i sve stroža kontrola prostora u segmentu njegove zaštite.

Poticaј na izmjene argumentiran je i temeljem pokretanja prijedloga od Poglavarstva Grada Klanjca da se krene u proglašenje Cesargradske gore (proširenja zaštićenog područja Dolina Zelenjak), doline Sutle i potoka Lučelnica zaštićenim prirodnim vrijednostima. Tekstualni elaborat dostavljen izrađivaču plana u većem je dijelu svojih postavki ugrađen u ove Izmjene i dopune Plana, kroz njegove grafičke odredbe i kroz provedbene odredbe.

1. POLAZIŠTA

1.1. POLOŽAJ, ZNAČAJ I POSEBNOSTI PODRUČJA GRADA KLANJCA

Kretanje broja stanovnika te broja stanova i domaćinstava za razdoblje između dva posljednja popisa stanovništva (1991. i 2001.) za grad Klanjec, u odnosu na Krapinsko-zagorsku županiju prikazano je u tablici 1. (podaci Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske)

	POVRŠINA		STANOVNICI				STANOVI				Domaćinstva		Gustoća a naseljenosti stanov. / km ²
			popis 1991		popis 2001		popis 1991		popis 2001		popis 1991	popis 2001	
	km ²	%	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%	broj	broj	
KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA	1222	100	149534	100	142432	100	46589	100	42402	100	44979	43832	116,56
GRAD KLANJEC	26	2,12	3537	2,36	3234	2,27			1013	2,39	1072	1028	124,38

Tablica 1: Odnos ukupne površine, broja stanovnika, stanova i domaćinstava te gustoće u Krapinsko-zagorskoj županiji i gradu Klanjcu

Način korištenja zemljišta te njihov udio u ukupnoj površini grada dat je u tablici 3, u poglavlju 3.2.1. "Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina". Površine pojedinih namjena izračunate su uz pomoć računala.

1.1.1. Osnovni podaci o stanju u prostoru

zemljopisni položaj

Grad Klanjec se nalazi u zapadnom dijelu Krapinsko-zagorske županije. Prema sjeveru graniči s općinom Tuhelj i općinom Kumrovec, prema istoku s općinom Veliko Trgovišće, a prema jugu s općinom Kraljevec na Sutli. Zapadna granica općine koja s neznatnim odstupanjima ide rijekom Sutlom, ujedno je državna granica prema Sloveniji. Grad Klanjec jedan je od sedam gradova (gradskih općina) u Krapinsko-zagorskoj županiji. Osim Klanjca to su još: Donja Stubica, Krapina, Oroslavje, Pregrada, Zabok i Zlatar.

Klanjec se razvio na području srednjeg toka rijeke Sutle, području koje je od najnovijeg vremena konstituiralo kao zasebna mikroregionalna jedinica, topografski izolirana, a prometno nezavisna od zagorske prometne mreže. Sutlanska dolina grad Klanjec geografski uključuje u regiju Donjeg Zagorja i osigurava neposrednije prostorno povezivanje sa Zagrebom. U tom smislu treba valorizirati i značenje željezničke pruge II reda (pruga prolazi dolinom Sutle), koja je ovom prostoru u proteklom stoljeću omogućila razvoj i koja nudi perspektive daljnjeg razvitka.

teritorijalno politički ustroj

Na temelju Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (NN br. 90/1992., članak 6) ustrojena je općina Klanjec. Kasnijim izmjenama zakona (NN br. 10/1997, čl. 7), koje reguliraju status naselja Klanjca kao Grada, te djelomično korigiraju prijašnje administrativne granice, u sastav gradske općine se osim središnjeg naselja Klanjca nalazi još 18 naselja: Bobovec Tomaševečki, Bratovski Vrh, Cesarska Ves, Dol Klanječki, Florijan, Goljak Klanječki, Gorkovec, Gredice, Ledine Klanječke, Lepoglavec, Letovčan Novodvorski, Letovčan Tomaševečki, Lučelnica Tomaševečka, Mihanović Dol, Novi Dvori Klanječki, Police, Rakovec Tomaševečki i Tomaševec.

prirodna obilježja

reljef

Prostor grada Klanjca topografski je vrlo razveden. Po većini krajobraznih obilježja tipičan je za uobičajenu predodžbu o Zagorju. U tom području prevladavaju nagibi veći od 15%. Sa stanovišta reljefne homogenosti u prostoru se uočavaju ove cjeline:

- Masiv Cesargradske gore na sjeveru koji jasno topografski diferencira prostor od susjedne općine Najviša mu je kota na 505 m. nm.
- središnji brežuljkasti prostor protežnosti sjever – jug koji doseže visine 200 – 300 m.nv. To je razvodnica dvaju porječja, Sutle na zapadu i Lučelnice na istoku;
- Široka dolina Sutle koja se na sjevernom rubu općinskog prostora sužava u kanjon. Nizinsko područje podložno je poplavama i dodatno ugroženo erozivnim procesima u pribrežnim zonama.
- Uska i vijugava dolina potoka Lučelnice s lateralnim potočnim udolinama.

geologija

U geološkom smislu područje Grada Klanjca, kao uostalom i čitav prostor županije Krapinsko – zagorske, pripada istočnim alpskim ograncima, koji se protežu približno do rijeke Krapine.

Formiranje brežuljkastog, rebrastog reljefa određeno je laporskom i pješčenjačkom geološkom podlogom. Cesargradska gora je u jezgri izgrađena od trijarskih, karbonatnih stijena, na koje se vežu litavski vapnenci, saramiti i kongerijski lapori i pijesci. Vapnenački je masiv gore uglavnom pokriven šumom, dok se laporasti tereni koriste kao obradive površine. U ostalim brdskim područjima dolazi stariji neogen.

Naselje Klanjec se nalazi na pontijskim slojevima dobre građevinske nosivosti.

Čitavo područje Grada Klanjca se nalazi u VII i VIII potresnoj zoni (po MCS skali) te je seizmički nemirno. Registrirano je i nekoliko aktivnih klizišta, od kojih neka na izrazito osjetljivim mjestima koridora državne ceste i u blizini naseljenih područja.

pedologija

Cjelokupno područje Hrvatskoga zagorja odlikuje se složenošću pedogenetskih činilaca i njihovim utjecajima na procese geneze i evolucije tala. Ta raznolikost pedogenetskih činilaca (razvedeni reljef, ekspozicija, biljni pokrov, matični supstrat, podneblje) rezultira raznolikošću pedosistematskih jedinica (tala) na razmjerno malim površinama, a što je prisutno i na području Grada Klanjca.

Na strmim brežuljcima klanječkog pobrđa i Cesargradske gore na vapnencu zastupljena je rendzina. Tip tla: rendzina na vapnencu ili dolomitu razvija se na brežuljkastim, umjerenijim i strmijim padinama bregova i brežuljaka. Na zapadnom području to su plitka tala, debljine 15 cm (eutrično smeđe tlo i lesivirano tlo).

Osim rendzina, najzastupljeniji tip tla je obronačni pseudoglej. Ovaj tip tla razvijen je na brežuljcima blagih i umjerenih padina na lesiviranim mramoriziranim sedimentima. Osnovne karakteristike tog tipa tla je slaba dreniranost, kisela reakcija i površinsko stagniranje vode. Po teksturi su to praškasto-ilovasta do glinasto-ilovasta tla.

U podnožju brijega i u uvalama i na platoima razvio se luvisol (ilimerizirano) tlo. Već sam naziv tla upućuje na tlo koje se ispire, aluvira u gornjem dijelu profila tla.

U potočnim dolinama razvila su se koluvijalna oglejena tla, a u kontekstu s podnožje brđa i koluvijalna glejna tla. Mogu biti karbonatna ili nekarbonatna kisela, neutralna ili alkalična tla što ovisi o matičnom supstratu (pijesak, šljunak, vapnenci i dr.) Po teksturi mogu biti ilovasta i glinasta. Razvijenost različitih tipova tala na ovom području utjecala je na bogatu raznolikost zastupljenost biljnih zajednica.

hidrologija

Dolinsko područje uz rijeku Sutlu podložno je vlazi. Izgradnja željezničke pruge je limitirala ugroženi prostor, te istočno od nje nema opasnosti od poplava. Problem erozije pribrežja zbog krčenja šumskih površina i privođenja tala poljodjelskoj svrsi, pogoršava hidrološki kompleks problema. Oborine odnose s ovih površina humusni sloj čime se aktiviraju nova klizišta.

podneblje

Podneblje je obilježeno s kontinentalno-humidnim tipom klime, u čemu nisu registrirana značajna odstupanja od prosjeka za ovaj dio Hrvatske. Obilježja subpanonske klime, koja vlada u ovom području su umjereno kišovita i topla ljeta, te hladne zime. Najniže su temperature u siječnju (prosječno $-2,5^{\circ}\text{C}$), maksimalne u srpnju (prosječno 18°C). Godišnji je prosječno $11,7^{\circ}\text{C}$. Kolebljivost temperatura tijekom vegetacijskog perioda je zamenariva.

Najvlažniji su mjeseci svibanj – lipanj – srpanj, te rujanj i listopad, a najsušiji siječanj. Prosječna količina padalina iznosi 980 mm. Srednja relativna vlažnost iznosi 81 %. Snježnih padalina je prosječno 23 dana u godini. Maksimalna količina snježnog pokrivača iznosi 60 cm, a srednji godišnji broj dana s više od 30 cm snijega je 5 – 10 dana.

Reljef velikim dijelom utječe na smjer i jakost vjetrova. Masiv Cesargradske gore zaštićuje stari dio Klanjca od jačih vjetrova, dok su jača zračna strujanja karakteristična za dolinu Sutle, u smjeru SZ – JI. Tijekom cijele godine postoji mogućnost pojave magle: ljeti ujutro i navečer, a zimi cijeli dan. Ovo je obilježje klime posebno izraženo u dolinskom području Sutle, sok se u pojedinim uvalama, zaštićenima od zračnih strujanja magle duže zadržavaju. U cijelom Hrvatskom zagorju inače, najučestaliji su zapadni vjetrovi (45% tijekom godine) i istočni vjetrovi (29% tijekom godine). Najjači vjetrovi, javljaju se od kasne jeseni do početka proljeća.

Zbog reljefnih karakteristika terena prigorski prostori imaju povoljnu i izraženu insolaciju koja pogoduje vinogradarstvu. Srednje godišnje trajanje sunca iznosi između 1800- 1900 sati, a srednji godišnji broj vedrih dana 66.

vegetacija

Biljni svijet na području obuhvata plana pripada, kao i cijelo Hrvatsko zagorje, ilirskoj provinciji eurosibirsko - sjevernoameričkoga fitozemljopisnoga okružja. Obilježavaju ga tri klimaksna vegetacijska područja, od kojih su unutar grada Klanjca prisutna druga dva od navedena tri:

- panonska varijanta šume bukve i jele (*Abieti-Fagetum illyricum*) u višem gorskom pojasu, - panonske gorske šume bukve (*Fagetum illyricum montanum*) u nižem gorskom pojasu i
- šuma hrasta kitnjaka i običnoga graba (*Quercus petraeae-Carpinetum illyricum*) u brdskom i nizinskom pojasu.

U dolinama manjih rijeka uobičajena je vegetacija nizinskog ravničarskoga pojasa. Vegetacijski pokrov je pokazatelj prirodnih uvjeta i važan čimbenik u kompoziciji prirodnoga i utjecanoga krajolika.

Osnovno obilježje brdskoga pojasa su hrastovo - grabove šume na neutralnim i slabo kiselim tlima. Na strmim padinama (plitka tla na dolomitnim i vapnenačkim stijenama) rastu šume hrasta medunca i crnoga graba. Na kiselim tlima dolaze šume hrasta kitnjaka i pitomoga kestena. U ovom području raširen je bagrem, koji raste na gotovo svim tlima (osim mokrim i tresetnim), a pogodan je za pošumljavanje jače nagnutoga zemljišta, odnosno za neutralizaciju klizišta. Osim ovih vrsta u brdskom pojasu rastu: divlja trešnja, klen, gorski javor, velislina lipa i poljski brijest a od grmolikih vrsta: lijeska, bijeli glog, crveni glog, obična kurika, obični likovac, kalina i svib.

Šume su se u brdskim prostorima (koja su pogodna za nastanjanje od pamtivijeka) dosta krčile, a njihova staništa su se pretvarala u naselja i poljodjelsko zemljište.

U nizinama rijeka i potoka: Sutle, Lučelnice, Breznice s pritocima (od kojih neke dijelom svoga toka povremeno plave), zbog visoke razine podzemne vode, uočljiva su higrofilna obilježja vegetacije ravničarskoga pojasa. Tu su najčešće šumske zajednice johe i hrasta lužnjaka. I ovdje, kao i u gorskom pojasu, šume su potisnute a njihova su staništa zamijenjena ratarskim kulturama, dolinskim i močvarnim livadama, te djelomice izgradnjom. Močvarne livade su kisele, nisu za poljodjelsko korištenje i podnose dugotrajnije poplave. Ekološki, biološki i estetski su vrlo vrijedne, a budući da su podložne nestajanju, potrebno ih je štiti. Na povišenijim dijelovima ravnica rastu: hrast lužnjak, obični grab, klen, malolislina lipa, srebrnolisa lipa, divlja kruška i poljski jasen, a uz potoke se razvijaju manji jošici, vrbici i topolici.

staništa

Direktivom o staništima iz 1992. godine želi se doprinijeti očuvanju biološke raznolikosti Europske Unije kroz zaštitu staništa divlje flore i faune. To se ostvaruje uspostavom ekološke mreže područja NATURA 2000. Prema karti staništa Republike Hrvatske i nacionalnoj klasifikaciji staništa, na području Grada Klanjca utvrđeno je 15 tipova staništa od kojih su 3 ugrožena, a to su travnjaci i šume.

Prema Nacionalnoj klasifikaciji staništa i Pravilniku o vrstama stanišnih tipova na području Grada Klanjca slijedeći su tipovi staništa prikazani na karti staništa (Vidi grafički prilog dobiven od Državnog zavoda za zaštitu prirode):

C.2.3. Mezofilne livade Srednje Europe

Mezofilne livade Srednje Europe (Red ARRHENTHERETALIA Pawl. 1928) – Pripadaju razredu MOLINIO-ARRHENATHERETEA R. Tx. 1937. Navedene zajednice predstavljaju najkvalitetnije livade košanice razvijene na površinama koje su često gnojene i kose se dva do tri puta godišnje. Ograničene su na razmjerno humidna područja od nizinskog do gorskog vegetacijskog pojasa.

E.3.1. Mješovite hrastovo-grabove i čiste grabove šume

Mješovite hrastovo-grabove i čiste grabove šume (Sveza Erythronio-Carpinion (Horvat 1958) Marinček in Mucina et al. 1993) – Pripadaju redu FAGETALIA SYLVATICAE Pawl. in Pawl. et al. 1928. Mezofilne i neutrofilne šume planarnog i bežuljkastog (kolinog) područja, redovno izvan dohvata poplavnih voda, u kojima u gornjoj šumskoj etaži dominiraju lužnjak ili kitnjak, a u podstojnoj etaži obični grab (koji u degradacijskim stadijima može biti i dominantna vrsta drveća). Ove šume čine visinski prijelaz između nizinskih poplavnih šuma i brdskih bukovih šuma.

E.3.2. Srednjoeuropske acidofilne šume hrasta kitnjaka, te obične breze

Srednjoeuropske šume hrasta kitnjaka, te obične breze (Sveze Quercion robori-petraeae Br.-Bl. 1932 i Castaneo-Quercion petraeae (Soo 1962) Vukelić 1990) – Pripadaju razredu QUERCETEA ROBORI-PETRAEAE Br.-Bl. et R. Tx. 1943 i redu QUERCETALIA ROBORI-PETRAEAE R. Tx. (1931) 1937). Šume hrasta kitnjaka, a ponekad i hrasta lužnjaka, i jedne ili obje vrste hrasta s bukvom, u kojima dolazi velik broj subatlantskih i submeridionalnih acidofilnih vrsta. Razvijene su u središnjem i južnosredišnjem dijelu Europe izvan glavnog areala sveze Quercion koji je pod atlantskim utjecajem. S njima su udružene i hrastove acidofilne šume zapadnohercenijskog lanca i njegovog ruba, razvijene pod utjecajem atlantske klime kao supstitucijske šume za svezu Luzulo-Fagion zbog zajedničkih vrsta i sličnosti u izgledu.

I.2.1. Mozaici kultiviranih površina

Mozaici kultiviranih površina – Mozaici različitih kultura na malim parcelama, u prostornoj izmjeni s elementima seoskih naselja i/ili prirodne i poluprirodne vegetacije. Ovaj se tip koristi ukoliko potrebna prostorna detaljnost i svrha istraživanja ne zahtijeva razlučivanje pojedinih specifičnih elemenata koji sačinjavaju mozaik. Sukladno tome, daljnja raščlamba unutar ovoga tipa prati različite tipove mozaika prema zastupljenosti pojedinih sastavnih elemenata.

I.3.1. Intenzivno obrađivane oranice na komasiranim površinama

Intenzivno obrađivane oranice na komasiranim površinama – Okrupnjene homogene parcele većih površina s intenzivnom obradom (višestruka obrada tla, gnojidba, biocidi, i dr.) s ciljem masovne proizvodnje ratarskih jednogodišnjih i dvogodišnjih kultura. Često je prisustvo hidromelioracijske mreže, koja obično prati međe između parcela.

J.1.1. Aktivna seoska područja

Aktivna seoska područja - Seoska područja na kojima se održao seoski način života. Definicija tipa na ovoj razini podrazumijeva prostorni kompleks.

J.1.3. Urbanizirana seoska područja

Urbanizirana seoska područja - Nekadašnja seoska područja u kojima se razvija obrt i trgovina, a poljoprivreda je sekundarnog značenja, uključujući i seoske oblike stanovanja u gradovima ili na periferiji gradova. Definicija tipa na ovoj razini podrazumijeva prostorni kompleks u kojemu se izmjenjuju izgrađeni ruralni i urbani elementi s kultiviranim zelenim površinama različite namjene.

J.4.3. Površinski kopovi

Površinski kopovi - Površine nastale eksploatacijom različitih sirovina koje se koriste u industriji, na kojima se zbog načina dobivanja mineralnih i drugih sirovina otvaraju "rane" u površini zemlje, uz značajnu promjenu geomorfoloških karakteristika terena. Vrlo često se u iskopinama pojavljuje podzemna voda pa nastaju bazeni i jezera. Definicija tipa na ovoj razini ne mora, ali i može podrazumijevati prostorni komplekse s izmjenom kopnih površina, odlagališta, zgrada, i sl.

A.2.2.1. Povremeni vodotoci

Povremeni vodotoci – Vodotoci u kojima je protok prekinut dijelom godine, ostavljajući korito suhim ili s bazenčićima.

A.2.3.1.1. Gornji i srednji tokovi turbulentnih vodotoka

Gornji i srednji tokovi turbulentnih vodotoka (zona epiritrona i metaritrone) – Gornji i srednji tokovi vodotoka za koje je karakterističan turbulentan i nepravilan protok, kao i male dnevne i godišnje varijacije temperature (iako veće nego na izvoru). Podloga je stjenovita ili valutičasta u planinskim vodotocima do šljunkovita u nizinskim. U akvatičnim zajednicama dominiraju Turbellaria, Ephemeroptera, Plecoptera, Trichoptera, Diptera, te Bryophyta, Bacillariophyta, Cyanophyceae, Rhodophyta, Chlorophyta, uz malo specijaliziranih makrofita. Ova jedinica odgovara pastrvskoj ili salmonidnoj zoni po zapadnoeuropskoj klasifikaciji.

A.2.3.1.1. Gornji i srednji tokovi turbulentnih vodotoka

Gornji i srednji tokovi turbulentnih vodotoka (zona epiritrona i metaritrone) – Gornji i srednji tokovi vodotoka za koje je karakterističan turbulentan i nepravilan protok, kao i male dnevne i godišnje varijacije temperature (iako veće nego na izvoru). Podloga je stjenovita ili valutičasta u planinskim vodotocima do šljunkovita u nizinskim. U akvatičnim zajednicama dominiraju Turbellaria, Ephemeroptera, Plecoptera, Trichoptera, Diptera, te Bryophyta, Bacillariophyta, Cyanophyceae, Rhodophyta, Chlorophyta, uz malo specijaliziranih makrofita. Ova jedinica odgovara pastrvskoj ili salmonidnoj zoni po zapadnoeuropskoj klasifikaciji.

A.2.3.2.2. Srednji i donji tokovi sporih vodotoka

Srednji i donji tokovi sporih vodotoka (zona metapotamona i hipopotamona) – Srednji i donji tokovi palearktičkih nizinskih vodotoka, s vodenim biocenozama koje su vrlo slične onima u stajaćim vodama. Od životinjskih članova životnih zajednica prevladavaju Ciliata, Nematoda i Oligochaeta. Isto tako mogu biti znatno zastupljeni Gastropoda (Amphimelania, Theodoxus, Fagotia i dr.) i Crustacea (Corophium, Gammarus, Asellus). Osobito su brojne i ličinke Diptera (Chironomidae). U manjem su broju utvrđene vrste Turbellaria (Dugesia gonocephala), Bivalvia (Sphaerium, Anodonta), Hydracarina, ličinke Odonata (Gomphus), ličinke Trichoptera i dr.

štete u krajoliku

Obezvređivanje biološke ravnoteže, neželjena su posljedica prekomjernog smanjivanja šuma i skidanja prirodnoga biljnoga pokrova sa strmijih zemljišta, koje ima ulogu zaštite od ispiranja tla. Takvih pojava ima u Gradu Klanjcu, kao i u cijeloj Krapinsko-zagorskoj županiji. Najozbiljniji problem je erozija tla. Neprekidno se ispire površinski sloj tla sa strmijih oranica i završava u dolini, gdje se djelomice taloži u riječnim koritima koji se zamuljuju i time stvaraju daljnje poteškoće. Isprano tlo, lišeno humusnoga sloja, postaje nepovoljno za poljodjelsko korištenje. S većim nagibom zemljišta erozija je jača, a ubrzana je pljuskovima tijekom ljetnih mjeseci i obrade tla okomito na slojnice.

Osim erozija, u krajoliku su nazočne i druge devastacije koje su posljedica negativnog djelovanja čovjeka kao što je: prekomjerna eksploatacija mineralnih sirovina, sječa šuma na strmim terenima, izgradnja prometnica, odlagališta otpada, i drugo. One u krajoliku nastaju eksploatacijom prirodnih sirovina (u Gradu Klanjcu jedno je eksploatacijsko polje napušteno, a drugo je još u eksploataciji), usjecima i nasipima pri gradnji prometnica, pogotovo na mjestima konsolidacije klizišta.

1.1.2. Prostorno - razvojne i resursne značajke

Strateške odrednice društveno-ekonomskog razvoja države određuju prostor i okoliš kao temeljno bogatstvo i ograničeni prirodni izvor s kojim treba oprezno i razborito gospodariti. Na relativno malenom području Grada Klanjca uočavaju se raznolike prostorno-razvojne i resursne značajke, od kojih neke treba istaći kao poticajne za daljnji razvoj. Hrvatsko zagorje, iako je siromašno strateškim sirovinama i energetske izvorišta (što je obilježje i cijele Hrvatske), ima prepoznatljiv prostor i okoliš, jedinstven u pogledu topografskih i povijesno-kulturoloških karakteristika. Sve to pogoduje razvoju turizma, a posredno i razvoju uslužnih djelatnosti.

prostorno - razvojne značajke

zemljopisni položaj

Nepovoljan zemljopisni položaj Grada Klanjca, sa stanovišta prometne izoliranosti i isključenja iz sustava značajnih prometnih koridora koji prolaze područjem Županije u smjeru sjever - jug, nalaže orijentaciju na prostor sutlanske doline i uspostavljanje gospodarskih, turističkih i trgovačko uslužnih veza sa pograničnim područjem susjedne države. Činjenica da granica koja prolazi rijekom nije prostorna barijera nego štoviše kontaktna linija, bez dvojbe pruža povoljne mogućnosti za razvoj Grada Klanjca kao prostora dinamičnih, propulzivnih malograničnih kretanja stanovništva s obje strane u čemu treba naglasiti potrebu poticanja razvojnih reciprociteta.

stanovništvo i naselja

Naselje Klanjec nema izrazito dugi povijesni kontinuitet, iako je Klanjcu u širem klanječkom prostoru, zbog svog geografskog položaja, pripadalo veliko značenje.

U blizini Klanjca nađeni su ostaci iz neolitskog perioda, a u doba Rima dolinom Sutle prolazi cesta, a uz rijeku Sutlu na slovenskoj strani nađeni su ostaci rimskog logorišta. U pisanim dokumentima srednjeg vijeka klanječka se regija spominje relativno kasno. Na putu između Cesargrada i Klanječkih Novih Dvora, egzistira stoljećima Klanjec kao centar feudalnog značaja. Najveće središte tog vremena i tog kraja bio je Cesargrad. Malo trgovište koje se razvijalo u sjeni Cesargrada i Novih Dvora Klanječkih, tek propašću feudalnog društvenog uređenja preuzima funkciju lokalnog središta kraja. Tri spomenuta središta različitih društvenih obilježja naizmjenice vrše funkciju središta klanječke regije, a što je onemogućilo da se razvije jedan jači centar veće kulturne i gospodarske tradicije. Ulogu središnjeg naselja Klanjec preuzima tek krajem XIX. st., a tada mu postupno nestaje snažnija ekonomska podloga za snažniji razvitak te kasnije nekoliko decenija stagnira.

Na prostoru današnje županije, uz Klanjec razvijala su se i druga zagorska trgovišta kao npr. Krapina, Pregrada, Donja Stubica, Zlatar, a u dvadesetom stoljeću Zabok, Bedekovčina, Oroslavje i Zlatar Bistrica kao industrijska mjesta. Hrvatsko zagorje se razvijalo policentrično. Ta je značajka zadržana i danas. Ustrojavanjem Krapinsko-zagorske županije Krapina postaje upravno središte, ali i ostali gradovi u Županiji, kao Klanjec, postaju ispostava nekih županijskih službi. Time se još više ističe policentrični razvitak gradova u Županiji.

Prema posljednjem službenom popisu iz 2001. g. u samom naselju Klanjec živi 17 % ukupne populacije s područja Grada Klanjca. Ako promatramo sustav naselja koji danas čini jednu nedjeljivu cjelinu "Klanjec - Mihanović dol - Lepoglavec", onda možemo reći da u njemu živi *trećina* ukupne populacije područja Grada Klanjca (cca. 33 %).

Iako broj stanovništva iz godine u godinu opada, uz gospodarsko jačanje i povećanje novčane moći stanovništva, ipak se očekuje povećanje broja stanovništva u budućnosti.

društvene djelatnosti

Iako sustav društvenih službi na području Grada Klanjca nije kakav bi bio poželjan, ipak se može reći da su u većoj mjeri postoji sustav društvene djelatnosti koji, u nekim slučajevima, taj sustav ne prate potrebni prostori za te djelatnosti. Županijske i gradske upravne službe uglavnom su zbrinute. Uz postojeći Doma zdravlja koji ne zadovoljava današnje potrebe u potpunosti, na području Grada Klanjca egzistiraju i dvije veterinarske službe.

Od zgrada za školstvo i obrazovanje u Klanjcu se nalazi Osnovna škola "Antuna Mihanovića", a u Lučelnici njeno područno odjeljenje od I do VIII razreda. Problem nedostatka sportske dvorane nedavno je riješen izgradnjom polivalentnog aneksa postojećoj zgradi. Treba uzeti u obzir procese prilagodbe na sustav cjeloživotnog obrazovanja i potrebu osiguravanja i drugih oblika nastave izvan redovitog školskog sustava. Na području Krapinsko - zagorske županije nalazi se 7 srednjih škola, no niti jedna na području Grada Klanjca (tri u Zaboku i po jedna u Krapini, Bedekovčini, Oroslavlju i Konjščini).

Današnji kapaciteti dječjeg vrtića više na zadovoljava te se razmišlja o njihovom povećanju. Od sadržaja kulture u Klanjcu postoji tri izložbena prostora: stalni postav Galerije Antuna Augustinčića, studio Galerije Antuna Augustinčića, te Galerija Franjevačkog samostana sa stalnim postavom sakralne umjetnosti. U sklopu Otvornog sveučilišta nalazi se prostor za kino predstave, a nedavno je uređena i gradska knjižnica.

Na području Grada Klanjca djeluje nekoliko kulturno-umjetničkih i sportskih društava.

Raspored objekata društvenog značaja u naseljima Grada Klanjca

SADRŽAJ	Bobovec Tomaš.	Bratovski vrh	Cesarska ves	Dol Klanječki	Florijan	Goljak Klanječki	Gorkovec	Gredice	KLANJEC	Ledine Klanječke	Lepoglavec	Letovčan Novodvor.	Letovčan Tomašev.	Lučelnica Tomašev.	Mihanovićevo Dol	Novi Dvori Klanječki	Police	Rakovec Tomašev.	Tomaševac
centralna osnovna škola									+										
područna osnovna škola														+					
srednja škola																			
viša škola i visoka škola																			
narodno sveučilište									+										
ambulant, spec. amb., zdravstvena stanica									+										
dom zdravlja									+										
apoteka									+										
bolnica općeg tipa																			
specijalistička bolnica, liječilište, sanatorij																			
veterinarska stanica (ambulant)									+					+					
vrtić, vrtić i jaslive									+										
đački dom																			
dom umirovljenika, dom za invalide																			
ustanova socijalne zaštite																			
biblioteka i čitaonica									+										
muzej, galerija									+										
kazalište																			
kino (ali ne u sklopu narodnog sveučilišta)																			
izdavačka djelatnost, lokalne novine																			
lokalna radiostanica																			
hotel																			
sjedište županije																			
sjedište općine									+										
najniži organ lokalne uprave (mjesni ured)									+										
općinski sud									+										
okružni sud																			
organi financijske kontrole i prometa									+										
policijska stanica									+										
zadnja pošta (osnovna)									+										
krajnja telefonska centrala									+										
vatrogasna stanica								+	+				+					+	
poljoprivredna stanica																			

SADRŽAJ	Bobovec Tomaš.	Bratovski vrh	Cesarska ves	Dol Klanječki	Florijan	Goljak Klanječki	Gorkovec	Gredice	KLANJEC	Ledine Klanječke	Lepoglavec	Letovčan Novodvor.	Letovčan Tomašev.	Lučelnica Tomašev.	Mihanovićevo Dol	Novi Dvori Klanječki	Police	Rakovec Tomašev.	Tomaševac
banka									+										
ispostava osiguravajućeg zavoda									+										
sjedište trgov. poduzeća – trgovina na veliko																			+
Prodav. mješovite robe – samoposluga								+	+	+				+	+	+	+		
prodavaonica voća, povrća, vina									+										
prodav. stočarskih proizvoda (mesnica)									+										
veća prodavaonica općeg tipa – robna kuća																			
prodavaonica namještaja																			
prodavaonica kućanskih aparata									+						+				
Prodav. tekstilnih proizvoda i konfekcije									+						+				
prodavaonica obuće									+										
prodavaonica elektrom. i alata, (željeznarija)									+						+				
prodavaonica boja i lakova									+						+				
prodavaonica satova i nakita									+						+				
prod. poljopr.reprom, poljoprivredna apoteka																			
prodavaonica poljoprivrednih strojeva																			
knjžara i papirnica									+						+				
usluge turističkog posredovanja									+										
prodavaonica frizersko – briačke usluge									+										
usluge urara i zlatara									+										
usluge fotografa									+										
mehaničarske usl. (automehaničar, bravar)				+				+	+					+	+	+	+		
popravak kućanskih aparata - servis																			
popravak poljoprivrednih strojeva - servis															+				
otkupna stanica poljoprivrednih proizvoda																			
mjesni sajam																			
župni ured									+										

Zaključak: postojeća mreža društvenih djelatnosti je razmjerno dobra, razvija se i svakako predstavlja dobar oslonac za daljnje jačanje i nadgradnju u budućnosti. Problem je u tome što smještajni kapaciteti po površini i opremi ne zadovoljavaju u potpunosti.

Gospodarske djelatnosti

Bez obzira na trenutno loše stanje gospodarstva u Gradu Klanjcu (neki industrijski pogoni rade sa smanjenim kapacitetima, a neki su pogoni zapušteni) industrijska i obrtnička tradicija postoji. Napušteni ili zapušteni industrijski predjeli morat će doživjeti preobrazbu, ali obzirom na postojanje interesa, i određeno širenje gospodarskih djelatnosti, za što treba osigurati prostorne preduvjete, otvaranje i opremanje poduzetničkih zona.

Treba konstatirati određene inicijative koje se javljaju u području turizma i trgovine, pa i u pogledu iskorištenja povlastica u pograničnom području za stvaranje slobodne carinske zone kako u proizvodnom tako i u trgovačko – uslužnom sektoru. Kako za područje Grada Klanjca nije izrađena posebna strategija razvoja gospodarskih i društvenih djelatnosti, pa se do njene izrade i usvajanja mogu se koristiti podaci iz Strategije razvoja gospodarskih i društvenih djelatnosti Krapinsko-zagorske županije.

Promet

Promet je karakteriziran prostornom razdvojenošću cestovnih odnosno željezničkih sustava. Glavni cestovni pravci unatoč određenim pokušajima, nisu se povijesno razvijali sutlanskom dolinom već dolinom Krapinčice i potpuno su mimoišli ovo područje, pa je time u mnogome determiniran razvoj grada Klanjca. Njegova veza na autoput Goričan - Zagreb, riješena je lateralnim spojem državnom cestom (D 205) koja vodi od Kumrovca, s prosječnim godišnjim dnevnom prometom od

3748 vozila (brojenje iz 1994. god). Granični prijelaz II. reda ima samo lokalni značaj i ne generira značajan tranzit prema Sloveniji.

Dolina Sutle je prostorno geografski milje u kojem se Grad Klanjec otvara direktno prema Zagrebu (preko Zaprešića). Tim koridorom, uz županijsku cestu, prošla je i željeznička pruga (izgrađena 1956. god), od koje se nakon izgradnje očekivao značajan impuls razvoju. Do toga nije došlo jer pruga nikad nije realizirana u čitavoj planiranoj duljini, do spoja s prugom Židani most – Maribor. Danas ova pruga ostaje u kategoriji pruga II reda, a bez obzira na prijetnje ukidanjem, treba valorizirati njezin značaj za razvoj lokalnog prometa roba i putnika, i poticati njezino reaktiviranje.

resursne značajke, prirodni resursi

Grad Klanjec, kao i cijelo Hrvatsko zagorje, ne obiluje mineralnim sirovinama, ali je zato obdaren prirodnim vrijednostima kao što su: šume, poljoprivredno zemljište, te prirodnim i krajobraznim vrijednostima, kao i bogatom kulturno-povijesnom baštinom, pa sve zajedno predstavlja značajno podlogu za razvitak gospodarskih i drugih djelatnosti, a posebice onih turističkog i rekreacijskog karaktera. Upravo na tim značajkama treba jače usmjeriti gospodarenje.

Treba također iskoristiti stratešku pogodnost koju činjenica pograničnog područja nudi razvoju ovog kraja, a koja se može profilirati kroz specifične oblike trgovine i usluga, te povlaštene modele organizacije proizvodnje. U tom smislu treba iskoristiti pogodnosti koje će ponuditi međudržavni sporazumi i implementirati ih u prostor kroz planove društveno - ekonomskog razvoja.

Šume (državne ili privatne) su veliko prirodno bogatstvo. Iako je uočljiv trend smanjenja šumskih površina proširenjem građevinskog područja ili krčenjem s prenamjenom u poljodjelsko zemljište, još uvijek su sačuvane razmjerno velike (iako često rascjepkane) površine.

Prema podacima Uprave šuma Zagreb, Sumarija Krapina, u privatnom su vlasništvu na području grada Klanjca 749 ha šuma (od toga u K.O. Klanjec 196 ha, K.O. Novi Dvori Klanječki 250 ha, a K.O. Tomaševac 303 ha). Državnih je šuma znatno manje, svega 33 ha, od čega zaštitna šuma čini trećinu te površine.

Obzirom da je za zaštitne šume predviđena samo sanitarna sječa, u gospodarskom smislu ovaj resurs ne predstavlja izdašan potencijal za Grad Klanjec. U razdoblju od 1994 - 2003 godine planiralo se iskoristiti 732 m³ drvne mase.

Šumama bi trebalo bolje gospodariti nego što se to čini, osobito s ciljem gospodarskoga probitka. Treba usmjeriti pozornost na sve prateće koristi od šuma i razvijati gospodarske djelatnosti s tim u svezi, ali ne samo one vezane za eksploataciju drvne mase. Treba također razvijati prateće djelatnosti kojima je šumski milje osnovna prostorna pretpostavka: lovni i uzgojno lovni programi, ekoturistički i izletnički programi.

Poljodjelsko zemljište zauzima značajne površine na području Grada Klanjca. Kvalitetom i po pedološkim osobitostima tla za poljodjelske kulture, razlikuju se tri vrste zemljišta: za ratarske kulture, za vinograde i voćnjake, te za livade. Usitnjenost parcelacije i rascjepkanost zemljišta kao osnovno obilježje poljodjelskog prostora može se pokazati kao prednost za neke specifične oblike proizvodnje hrane (posebice za vinogradarstvo, voćarstvo i proizvodnju tzv. zdrave hrane u manjim količinama). Te se mogućnosti nisu još ni započele iskorištavati. Prvi pokušaji bilježe se u vinogradarstvu, ugledom koju ova djelatnost počinje stjecati u nas.

U načelu ispravna upotreba prostora treba slijediti prioritetnu namjenu zemljišta, jer je ona funkcionalno opravdana, a uz to maksimalno poštuje vizualne vrijednosti krajobraza:

- na najstrmijim osunčanim predjelima blizu sljemena i vrhova, ali iznad granice mraza, primarne su vinogradarske kulture,
- na blažim terenima uz udoline, poticati terasasto organizirano voćarstvo (rano voće, a posebice izvorne i "stare" sorte),
- dolinski (uz vodotoke), vlažni tereni za travnjake. Pedološka sekvencija ovih prostora bazirana je na nekarbonatnim glinama i ilovači.

Uz pretpostavku hidromeliorativnih i agromeliorativnih zahvata, veću mogućnost korištenja u poljoprivredne svrhe za ratarske kulture (uz pretpostavku okrupnjavanja posjeda) pružaju nizinski prostori uz Sutlu.

Vodeni potencijal, premda po količini oskudan i nedostatan za energetska iskorištavanje, u posljednje vrijeme sve se češće iskorištava u druge svrhe, za izgradnju manjih akumulacija i ribogojilišta. Ovaj trend treba selektivno poticati, te uz to proširivati turističko-izletničku ugostiteljsku i rekreacijsku ponudu. Treba paziti, obzirom da se ovakvi hidroinženjerski zahvati po prirodi svojih funkcija, vežu uz pregledne nizinske krajobrazne vodotoka, da se njihovim grupiranjem ne naruši zatečena fizionomija prostora.

Mineralnih sirovina ima vrlo malo na području Grada Klanjca. Od gospodarskoga je značaja samo eksploatacija građevnog kamena kod Cesarske Vesi. Treba ispitati izdašnost ovog eksploatacijskog polja i odrediti granicu eksploatacije i izdržljivosti prirodnog ambijenta. Budući da se eksploatacijskom polju pristupa cestom iz susjedne općine, treba ispitati sve parametre ekonomičnosti za poboljšanje cestovnog pristupa iz Grada Klanjca. Eksploataciju na napuštenim poljima treba spriječiti, a potaknuti samo ograničenu eksploataciju u svrhu sanacije.

Prirodna i krajobrazna baština

Prirodno i krajobrazno naslijeđe osobita je vrijednost Grada Klanjca, kao i cijele Županije. Do sada nije dovoljno cijenjeno i gotovo nije bilo uključeno u ozbiljnije promišljanje strategije gospodarskoga razvitka Grada. Mnogi vrijedni predjeli nisu čak bili do sada niti prepoznati, a onda niti zaštićeni. Suvremeni pristupi prostornom planiranju i uopće suvremene zamisli o življenju u skladu i sa štovanjem prema prirodi, vjerojatno će pomoći ispravnom vrednovanju prirodnoga naslijeđa i njegovog stvarnog uključivanja u gospodarsko iskorištavanje.

Kulturna dobra - kulturno povijesne vrijednosti

Kulturna dobra su važan čimbenik vrijednosti jednog naroda te je njihovo očuvanje od nacionalne i sveukupne kulturne važnosti. Ona su ujedno osnovni preduvjet identifikacije ljudi sa svojim zavičajem, osjećajem pripadnosti određenoj sredini i vezanosti uz kraj iz kojeg potječu.

Kulturno povijesne vrijednosti Klanjca karakteristične su za područje Hrvatskog zagorja čija je povijesno prostorna stratigrafija materijalno očuvana od srednjeg vijeka kada na području egzistiraju feudalni utvrđeni grad i trgovište, preko baroknog razdoblja u kojem se grade kurije, dvorci i crkvene građevine do formiranja gradskog i seoskih naselja u 19. st. Kulturna dobra Grada Klanjca su regionalnog značaja, te ona posjeduju povijesnu, umjetničku, dokumentarnu, arhitektonsku i etnološku vrijednost. Osim nepokretnih kulturnih dobara, u Klanjcu postoje institucije i kulturni sadržaji (Galerija Antuna Augustinčića, Zavičajna zbirka Franjevačkog samostana), kao i vrlo jaka duhovna i memorijalna baština vezana uz život i djelovanje povijesnih osoba.

Zaštita i obnova kulturne baštine postavljene su kao prioritetne zadaće na kojima Hrvatska treba graditi svoj identitet.

Kulturna dobra - u kontekstu suvremenih trendova razvoja, predstavljaju značajan resurs za daljnji gospodarski i turistički razvitak. Kulturni turizam, po modelu i iskustvima europskih zemalja, u prostoru Grada Klanjca (kao uostalom i čitavom Hrvatskome zagorju), ima velike mogućnosti koje valja promišljeno i sustavno osmisliti i gospodarski oploditi. Uz nepokretna, treba kapitalizirati i bogate duhovne vrijednosti koje su za sobom ostavile značajne osobe iz hrvatske povijesti, porijeklom ili radom vezani za ovaj kraj (Iveković, Augustinčić, Mihanović i drugi). Djelovanje institucija koje programom čuvaju navedene vrijednosti (galerije, memorijali, obljetnice...) čine bazu i nezaobilazan preduvjet turističkog razvoja.

1.1.3. Planski pokazatelji i obveze iz dokumenata prostornog uređenja šireg područja i ocjena postojećih prostornih planova

obveze iz planova šireg područja

Planovi šireg područja koji su prethodili izradi ovog plana su: Strategija prostornoga uređenja Republike Hrvatske (1997.), Program prostornoga uređenja Republike Hrvatske (1999.), Prostorni plan Županije Krapinsko-zagorske (2002.). Osnovna obilježja prostora i prostornog uređenja Županije Krapinsko-zagorske (1996.), Izvješće o stanju u prostoru i program mjera za unapređenje stanja u prostoru Županije Krapinsko-zagorske (2000.) i Strategija razvoja gospodarskih i društvenih djelatnosti Krapinsko-zagorske županije (1998.).

STRATEGIJA PROSTORNOG UREĐENJA REPUBLIKE HRVATSKE (1997.)

Ovaj dokument ima značenje polazne osnove za sve prostorne planove u Hrvatskoj. Za dio hrvatskog prostora uz slovensku granicu navedeni su slijedeći zahtjevi: očuvanje prirodnih zaliha, očuvanje krajobraznih i regionalnih značajki, ekološko ozdravljenje, razvoj rubnih područja (Hrvatsko zagorje) s osobitim kulturnim i prirodnim vrijednostima.

Strategija se zalaže za cjeloviti sustav upravljanja i gospodarenja tim temeljnim i ograničenim dobrom. Kako Strategija prostornoga uređenja Republike Hrvatske načelno usmjerava rješavanje problema prostornog i infrastrukturnog uređenja cijele Države, daje jako malo specifičnih elemenata razvoja za prostor Grada Klanjca jer je taj prostor izrazito mali i rubno postavljen od glavnih infrastrukturnih koridora.

U sklopu izrade Strategije i Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske izrađena je i studija: "Razvojna politika za granična područja Republike Hrvatske" (Zagreb, 1995.).

Studija je izrađena kao istraživački i planerski rad, a ujedno i kao stručna podloga za utvrđivanje graničnih prijelaza i za izradu propisa za provođenje Zakona o prostornom uređenju koji se odnosi na uređenje i zaštitu područja uz državnu granicu, koja su od posebnog interesa za državu. Tom su studijom određene načelne i posebne smjernice za granična područja. Prema njima potrebno je sagledati mogući novi ekonomski i razvojni potencijal Općine kao pograničnog područja s drugom državom obzirom na činjenicu novog geopolitičkog stanja koja nije bilo aktualno u vrijeme izrade Prostornog plana Općine. Poticaj razvijanju graničnih područja može biti uspostavljanje međudržavne suradnje susjednih država, osobito suradnje stanovnika, tvrtki, općina, gradova i sela susjednih graničnih područja. Tu se radi o mogućem malograničnom području, industrijskoj kooperaciji, o stvaranju i razvijanju slobodnih carinskih, industrijskih i trgovačkih zona, o ostalim oblicima i vrstama suradnje (obrazovna, zdravstvena, kulturna i dr.) te o pružanju usluga na području rekreacije, zabave, odmora i sporta.

Također je potrebno valorizirati prometne smjerove obzirom na sustav graničnih prijelaza u širem prostoru. Odlukom Vlade o graničnim prijelazima od 07. listopada 1991. god. prijelaz Klanjec - Bizeljsko je označen kao lokalni cestovni prijelaz, a Sporazumom Hrvatske i Slovenije u Ljubljani 13. svibnja 1994. god. on je svrstan u međudržavne putničke prijelaze (R-2122).

Carinski granični pojas obuhvaća 5 km od carinske crte u dubinu teritorija Republike Hrvatske. Ova se odredba primjenjuje kada carinska crta prolazi graničnim rijekama. Za svaki oblik korištenja pograničnog prostora potrebno je zatražiti posebne suglasnosti, prvenstveno od Ministarstva unutarnjih poslova, koje je nadležno za gradnju privremenih i stalnih građevina unutar područja 100 m od granične crte.

Ciljevi razvitka graničnog područja su:

- stvarati uvjete i poticati razvijanje funkcija radi revitalizacije naselja u pograničnim područjima Hrvatske, utječući tako na smanjenje interesa za iseljavanjem i poticanje povratka i naseljavanje u ovaj prostor iz drugih krajeva,
- razvijati graničarsko gospodarstvo na temelju komparativnih prednosti pograničnih područja i međudržavne suradnje,
- izgraditi potrebnu prometnu i drugu infrastrukturu radi boljeg integriranja pograničnih područja, te podizanje kvalitete življenja u to područje.

PROGRAM PROSTORNOGA UREĐENJA REPUBLIKE HRVATSKE (1999.)

Program prostornoga uređenja Republike Hrvatske donesen je na temelju Zakona o prostornom uređenju (NN 30/1994. i 68/1998.). U ovom dokumentu, s kojim moraju biti usklađeni svi prostorni planovi, ističu se osnovni ciljevi i usmjerenja prostornoga razvoja.

U Programu prostornog uređenja Republike Hrvatske spominje se i prostor Grada Klanjca. Za njega se primjenjuju neke načelne odrednice za cijelu Krapinsko-zagorsku županiju, a specificirane su i neke posebne odrednice isključivo za to područje:

- u sustavu središnjih naselja Klanjec je označen kao "područno sjedište" (to je kategorija sjedišta gradova ili većih općina)
- u sustavu gradova i naselja s gradskim obilježjima Klanjec spada u grupu "ostalih gradova i naselja s gradskim karakterom". Za njih je obavezna i poželjna izrada UPU-a,
- Klanjec je određen i kao mjesto sa "stalnim i međudržavnim graničnim prijelazom II. kategorije,
- prostor Klanjca je uključen i u "područje posebnih oblika turističke ponude regije Hrvatskog zagorja",
- Klanjec je određen kao "urbana cjelina" u kategoriji značajnijih dobara graditeljske baštine,
- u grupu područja od posebnog interesa za državu prostor Klanjca je označen kao "područje uz državnu granicu".

PROSTORNI PLAN ŽUPANIJE KRAPINSKO - ZAGORSKE (2002.)

U ovaj prostorno planski dokument su ugrađene smjernice Strategije i Programa uređenja države, a provedbenim su odredbama detaljnije postavljeni kriteriji uređenja, razvoja i zaštite. Prema članku 75. Pogranično područje obuhvaća sva naselja u Gradu Klanjcu. Za ovo područje predviđaju se poticajne (posebne razvojne i druge) mjere.

Prostori u županiji su razvrstani u tri kategorije prema stupnju osjetljivosti, a njima odgovaraju određene razine ograničenja. Prva razina ograničenja unutar prostora Grada Klanjca odnosi se na:

- prostore prirodnih inundacijskih područja, odnosno 20 m od nožice nasipa,
- zaštićene dijelove prirodne i kulturne baštine (ukoliko se propisanim mjerama zaštite ne dozvoljavaju izuzeća.

Planski elementi koji se nalaze na području Grad Klanjca, tretirani ovim Planom svrstani su u dvije kategorije, građevine i baština:

od važnosti za Državu

- javne ceste razvrstane u državne ceste
- međudržavni granični cestovni prijelazi II kategorije: Mihanović Dol – Orešje
- željeznička pruga II reda Savski Marof – Kumrovec – R.Slovenija
- dalekovodi, transformatorska postrojenja i rasklopna postrojenja napona 110 kV i više, postojeće i planirane
- građevine na slivu međudržavne rijeke Sutle
- građevine za zaštitu državnih i županijskih cesta

od važnosti za Županiju

- javne ceste razvrstane u županijske ceste
- dalekovodi, TS postrojenja i rasklopna postrojenja napona 35 kV i 20 kV, postojeće i planirane,
- glavni plinovodi za distributivna područja: Zabok – Dubrovčan – Kumrovec, MRS Klanjec,
- građevine za eksploataciju kamena, opekarske gline, pijeska i druge vrste eksploatacije pod uvjetom da se mogu osnovati kao odobrena eksploatacijska polja,
- sustavi i uređaji za pročišćavanje otpadnih voda kapaciteta od 5000 – 25000 ES koji će se graditi prema globalnom koncepcijskom rješenju odvodnje otpadnih voda Krapinsko - zagorske županije koji je u izradi,
- građevine za obradu, skladištenje i odlaganje komunalnog i neopasnog tehnološkog otpada (Medvedov Jarek),

- značajni krajobraz Zelenjak,
- drvodred divljeg kestena u Klanjcu,
- parkovi uz dvorce i kurije - Novi Dvori Klanječki,
- registrirana zaštićena naselja – Klanjec (s obvezom izrade UPU-a).

Ovim planom daju se osnovne preporuke za određivanje i oblikovanje naselja (prostor za razvoj naselja), koje treba primijeniti u PPUO/G, ali selektivno i u funkciji optimizacije odnosa: razvoj naselja – zaštita prostora.

OSNOVNA OBILJEŽJA PROSTORA I PROSTORNOG UREĐENJA ŽUPANIJE
KRAPINSKO - ZAGORSKE (1996.) - Program mjera za unapređenje stanja u prostoru
Županije Krapinsko - zagorske (veljača 2000.)

Osnovna obilježja prostora i prostornoga uređenja Županije Krapinsko-zagorske izrađena su kao priprema za izradu Županijskoga plana. Taj je rad objavljen u Službenom glasniku Županije Krapinsko-zagorske 1996. godine (br. 10/1996). Izneseni podaci su potrebni za izradu županijskoga prostornoga plana, ali i prostorno-planske dokumentacije za gradove i općine na području Županije. To je zbir do sada pribavljenih podataka o stanju u prostoru Županije. Ovaj rad je dio Izvješća o stanju u prostoru i programa mjera za unapređenje stanja u prostoru Županije Krapinsko-zagorske a donosi podatke o:

- važećoj dokumentaciji prostora
- zemljopisnom položaju
- upravnom ustrojstvu županije
- zemljopisnim obilježjima
- infrastrukturi
- stanovništvu
- društvenim djelatnostima
- gospodarstvu
- poljoprivredi i stočarstvu
- turizmu i
- zaštiti prirodnih i kulturnih dobara.

STRATEGIJA RAZVOJA GOSPODARSKIH I DRUŠTVENIH DJELATNOSTI KRAPINSKO -
- ZAGORSKE ŽUPANIJE (1998.)

U Strategiji razvoja gospodarskih i društvenih djelatnosti Krapinsko - zagorske županije navode se dugoročni ciljevi razvoja među kojima valja istaknuti one koji su od osobitoga značaja za izradu ovoga Plana. To su ponajprije sljedeći ciljevi:

- povećanje broja stanovnika i povećanje životnoga standarda,
- poticanje razvoja malih i srednjih tvrtki u industriji. Cilj je stvoriti nova radna mjesta i kao i proizvodne i uslužne programa za zapošljavanje u Županiji,
- iskorištavanje postojećih praznih prostora, zemljišta i nedovoljno zaposlenih proizvodnih i uslužnih kapaciteta.
- unapređenje poljodjelske proizvodnje i usluga, gospodarenja šumama i stavljanje lovstva u funkciju lovnog turizma. Od poljodjelske proizvodnje daje se prednost: vočarstvu (u Klanjcu se planiraju plantaže jagoda, malina, ribiza i ogrozda), vinogradarstvu, vrtlarstvu i cvječarstvu (proizvodnja povrća i cvijeća na otvorenom i zatvorenom prostoru - plastenici i staklenici), stočarstvu (govedarstvo, svinjogojstvo, konjogojstvo, peradarstvo - zagorski purani), pčelarstvu, kuničarstvu i uzgoju krznaša.
- poticanje obrtništva i to osobito sljedećih zanimanja: stari zanati (lončari, licitari, medicari, kovači), keramičari (osobito izrada izvornih zagorskih suvenira), kuhari, tapetari, izrađivači drvene galanterije,
- trajno rješenje problema zaštite od poplava na cijelom području Županije,
- trajno rješenje problema opskrbe vodom, plinom, električnom energijom i javnom odvodnjom, te odlaganja otpada,

- intenzivniji rad na rješavanju problema cestovne infrastrukture, unapređenje mreže pruga, podizanje kakvoće prometa i nastavak rada na unapređenju telekomunikacijskih veza u skladu sa europskim standardima,

- unapređenje i razvoj svih mogućih oblika turizma,
- poticanje izgradnje stanova,
- ostvarenje policentričnoga gospodarskog i društvenog razvoja,
- očuvanje životnoga okoliša,

Iz strategije razvoja gospodarskih i društvenih djelatnosti mogu se izvući slijedeći podaci i općeniti zaključci za područje Grada Klanjca:

- treba izraditi planove za zaštitu voda,
- pruga Savski Marof - Klanjec - Kumrovec bi mogla poslužiti kao alternativna veza između Zagreba i Maribora,
- gradacijom i raspodjelom turističkih mjesta na području županije Klanjec je razvrstan u "B-razred",
- u Županiji Krapinsko - zagorskoj postoji 6 velikih deponija za zbrinjavanje krutog otpada, a jedna od njih je na području Grada Klanjca. To je "Medvedov jarek" na području naselja Lučelnica,
- na nivou županije u periodu do 2007.godine planira se mali ali postupni rast broja domaćinstava, aktivnog stanovništva i poljoprivrednog stanovništva,
- na nivou županije u periodu do 2007.godine najveće stopa rasta planiraju se u slijedećim djelatnostima: poljoprivreda 9,3%, ugostiteljstvo i turizam 7,5%, industrija 6,6%, obrtništvo 5.8%, itd., a najmanje u području društvenih djelatnosti 1,0% i obrazovanja i kulture 0,5%.

Zaključak: Grad Klanjec bi svoj razvojni koncept trebao graditi na razvitku malih i srednjih tvrtki sa ekološki prihvatljivim proizvodnjama. Prednost se daje industriji baziranoj na poljoprivredi. daljnji strateški pravci razvoja su zaštita i unapređenje stočarstva, turizam (izletnički i seoski u suradnji sa susjednim općinama), unapređenje poljoprivrede (naročito one zdrave prehrane), te razvoj vinogradarstva.

Ocjena postojećih prostornih planova

U grafičkim prikazima Županijskog prostornog plana se planski elementi iskazuju kao usmjeravajući, te se površine, trase ili pojedinačne lokacije ne smiju smatrati obvezujućima. U tom smislu, a u slijedu preuzimanja planskih elemenata i ugradnje u planove detaljnije razine, potrebno je preispitati postavke, odrediti alternative, te studijama i projektima potvrditi rješenje.

Cestovna veza (kao planirana trasa) Novi Dvori – L22030 – Radakovo u ovom je planu ucrtana tako da dijelom prolazi teritorijem Općine Kraljevec na Sutli.

Planirani 110 KV dalekovod trasiran je dolinom potoka Lučelnice (vrijedan prirodni krajolik) iako je načelo koje izvire iz Strategije prostornog uređenja Hrvatske, izbjegavanje novih infrastrukturnih trasa i vođenje planiranih vodova postojećim koridorima. Dolina Sutle je u tom pogledu već opterećena infrastrukturnim koridorima.

1.1.4. Ocjena stanja, mogućnosti i ograničenja razvoja u odnosu na demografske i gospodarske podatke te prostorne pokazatelje

ocjena demografskog stanja

Prema popisu stanovništva 2001. godine u gradu Klanjcu, je živjelo 3.234 stanovnika, a u samom mjestu Klanjec 562 stanovnika. Iz tog proizlazi da 1/6 stanovništva živi u samom naselju, a 5/6 u preostalom području. Prema posljednjem popisu stanovništva broj domaćinstava prema broju članova u pojedinim naseljima Grada Klanjca prikazani su u slijedećim tabelama. Ako promatramo ukupni broj stanovnika na prostoru današnjeg Grada Klanjca (19 naselja) od 1948. godine do 2001. godine, možemo konstatirati tendenciju stalnog opadanja broja stanovnika.

godina	Grad Klanjec (19 naselja) BROJ STANOVNIKA
1948.	4221
1971.	3806
1981.	3677
1991.	3537
2001.	3234

Tablica br. 4. Grad Klanjec (19 naselja) ukupan broj stanovnika od 1948. do 2001. godine

		BROJ STANOVNIKA				
NASELJE	godina	1948.	1971.	1981.	1991.	2001.
1.	Bobovec Tomaševečki	96	73	58	37	31
2.	Bratovski Vrh	154	125	115	95	69
3.	Cesarska Ves	45	35	33	28	15
4.	Dol Klanječki	146	124	125	108	104
5.	Florijan	38	18	15	12	9
6.	Goljak Klanječki	193	176	132	116	104
7.	Gorkovec	112	55	38	25	27
8.	Gredice	455	381	381	392	349
9.	Klanjec	498	563	562	614	562
10.	Ledine Klanječke	304	242	247	220	187
11.	Lepoglavec	124	108	164	180	166
12.	Letovčan Novodvorski	230	155	143	133	100
13.	Letovčan Tomaševečki	135	133	97	93	86
14.	Lučelnica Tomaševečka	360	304	255	259	225
15.	Mihanovićev Dol	129	268	343	365	343
16.	Novi Dvori Klanječki	52	163	191	234	247
17.	Police	545	375	329	270	268
18.	Rakovec Tomaševečki	219	179	163	139	141
19.	Tomaševac	386	329	286	217	201
UKUPNO		4221	3806	3677	3537	

Tablica br. 5 Grad Klanjec (19 naselja) - broj stanovnika po naseljima od 1948. do 2001. godine

Naselja na području Grada Klanjca su raštrkana s relativno malim brojem stanovnika. Samo *sedam* od 19 naselja ima više od 200, a samo jedno (Klanjec) više od 500 stanovnika. Iz rezultata zadnja dva službena popisa, 1991. i 2001. g., *vidi se da samo Novi Dvori Klanječki pokazuju rast stanovništva, dok 4 naselja (Dol Klanječki, Gorkovec, Police, Rakovec Tomaševečki) stagniraju, a ostalih 14 gubi stanovništvo.*

		BROJ DOMAĆINSTAVA				
NASELJE	godina	1971.	1981.	1991.	1998.	2001.
1.	Bobovec Tomaševečki	17	15	12	14	12
2.	Bratovski Vrh	29	30	28	28	19
3.	Cesarska Ves	8	9	9	9	5
4.	Dol Klanječki	35	35	33	35	35
5.	Florijan	6	4	4	4	3
6.	Goljak Klanječki	40	36	34	36	31
7.	Gorkovec	12	11	9	9	10
8.	Gredice	114	114	102	103	100
9.	Klanjec	201	205	207	215	191
10.	Ledine Klanječke	65	68	62	65	58
11.	Lepoglavec	30	46	47	51	53
12.	Letovčan Novodvorski	41	39	38	38	35
13.	Letovčan Tomaševečki	24	25	24	25	24

14. Lučelnica Tomaševečka	68	57	80	85	70
15. Mihanovićevo Dol	88	107	121	122	119
16. Novi Dvori Klanječki	49	58	72	72	76
17. Police	81	86	78	78	79
18. Rakovec Tomaševečki	41	39	44	45	45
19. Tomaševac	72	73	68	68	63
UKUPNO	1021	1057	1072	1102	1028

Tablica br. 6 Grad Klanjec (19 naselja) - broj domaćinstava po naseljima od 1971. do 2001. godine

godina	Grad Klanjec (19 naselja) BROJ DOMAĆINSTAVA
1971	1021
1981	1057
1991	1072
1998	1102

Tablica br. 7 Grad Klanjec (19 naselja) ukupan broj domaćinstava od 1971. do 1998. godine

Vremenski interval	Grad Klanjec (19 naselja) POVEĆANJE BROJA DOMAĆINSTAVA %
1971 - 1981. god.	+ 3,5 %
1981 - 1991. god.	+ 1,4 %
1991 - 1998. god.	+ 2,8 %

Tablica br. 8 Grad Klanjec (19 naselja) - porast broja domaćinstava u % od 1971. do 1998. godine

Za razliku od višedesteljetne tendencije kontinuirane stagnacije ili gubljenja stanovnika u naseljima, broj domaćinstava u naseljima se uglavnom povećava. To odaje karakter današnjih naselja u kojima se javlja veći broj porodica, ali sa manjim brojem djece.

NASELJE	SASTAV PREMA NARODNOSTI 1991		
	Hrvati	Srbi	Ostali
1. Bobovec Tomaševečki	37	-	-
2. Bratovski Vrh	95	-	-
3. Cesarska Ves	28	-	-
4. Dol Klanječki	107	-	1
5. Florijan	12	-	-
6. Goljak Klanječki	116	-	-
7. Gorkovec	25	-	-
8. Gredice	381	-	11
9. Klanjec	568	-	46
10. Ledine Klanječke	217	-	3
11. Lepoglavec	174	-	6
12. Letovčan Novodvorski	132	-	1
13. Letovčan Tomaševečki	92	-	1
14. Lučelnica Tomaševečka	258	-	1
15. Mihanovićevo Dol	342	-	23
NASELJE	Hrvati	Srbi	Ostali
16. Novi Dvori Klanječki	224	-	10
17. Police	267	-	3
18. Rakovec Tomaševečki	136	-	3
19. Tomaševac	217	-	-
UKUPNO	3428	-	109

Tablica br. 9 Grad Klanjec (19 naselja) - sastav prema narodnosti 1991. god.

ocjena stanja prirodnih i krajobraznih vrijednosti

Područje općine Klanjec nalazi se na krajnjem zapadu Hrvatskoga Zagorja, između porječja rijeke Sutle i Krapine. Rijeka Sutla ujedno je i državna granica sa republikom Slovenijom. Tijekom povijesnih zbivanja, rijeka Sutla gospodarski i kulturno povezivala je ovo granično područje sa Slovenijom i Europom.

Iako ovo područje ima osnovna, tipična obilježja pitomog zagorskog krajolika razlikuje se u izraženoj dinamičnosti reljefa, u orografskoj različitosti klanječkog pobrđa sa strmim brijegovima, istaknutim vrhovima brežuljaka, dubokim klancima, gorskim proplancima i sa slikovitom sutjeskom doline rijeke Sutle. Nastanak sutjeske, dubokog klanca u dolini rijeke Sutle posljedica je erozione snage i djelovanja tektonskih sila. Ovim prodorom rijeka Sutla razdvaja Cesargradsku i Risvičku goru od Kunšperske gore (Konigsberg) u Sloveniji.

U uskom tjesnacu rijeke Sutle prolazi željeznička pruga i prometnica.

Cesargradska gora pruža se u smjeru istok zapad u dužini od 3 kilometara prosječne relativne visine od 300m/nv. Najviši vrh je na 511,3 m/nv. Zapadnije se pruža niži vrh na 471m/nv. s proplankom na kojem se nalaze ruševine srednjovjekovnog burga Cesar-Grada i planinarski dom.

U podnožju Cesargradske gore razvilo se slikovito trgovišće Klanjec koje je i administrativno sjedište općine.

Visinske razlike klanječkog pobrđa kreću se od oko 200m/nv. do 300m/nv. To nisu velike visinske razlike, ali pojedine skupine bregova zbog izraženih strmih padina i usječenih klanaca izgledaju u krajoliku znatno viši nego što jesu u stvarnosti. Različite visinske razlike reljefa i strme padine utječu na dinamičnu sliku ovog krajolika. Dinamičnost i krajobraznu različitost upotpunjuju i sakralni objekti podignuti na proplancima pojedinih istaknutih vrhova brežuljaka među kojima se ističu, kapela sv. Florijana i kapela sv. Filipa i Jakova. Kapela sv. Florijana podignuta je na vrhu brežuljka na 281m/nv južno od Klanjca. S tog vrha i kapelice pruža se panoramska vizura na Klanjec, na Cesargradsku i Risvičku goru, na susjedno Slovensko gorje, na meandrirani tok rijeke Sutle, a za lijepa vremena na masiv Medvednice i Žumberačko gorje.

Južnije od Sv. Florijana u blizini naselja Ledine klanječke ističe se u vinorodnom krajoliku crkva Sv. Filipa na vrhu brijega na 302m/nv. Prilaz crkvi obilježavaju dva simetrično zasađena bijela bora (Pinus silvestris). Starost borova se procjenjuje na oko sto godina. Ova dva opisana vrha sa sakralnim objektima spomenika kulture i okolnim šumovitim i poljodjelskim površinama čine kultivirane prepoznatljive krajobraze u tom dijelu klanječkog pobrđa.

Biološku raznolikost prirodnih staništa krajobraza čine šume, brdske i dolinske livade, kao i djelomično očuvani prirodni tokovi rijeka i potočića. Iako je područje općine relativno malo po površini, ističe se bogatstvom flornih elemenata, zastupljenošću različitih biocenoza, ptičjim svijetom i drugom faunom.

Šumske površine se pružaju pretežno na sjevernim ekspozicijama, na izrazito strmim padinama bregova i brežuljaka u dubokim jarcima i imaju veće značenje u ekološkom, zaštitnom i estetskom smislu, nego u gospodarskom. Šume su pretežno panjače i većom su površinom u privatnom vlasništvu. Sa znatno manjom površinom šuma gospodari Javno poduzeće Hrvatske šume Šumarija Krapina.

Na šumskim površinama na strmim padinama sjeverne ekspozicije i u dubokim jarcima pridolazi autohtona zajednica šume bukve (Fagetum croaticum montanum). Osunčane padine bregova obrastaju klimazonalne zajednice šume hrasta kitnjaka i graba (Querco Carpinetum croaticum), te šuma hrasta kitnjaka i običnoga graba s primjesom bukve (Querco petraea - Carpinetum illyricum var. Fagus silvatica).

Na južnim padinama Cesargradske gore zastupljena je ekstraplanarna zajednica hrasta medunca i crnog graba (Querco-Ostryetum carpinifoliae) koja pridolazi isključivo na plitkim tlima i suhim položajima na vapnenačkoj podlozi. Važno je naglasiti da u vrijeme provođenja postupka za zaštitu doline Zelenjak 1960g. to je bila najveća površina pod ovom zanimljivom i prirodno osobitom i rijetko zastupljenoj zajednici u kontinentalnom dijelu Hrvatske. Njena površina je danas znatno smanjena bezobzirnom eksploatacijom kamena podno samog Cesargrada.

Uz obale rijeke Sutle i uz tokove vodotoka prirodno pridolaze elementi šumske zajednice vrba i topola.

I u florističkom pogledu ovo područje je bogato biljnim vrstama ilirske provijencije i pontske koje su u drugim dijelovima Hrvatske potpuno potisnute ili su u potpunosti nestale. Od značajnijih biljnih vrsta ističu se uskolisna perunika, hrvatski klinčić i kranjski ljiljan.

I u florističkom pogledu ovo područje je bogato biljnim vrstama ilirske provijencije i pontske koje su u drugim dijelovima Hrvatske potpuno potisnute ili su u potpunosti nestale. Od značajnijih biljnih vrsta ističu se uskolisna perunika, hrvatski klinčić i kranjski ljiljan.

Faunistički najdetaljnije su proučavane ptice (Rucner). Ptičji svijet je još uvijek vrlo raznolik i bogat vrstama. U bukovim šumama obitava lještarka, crna žuna, crvendač. Na rubovima šuma gnijezde se: crni kos, strnadica žutovoljka i dr. U ostalim navedenim šumskim zajednicama obitava divlja grlica, crni kos, šojka, zeba i dr. Uz obalu Sutle u Zelenjaku gnijezde se: trstenjak mlakar, neke grmuše, slavuj, siva vrana i dr. Oko Klanjca i u samom mjestu obitavaju uz grlicu, crnog kosa, sivu vrana i češljugar, bijela pliska, batokljun, palčić i brojne druge vrste.

Poljoprivredne površine zastupljene su kao oranice, vinogradi, voćnjaci i livade. Prevladavaju sitna gospodarstva s još uvijek ekstenzivnim načinom gospodarenja. Na osunčanim padinama bregova na Cesargradskoj gori i u južnim dijelovima pobrđa nalaze se veće površine vinograda. Na blažim padinama gorja i u riječnim i potočnim dolinama zastupljene su manje parcele oranica na kojima se uzgaja kukuruz, pšenica rijetko ječam i zob, te krmno bilje i okopavine. Voćnjaci su uglavnom dio okućnice s još uvijek očuvanim domaćim sortama voćaka. Poljoprivredne površine bitan su element u fizionomiji krajobraza i pridonose biološkoj raznolikosti kraja.

Takva je namjena površina s jedne strane rezultirala agrarnom privredom niskog gospodarskog stupnja, a ujedno je narušila prirodni balans u ovom području.

Cjelokupno područje općine je bogato vodotocima koji pripadaju slivu rijeke Krapine i Sutle. Najznačajniji vodotoci ovog područja osim rijeke Sutle su: potok Lučelnica koji je gotovo cijelom dužinom toka reguliran, zatim potok Brezina na rubnom istočnom dijelu općine.

ocjena stanja kulturnih dobara

Aktivnu obnovu kulturne baštine Grada Klanjca već 15-tak godina provodi Konzervatorski odjel u Zagrebu, Uprave za zaštitu kulturne baštine Ministarstva kulture u suradnji s lokalnom upravom Klanjca i uz pomoć konzultacija znanstvene savjetnice dr. Đurđice Cvitanović. U tom razdoblju izrađene su specijalističke konzervatorske studije za povijesnu urbanističku jezgru Klanjca, Franjevački samostan i crkvu Navještenja Bl. Dj. Marije, spomen groblje u Klanjcu, Trg Antuna Mihanovića u Klanjcu te nekoliko povijesnih građevina u jezgri Klanjca. Kao glavni problem povijesne jezgre uočeno je preseljenje centralnih javnih funkcija u "novi Klanjec" čime je došlo do zamiranja i degradacije povijesne jezgre u funkcionalnom, ali i građevinskom smislu. Općina Klanjec osnovala je posebno općinsko tijelo "Odbor za revitalizaciju povijesne jezgre Klanjca" koji je imao zadatak usmjeravati i koordinirati obnovu povijesne jezgre.

Odbor je funkcionirao više od 10 godina, te je uz navedeno doprinio promidžbi ideje zaštite kulturnih dobara. Rad odbora trebalo bi oživjeti, te prilagoditi način djelovanja današnjim uvjetima. U tom razdoblju je održano nekoliko seminara, stručnih predavanja, izložbi, te je putem medija senzibilizirana šira javnost i lokalno stanovništvo na problem zaštite i očuvanja kulturnih dobara. Ministarstvo kulture izdvojilo je u tom razdoblju znatna financijska sredstva za obnovu Franjevačkog samostana i crkve, kao i za obnovu pokretnih kulturnih dobara (Galerija Antuna Augustinčića, sarkofag obitelji Erdödy, inventar zavičajne zbirke Franjevačkog samostana). U navedene akcije financijskim sredstvima uključivala se i lokalna uprava te u neke i privatni sponzori i poduzeća.

Uz sve te akcije stanje kulturne baštine ne može se ocijeniti zadovoljavajućim. Problemi koji postoje su slijedeći:

- dotrajali i neodržavan povijesni građevinski fond,
- loše prometno rješenje centra Klanjca,

- napuštanje povijesnih naselja i njihovih dijelova (Klanjec i pojedina tradicijska naselja), te preseljenje na nove lokacije (novi centar Klanjca, izgradnja uz glavne prometnice),
- nedovoljna briga za vanjske zajedničke prostore,
- loši zahvati estetske i arhitektonsko građevinske prirode na povijesnim građevinama i zaštićenim objektima i niska razina obnove kulturnih dobara i povijesnih građevina,
- nedovoljno financijsko ulaganje u kulturna dobra, ali i općenito u obnovu povijesne arhitekture (gradske, malogradske, tradicijske – stambene i gospodarske),
- pomanjkanje opće želje i svijesti o obnovi povijesno-građevinskog fonda,
- pitanje vlasništva, nacionalizacija nakon II. svjetskog rata negativno se odrazila na sudbinu kulturne baštine (primjer Novi dvori Klanječki, Brozova zgrada).

obilježja postojećih prometnih sustava

Postojeće stanje razvrstanih cesta na području Krapinsko – zagorske županije prema članku 4 “Zakona o javnim cestama” (N.N. br. 100/96 – i 76/98) i “Odluke o mjerilima za razvrstavanje javnih cesta (N.N. br. 19/97, 23/97 i 79/99 i NN 111/00), određuje ovakvu podjelu cesta na prostoru Grada Klanjca:

DRŽAVNA CESTA

D 205 – GP Razvor (gr. R. Slov.) – Kumrovec – Klanjec – Mokrice (D1), u dužini od 3,90 km

ŽUPANIJSKE CESTE

Ž 2186 – Mihanovićevo Dol (D 205) – Kraljevec na Sutli – Dubravica – D. Pušća – Zaprešić (D225), u dužini od 4,60 km

Ž 2187 – Mihanovićevo Dol (gr. R. Slov.) – Ž 2186, u dužini od 0,20 km

LOKALNE CESTE

L 22030 – Klanjec (Ž 2186) – Lučelnica – Radakovo – Ž 2215, u dužini od 7,10 km

L 22031 – Novi Dvori Klanječki (Ž 2186) – Donje Ledine – Radakovo (2215), u ukupnoj dužini od 6,5 km, od čega 3,5 na području Grada Klanjca

L 22035 – Ž 2093 – Lučelnica (L 22030), u dužini od 3,80 km

L 22037 – Police – L 22039, u dužini od 1,70 km

L 22039 – Lučelnica (L 22030) – Požarkovec – Strmec – Ž 2237, u dužini od 0,80 km.

L 22077 – D 205 – Klanjec (L 22030) u dužini od 0,40 km.

Stanje cestovnog prometa danas ne zadovoljava. Obilaskom terena i analizom dosadašnje planske dokumentacije, te zakonskih odluka, ustanovljen je nesklad između trasa proglašanih javnih cesta (lokalne ceste) i stvarnog stanja profila i stupnja održavanja. Uočena je također nefunkcionalnost i nedostatna pokrivenost prostora prometnom mrežom, zbog čega se u središnjem dijelu grada Klanjca ne mogu afirmirati razvojni potencijali.

Treba konstatirati i neadekvatnost cestovnog priključka naselja Klanjec na državnu cestu. današnji priključak nepovoljan je s dva stanovišta:

- on nedovoljno potiče razvojne linije jer navlači promet u staru jezgru gdje je izgradnja limitirana, a ne prema novim dijelovima naselja gdje još postoje rezerve za širenje;
- narušena je cjelovitost povijesne strukture samostana i crkve Sv. Marije. Unatoč pronađenim alternativnim rješenjima priključaka, a na tragu opredjeljenja za čuvanje baštine i vraćanje kompleksa u stanje izvorne posjedovne cjeline, uvijek se odustajalo od realizacije, pa su se tako i ona malobrojna neizgrađena mjesta mogućih priključaka vremenom popunila.

obilježja komunalne infrastrukture

Na teritoriju Grada Klanjca nema infrastrukturnih vodova od važnosti za državu. Osim magistralnog plinovoda (26 bara) i elektroprijenosnog dalekovoda 35(20)kV do transformatorskog

postrojenja u naselju Klanjec (obje trase u neposrednoj blizini grada), svi infrastrukturni vodovi su lokalnog i distributivnog značaja.

Krapinsko-zagorska županija i Grad Klanjec posljednjem desetljeću su dosta uložili u opremu prostora svom potrebnom infrastrukturom. Osim elektrifikacije koja je već ranije doprla do gotovo svih kućanstava i telefonije, osjetan je i vrlo dinamičan trend plinifikacije, čak i do udaljenijih zaselaka. Jedino javna odvodnja nije riješena, a opskrba vodom samo djelomično. (Projektom odvodnje je pokriveno šire područje naselja Klanjec.) Ovakvo stanje infrastrukturnih sustava je dobro polazište za daljnji gospodarski razvitak. Nedovoljno je opskrbljen jedino središnji dio prostora, pa se je planirana lokalna cesta Klanjec – Sv. Florijan – Sv. Filip i Jakov ujedno i infrastrukturni koridor kojim će se omogućiti i u raspršenim zaseocima i grupama kuća podizanje standarda stanovanja na prihvatljivu razinu.

moгуćnosti razvoja

S ciljem daljnega gospodarskoga, društvenoga, kulturnoga i sveopćega razvitka, prilikom izrade ovoga Plana, posebno se vodilo računa o mogućnostima razvoja klanječkog kraja i o prostorno-planskim pretpostavkama za korištenje tih mogućnosti razvoja.

Prirodne izvore kojima raspolaže Grad Klanjec, treba posebno cijeniti i svrhovito s njima gospodariti, Poljodjelsko zemljište i šume, poželjno je koristiti u gospodarske svrhe po načelima održivoga razvitka. Šumama je moguće gospodariti, a moguće ih je koristiti i u druge još uvijek ne iskorištene svrhe, primjerice u svrhu rekreacije, planinarenja, izletničkog turizma i dr.

Poljodjelstvo ima znatne mogućnosti za razvoj klanječkog kraja, samo treba stvoriti neke preduvjete, kao što su: povoljno kreditiranje, školovanje ljudi za suvremenu poljodjelsku proizvodnju, osigurati tržište poljodjelskih proizvoda i sl. Mogućnost proizvodnje ekološki čiste, tzv. "zdrave hrane" uopće nije iskorištena

Vinogradarska tradicija je dobra osnova za unapređenje vinogradarstva i otvara mogućnosti za razvoj vinogradarskog turizma.

Tradicijska poljodjelska proizvodnja, čist zrak i tlo, te sklonost održavanju starih načina obrade zemljišta - gospodarski bi mogla biti unosna. Postoje i znatne mogućnosti za uzgoj voća i povrća te za stočarstvo (svinja, perad, i sl.).

Blizina državne granice i Zagreba, planirana bolja prometna povezanost, tradicija proizvodnje i raspoloživa radna snaga, zasigurno su dobar preduvjet za razvoj industrije. Sve češća pojava industrijskih poduzeća i radionica koje su propale ili koje rade u smanjenom obimu dovodi do toga da se u postojećim radnim predjelima mogu naći zgrade ili cijeli pogoni koji se ne koriste ili se koriste privremeno. Takvi se predjeli mogu razmjerno brzo i s nevelikim novcem prilagoditi novim potrebama. Dolina uz rijeku Sutlu, te postojeća i planirana prometna i komunalna infrastruktura pružaju pogodnosti za izgradnju novih gospodarskih predjela.

Današnja vitalnost i prilagodljivost novim prilikama, daje nadu za brz oporavak i razvoj obrtničkih djelatnosti. Pogodnosti su velike na cijelom području Grada Klanjca. U sklopu gospodarskih predjela moguće je planirati veće sklopove za obrtničku proizvodnju, a ostale obrtničke djelatnosti, manjeg obima, moguće je smještavati unutar seoskih naselja i grada Klanjca.

U Klanječkom kraju postoje i velike mogućnosti razvoja turizma koje do danas nisu adekvatno iskorištene. Brojni su spomenici prirode, krajolika i graditeljske kulture, te spomen-obilježja koja su turistički vrijedna i zanimljiva. Tome treba pridodati mogućnosti za seoski i seljački turizam i brojne druge oblike turističke ponude.

Klanjec ima većinu društvenih i kulturnih institucija primjerenih veličini i rangu naselja, ali su u pravilu zgrade premalene pa se u budućnosti očekuje njihova dogradnja (dječja ustanova), prenamjena prikladnih starih postojećih zgrada (tzv "Brozova zgrada" na Trgu A. Mihanovića) ili izgradnja novih zgrada (nova školska sportska dvorana).

Smještaj gotovo cijelog područja grada Klanjca unutar zone pograničnog područja, pažljivi smještaj priključaka na lokalnu prometnu mrežu te obnova državnih i županijskih cesta, važan su poticaj i preduvjet bržega gospodarskoga i sveopćega razvitka Grada Klanjca.

ograničenja u korištenju zemljišta

Postoji više različitih tipova ograničenja u korištenju zemljišta na područja Grada Klanjca:

- ograničenja uslijed prirodnih obilježja,
- ograničenja uslijed zaštite kulturne, prirodne i krajobrazne baštine,
- ograničenja uslijed magistralne prometne i komunalne infrastrukture,
- ograničenja uslijed nedovoljne prometne i komunalne opremljenosti.

Područje Grada Klanjca je seizmotektonski aktivno područje jer leži u potresnoj zoni VII i VIII (po MLS skali). Još uvijek su prisutna klizišta, a mogu se očekivati i u svim drugim brdskim dijelovima Grada. Doline nekih vodotoka su povremeno plavljene tako da nisu povoljne za gradnju niti za poljodjelstvo. U pravilu su takve doline zaštićene kao vrijedni ekološki ili krajobrazni ambijenti. Predjeli zaštite kulturne, prirodne i krajobrazne baštine ograničenja su uglavnom za novu izgradnju koja se uglavnom ne isključuje u potpunosti, ali je podvrgnuta pojačanoj kontroli prostornih intervencija.

Zbog postojeće konfiguracije terena prometnu mrežu Klanjca je nemoguće jednostavno i lako riješiti kao što je to na ravnom terenu. Elementi prometne mreže nisu međusobno povezani u jednu cjelinu.

Zaštitni pojasevi velikih infrastrukturnih sustava mogu se promatrati i kao ograničenja za izgradnju, ali ih ipak treba promatrati u svjetlu sveukupne koristi koju Grad u budućem razvoju može imati od visokog stupnja infrastrukturne opremljenosti.

2. CILJEVI PROSTORNOGA RAZVOJA I UREĐENJA

2.1. CILJEVI PROSTORNOGA RAZVOJA ŽUPANIJSKOGA ZNAČAJA

Opći ciljevi prostornog razvoja i uređenja s državnog nivoa projiciraju se i na županijsku razinu. Ovi su ciljevi ugrađeni u prostorno planska načela:

- težnja održivom razvoju i racionalnom korištenju prirodnih izvora,
- dobra prometna povezanost, kako međusobna povezanost općina unutar županije, tako i povezanost županije s ostalim dijelovima države i susjednih država (u ovom slučaju Slovenija). To je preduvjet planiranja gospodarskog razvoja.
- očuvanje vrijednih dijelova prirodnog i kultiviranog prostora.

Ovi prostorno-razvojni ciljevi preneseni su i ugrađeni i u Izmjene i dopune prostornog plana uređenja Grada Klanjca na način da se maksimalno uključuju mjere zaštite prirodne i kulturne baštine, mjere očuvanja krajolika uz planirane raznovrsne gospodarske aktivnosti, a sve to uz racionalno proširenje građevnih područja za izgradnju naselja, tamo gdje se pokazuju realne potrebe. Proširenja građevinskih područja predviđena za stambenu izgradnju prate i proširenja za sve prateće funkcije: gospodarske, turističke, društvene, rekreacijske, kao i poboljšanja prometne i komunalne infrastrukturne opremljenosti prostora.

2.1.1. Razvoj gradova i naselja posebnih funkcija i infrastrukturnih sustava

razvoj gradova i naselja

Neke od smjernica iz Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske koje se odnose na razvoj gradova i naselja možemo primijeniti i na područje Grada Klanjca:

- poticajnom investicijskom politikom i decentralizacijom gospodarskih sadržaja treba poticati policentričan razvitak države s posebnom strategijom za srednje i male gradove
- i kao dio demografske politike u cilju podizanja nataliteta i prirodnog prirasta potiče se naseljavanje u manje gradove i lokalna središta (u ovom slučaju Klanjec)
- kao poticajna mjera za prethodna dva stava neophodno je podići kvalitetu življenja u manjim gradovima i lokalnim središtima.

Poticanje naseljavanja (odnosno zaustavljanja gubitka stanovništva) u prostorima većeg razvojnog potencijala, koji su zbog loše prometne povezanosti i isto takve gospodarske strategije sustavno zaostajali u razvitku, jedan je od osnovnih ciljeva. Treba provoditi strategiju raspršenosti pojedinih namjena u prostoru (kao što su rad, gospodarstvo, stanovanje, rekreacija i sl.)

Lokalno središte kao što je Klanjec, trebalo bi ostati (ili postati) nositelj urbanizacije područja uz što bolju ponudu životnih mogućnosti i razvoja potrebnih institucija. To sve bi trebala pratiti i obnova postojećeg gradskog tkiva uz puno poštovanje prema povijesnom središtu naselja i njegovom identitetu. Povijesna središta naselja (Klanjec i Novi Dvori Klanječki) nužno je obnavljati i uređivati.

Preobrazbu prijelaznih formi (gradsko-seoskih) naselja kao što su Novi Dvori Klanječki i Lučelnica treba postupno širiti i usmjeravati na gradski način življenja uz opremanje svom potrebnom društvenom i komunalnom infrastrukturom.

Planerski gledano politika demografskog razvoja i razvoja uopće jednog, ipak pretežito ruralnog kraja, kao što je prostor u širem okruženju naselja Klanjec, trebao bi imati težište na razvoju lokalnih središta, ali ne na štetu ruralnih naselja i seoskih gospodarstava. I sela treba dugoročnom strategijom razvijati, te podizati kvalitetu življenja u njima. Treba i među njima izvršiti selektivnu podjelu na ona za čiji razvoj postoji javni interes od onih za koje je potrebno osigurati samo minimum tehničke infrastrukture. Sela u konceptu razvoja novih vidova turizma danas dobivaju sve više na vrijednosti čime se omogućuju reverzibilni procesi povratka stanovništva.

razvoj infrastrukturnih sustava

Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske osmišljen je cjeloviti infrastrukturni sustav unutar kojeg su dane smjernice i za Krapinsko-zagorsku županiju. Planirana ili djelomično izvedena prometna infrastruktura nudi nove mogućnosti razvoja županije. Okosnice velikih prometnih i infrastrukturnih sustava *državnog* značaja, uglavnom ne prolaze područjem Grada Klanjca. Od glavnih vodova velikih infrastrukturnih sustava *županijskog* značaja treba istaknuti samo magistralni plinovod koji vodi ka Kumrovcu, na način da djelomično zadire i u teritorij Slovenije.

Osnovne smjernice razvitka cestovne mreže podudaraju se sa smjericama razvitka cestovne infrastrukture Županije krapinsko – zagorske:

- rješavanje kritičnih dionica i objekata, prvenstveno na mreži državnih i županijskih cesta bez značajnijih proširenja cestovnog koridora,
- intenzivirati ulaganja u održavanje cesta,
- upotpuniti mrežu i održavati lokalne ceste koje povezuju sjedište grada s naseljima, te ceste koje povezuju prometne, povijesne, prirodne i turističke lokalitete s županijskom ili državnom mrežom cesta.

Za Grad Klanjec bitno je, postojećom ili korigiranom prometnom mrežom županijske i lokalne razine, sadržajno uz nenarušavanje krajolika povezati se s državnim i međunarodnim prometnicama. Isto važi i za povezivanje s županijskim infrastrukturnim sustavima (javne telekomunikacije, elektroopskrba, plinoopskrba). Program razvoja tih sustava treba temeljiti na unapređenju zatečenog, na visokom stupnju razvijenosti i europskim standardima.

Razvoj elektroenergetskog sustava treba temeljiti na planiranim potrebama, kako stanovništva, tako i gospodarstva. Postojeću mrežu treba nadopuniti i pojačati, te dobro vezati na županijski energetski sustav. U svrhu štednje energije treba postupno uvoditi alternativne izvore energije (kao npr. bioenergija, sunčeva energija, energija vjetera itd.).

U razvoju vodoopskrbe treba težiti da do što većeg broja stanovnika dođe instalacija vodovoda s pitkom vodom. To je jedan od preduvjeta razvoja ruralnih sredina. Treba osigurati dovoljne količine pitke vode, a zone izvorišta i rezervnih crpilišta posebnim mjerama zaštititi.

2.1.2. Racionalno korištenje prirodnih izvora

Osnovna postavka svih prostornih planova, pa tako i ovog, je racionalno gospodarenje prostorom i isto takvo korištenje prirodnih izvora. Moramo znati da te prirodne resurse moramo sačuvati i za buduće naraštaje. Danas se u Europi izrazito velika pažnja pridaje upravo zaštiti prirodnih resursa, te prirodne i kulturne baštine. Razvija se i strategija integralnog planiranja koji se bazira na tzv. «održivom razvitku».

zamisao održivoga razvitka

Osnovne postavke održivog razvitka bile bi: osigurati razvitak tako da se danas pokušaju zadovoljiti zahtjevi uz vođenje računa o mogućnostima razvoja u budućnosti. To je cilj svakog postupka planiranja u prostoru pa tako i ovog. Razvitak gospodarskih djelatnosti ne bi smio u prostoru ugrožavati čovjekovo zdravlje i okoliš.

Današnji proces urbanizacije u industrijskim zemljama i većini zemalja tzv. *trećeg svijeta* dovodi do uništenja prirodnih bogatstava i okoliša. Održiv razvoj i kvalitetan život ljudi ne može se postići bez održivih lokalnih zajednica. Posebno mjesto i ulogu u procesu mijenjanja načina života i uređenja prostora zauzimaju gradovi i naselja. Oni su najmanja jedinica u kojoj se takvi problemi mogu rješavati na cjelovit način, a kako se međusobno razlikuju tako je i put prema održivosti različit. Kod Klanjca je to sigurno nastojanje da se očuva za buduće naraštaje prirodno, graditeljsko i povijesno-kulturno nasljeđe i identitet prostora.

Niz dokumenata usvojenih na razini Ujedinjenih naroda i europske zajednice bavi se održivim razvojem. Jedan od najpoznatijih je tzv. Agenda 21. I Hrvatska je kao država potpisnica nekih od tih dokumenata koji se bave održivim razvojem. Kako je Hrvatska potpisnica *Alborške*

povelje europskih gradova i mjesta o održivosti (Aalborg, 1994) prihvaćene na Europskoj konferenciji o održivim gradovima i mjestima, tako su osnovna načela te povelje o održivom razvoju jedno od najvažnijih polazišta ovog plana. Ta su načela ugrađena u ovaj Prostorni plan koliko su dopuštale mogućnosti.

Važne postavke ovog plana su upravo očuvanje prisrodnih dobara (tlo, voda, biljne vrste) i poticanje njihova rasta snižavanjem razine njihova korištenja.

sveobuhvatno planiranje i upravljanje prostorom i okolišem

Treba nastojati primijeniti predložak sveobuhvatnog planiranja, tj. integralni pristup razvoja vezan na uvažavanje zatečenih vrijednosti i zaštitu okoliša. Ovdje od velike uloge igra prisustvo javnosti kako trenutne koristi i privatne potrebe ne bi značajno utjecale na proces planiranja. Zato se primjenjuje sustavno planiranje i gospodarenje prostorom. Ono obuhvaća zaštitu okoliša, provedbu i kontrolu sustava upravljanja okolišem, te racionalno korištenje prirodnih izvora i kulturnog nasljeđa.

čuvanje prirodnog i krajobraznog nasljeđa

Kao važno polazište u procesu planiranja je čuvanje kulturnog i prirodnog nasljeđa. Poduzeto je sve da se planom valoriziraju i prepoznaju sve značajke i vrijednosti nasljeđa Grada Klanjca, te da se stvore svi preduvjeti za njegovu obnovu uz svakodnevni gospodarski i društveni život te da se očuva njegov identitet. To je izrazito važno za njegov gospodarski i turistički razvoj.

2.1.3. Očuvanje ekološke stabilnosti i vrijednih dijelova okoliša

Kako se ne bi u budućnosti doveo u pitanje zdrav život ljudi, na prostoru Grada Klanjca posebno treba čuvati i unaprijediti proces zaštite čovjekova okoliša i očuvanja prirodnog bogatstva i kultiviranih krajolika.

Strategijom prostornog uređenja Republike Hrvatske dana su osnovna načela očuvanja ekološke stabilnosti koja vrijede i za Grad Klanjec, a to su:

- unapređenje i očuvanje zatečenog stanja,
- primjena ekoloških kriterija u procesu planiranja,
- respektiranje odnosa užeg sa širim prostorom,
- cijena korištenja prostora mora biti usklađena s ekološkim činiteljima korištenja prostora,
- povećanje sudjelovanja javnosti u odlučivanju.

Od 1997 godine Hrvatska je potpisnica Sporazuma o biološkoj raznolikosti i time je preuzela donošenje nacionalne strategije zaštite biološke raznolikosti i nacionalnog izvješća o o stanju biološke raznovrsnosti. Cilj je bio prepoznati postojeću biološku raznolikost Hrvatske i utvrditi strategiju njezina očuvanja i korištenja. Strategija je donesena tijekom 1999. godine (Strategija i akcijski plan za zaštitu biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske NN 81/1999).

Strategija i akcijski plan biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske službeno su objavljeni tijekom izrade ovog Prostornog plana. Načela i osnovne strateške smjernice ugrađeni su u Plan u najvećoj mogućoj mjeri. Neke pojedinosti (inventarizacija i mapiranje) nisu napravljene u cijelosti kako se to navodi u *Strategiji i akcijskom planu* iz razloga što takva studija nije izrađena.

Temeljno načelo te Strategije je slijedeće: "Republika Hrvatska je svjesna da sveukupna biološka i krajobrazna raznolikost predstavlja njezinu temeljnu vrijednost i glavni resurs za daljnji razvitak. Cilj je Republike Hrvatske očuvati i unaprijediti postojeću biološku i krajobraznu raznolikost unutar zemlje, te pokušati vratiti dio izgubljenih svojti i staništa, gdje je to moguće i opravdano".

Među ciljevima zaštite okoliša u ostvarivanju održivog razvitka i trajno očuvanje izvornosti biološke raznolikosti prirodnih zajednica i očuvanje ekološke stabilnosti. Osobito se ističe značenje *in-situ* očuvanja biološke raznolikosti što znači očuvanje svojta i ekoloških sustava u njihovom prirodnom okruženju, a u slučaju udomaćenih ili kultiviranih vrsta u okruženju u kojemu su razvili

svoja specifična svojstva. Prostorni plan uređenja grada ili općine može biti dobro polazište za daljnja istraživanja u svezi zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti.

U strategiji i akcijskom planu biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske navedene su smjernice koje treba primjenjivati i ugrađivati u prostorne planove pa tako i u ovaj, a to su:

- razraditi mehanizme očuvanja postojeće krajobrazne raznolikosti i ključnih značajki pojedinih tipova krajolika;
- prilikom planiranja novih gradnji uvažavati i uključivati elemente tradicijske arhitekture, te poticati programe obnove i oživljavanja građevina tradicijske arhitekture,
- načiniti vrednovanje bioloških, geoloških i kulturnih svojstava pojedinih tipova krajolika,
- kako bi ih se potaknulo na održavanje lokalne prepoznatljivosti krajolika potrebno je utjecati na javnost i vlast, kao i na vlasnike i korisnike zemljišta,
- razvijati ekološko poljodjelstvo te obnoviti i poticati razvoj sela na ekološki prihvatljivim oblicima poljodjelske proizvodnje; Ne poticati hidromelioracije u svrhu osposobljavanja poljodjelskoga zemljišta za povećanje proizvodne sposobnosti, već svrhovitije koristiti postojeće, a posebice zapuštene poljodjelske površine; Gospodariti poljodjelskim zemljištem uz osiguranje odgovarajućih prirodnih ekoloških uvjeta koji će zaštititi spontani biljni i životinjski svijet; Spriječiti isušivanje i očuvati vodni režim nizinskih vlažnih travnjaka; Prilikom okrupnjavanja poljodjelskih površina očuvati mrežu prirodnih i poluprirodnih staništa koja nisu zanimljiva s proizvodnoga stajališta, posebno uz ceste, putove i kanale;
- osigurati zaštitu voda od onečišćenja i zadržati preostale prirodne tokove rijeka i potoka;
- spriječiti smanjivanje šumskih površina i u njima strogo ograničiti svaku izgradnju; Razraditi posebne mjere gospodarenja šumama koje su u sastavu različitih kategorija zaštićenih dijelova prirode; Gospodarenje šumama i dalje temeljiti na načelima prirodnoga sastava i prirodne obnove;
- načiniti planove zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti izvan zaštićenih područja; Sustavno rješavati probleme vezane uz sve oblike onečišćenja tla, zraka i voda; Ugraditi mjere zaštite i održivoga korištenja bioloških resursa u sva područja koja njima gospodare ili djeluju na njih; Ojačati načela zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti u procesu izrade studija utjecaja na okoliš;
- kartirati staništa i načiniti analizu ugroženosti te zaštititi najugroženije predjele i mjesta.

Tijekom izrade Izmjena i dopuna Prostornoga plana uređenja Grada Klanjca nastojalo se akceptirati navedene smjernice i tako pripomoći očuvanju ekološke stabilnosti i vrijednih dijelova okoliša. Određene su prostorne cjeline u kojima se okoliš treba u najvećoj mogućoj mjeri štiti. To su predjeli zaštite prirodnih i krajobraznih, te naslijeđenih graditeljskih vrijednosti. Livade u dolinama, kao i one uz potoke treba štiti od bilo kakve izgradnje koja bi mogla promijeniti ekološke uvjete staništa. Kao dio identiteta planiranog prostora posebna se pažnja posvećuje padinama prekrivenim starim i novijim površinama vinograda. U svrhu što djelotvornijeg očuvanja ekološke stabilnosti treba provesti zaštitu i na lokalnoj razini pa se ovim Planom predlaže zaštita vrijednih dijelova okoliša.

Planom su posebno određene površine ekološki manje osjetljive, koje je moguće koristiti za daljnji razvoj pod posebnim uvjetima.

Kako bi se na prostoru Grada Klanjca očuvali sadašnji odnosi u okolišu potrebno je provesti opće strateške ciljeve kao što su: popisivanje svih činitelja biološke i krajobrazne raznolikosti te kartiranje rasprostranjenost predjela i mjesta koja se odlikuju svojstvima biološke i krajobrazne raznolikosti. Neophodno je procijeniti stanje ugroženosti, izraditi i provesti akcijske planove zaštite te nadgledati promjene tijekom vremena i mjeriti učinke provedbe akcijskih planova.

2.2. CILJEVI PROSTORNOGA RAZVOJA GRADSKOGA ZNAČAJA

Prostorni razvoj gradskog značaja moguće je ostvariti ako se osigura potrebna prostorno-planska dokumentacija, uz sustavan rad na provedbi postavljenih ciljeva kojima bi se trebali ostvariti po načelima održivoga razvitka. Demografsko oživljavanje, moguće je jedino ako se osiguraju gospodarski sigurni i dostojni uvjeta življenja uz potrebnu suvremenu prometnu i komunalnu opremljenost. Prostorni razvoj gradskog značaja vezan je uz:

- demografsko oživljavanje,
- mogućnosti gospodarskog razvitka;
- očuvanje fizičke i vizualne cjelovitosti krajolika, što se postiže ponajprije svrhovitim korištenjem zemljišta za izgradnju;
- uvažavanje prirodnih značajki područja i spremnosti da se spriječi svako onečišćenje ili uništavanje prirodnih vrijednosti neadekvatnom ili znatno povećanom izgradnjom;
- uvažavanje naslijeđenoga izgleda krajobraza.

2.2.3. Demografski razvoj

Cilj je demografskog razvoja prostora Grada Klanjca povećanje broja stanovnika, tj. veći prirast stanovništva kako bi se zaustavile negativne tendencije. U desetogodišnjim intervalima (prema službenim popisima) vidimo da prostor Grada Klanjca gubi oko 3-4 % ukupnog stanovništva:

Vremenski interval	GRAD KLANJEC (19 naselja) OPADANJE BR. STANOVNIKA %
1948. - 1971. god.	- 10,9 %
1971. - 1981. god.	- 3,5 %
1981. - 1991. god.	- 3,7 %
1991. - 2001. god.	- 8,6 %

Tablica br. 10 Grad Klanjec (19 naselja) - opadanje broja stanovnika u % od 1948. do 2001. godine

Prostor na kojem se nalaze Krapinsko-zagorska županija i Grad Klanjec posjeduje sve preduvjete za brži i skladniji razvoj, a time i za povećanje prirodnoga rasta stanovništva (geografski i geopolitički položaj, prirodna obilježja i naslijeđene vrijednosti, te postojeći i mogući povoljni uvjeti za gospodarski razvitak). Prema demografskim analizama, navedenim u *Strategiji razvoja gospodarskih i društvenih djelatnosti Krapinsko-zagorske županije* iz 1998. godine, ne treba očekivati rast stanovništva u kratkom vremenu. Budući da je povećanje broja stanovništva jedan od važnih čimbenika državne strategije, za očekivati je u budućnosti ipak veću stopu rasta stanovništva.

Odrednice ovoga Plana, u smislu dimenzioniranja građevnih područja za naselja i još više za predjele gospodarenja, nisu utvrđene prema trenutnim demografskim pokazateljima. Građevinska područja naselja u manjoj mjeri se povećavaju obzirom na danas izgrađeni prostor, kako bi se planerskim mjerama stvorili preduvjeti za ostanak mladih ljudi u naseljima. Smanjenje građevinskog područja je jedino u odnosu na stari prostorni plan, u kojem su ta područja bila nerealno predimenzionirana. Predjeli za gospodarske namjene određeni su, ne prema kriterijima očekivanoga broja radno aktivnoga stanovništva, nego prema kriteriju mogućnosti i povoljnosti zemljišta za možebitnu izgradnju gospodarskih građevina. Time se želi planerskim mjerama osigurati svrsishodna raspodjela raspoloživoga zemljišta, kao polazišta i dobre pripreme za gospodarski razvoj u daljnjoj budućnosti.

2.2.2. Odabir prostorno - razvojne strukture

Osnovni činitelji prostorno-razvojne strukture područja Grada Klanjca su: raspodjela naselja, način izgradnje, namjena prostora, mreža gospodarskih i društvenih djelatnosti, infrastrukturni sustavi i dr. Prostorno-razvojna struktura naselja unutar današnjeg teritorijalnog područja Grada Klanjca određena je na slijedeći način:

a) grad Klanjec kao središte prostora koji ga okružuje i koji mu teritorijalno gravitira

Klanjec, kao središte gradske općine privlači na sebe glavninu upravnih, društvenih i gospodarskih sadržaja svoje bliže okolice. Blizina državne granice sa Republikom Slovenijom, prolaz međunarodnih cesta kao i željezničke pruge pružaju Klanjcu znatne povoljnosti za razvoj.

b) linearne nakupine naselja uz glavne prometne i životne smjerove

Glavni prometni smjerovi unutar planiranog prostora su smjerovi sjever-jug vezani na povijesne prometne tokove kroz doline uz vodotoke, tj. rijeku Sutlu i potok Lučelnicu. Uz te prometnice direktno ili u nešto širem prostoru smjestio se najveći broj naselja i stanovnika. Tu su linearna izdužena naselja koja prate prometnicu s daljnjim isto takvim linearnim tendencijama širenja, pa čak i spajanja većeg broja pojedinačnih naselja. Ovaj je trend, uspoređujući dva pravca razvoja, posebice izražen na sutlanskoj liniji povezivanja, što je obzirom na značaj ceste razumljivo.

c) pojedinačne grupe kuća ili izdvojeni zaseoci

Tradicionalni način distribucije stanovnika u prostoru je sustav raspršenih grupa kuća ili zaselaka najčešće "na bregima". U novije vrijeme u ovu grupu možemo uključiti i manje grupe vikend kuća najčešće vezanih uz vinograde.

Na predstavljeni model prostorno razvojne strukture u zadnje vrijeme znatniji utjecaj ima mreža gospodarskih i društvenih djelatnosti kao i infrastrukturni sustav. Za prostorni i urbanistički razvoj Grada Klanjca odabrani su sljedeći glavni činitelji prostorno-razvojne strukture:

- Grad Klanjec, kao središte gradske općine (*centričan razvoj*).

- Preostalih 18 naselja na području Grada Klanjca su prigradska ili seoska naselja, koja zbog blizine Klanjca te izrazito male površine prostora Grada Klanjca nemaju mogućnosti znatnijega razvoja u smislu smještaja znatnijih gospodarskih i društvenih djelatnosti. Neka od ovih naselja već se spontano nameću kao mala lokalna središta pa se u njima planira grupiranje manjih društvenih i trgovačkih sadržaja na način formiranja podcentara. Time se želi zadržati lokalno stanovništvo i odvratiti ga od preseljenja u Klanjec. (*poliцентрични razvoj*). Hrvatsko zagorje nikad nije imalo jedan veliki grad, a sela nikad nisu bila površinski velika i izdužena duž putova. Naselja su se sastojala iz niza graditeljski zgusnutih zaseoka, utopljenih u krajolik. Krajobrazno tkivo koje povezuje zaseoke i danas tvore voćnjaci, vrtovi, gajevi, šume, livade i oranice. Te označnice prepoznatljivosti zagorske tradicije naseobinskoga ustroja valja čuvati i uobličiti dalje na suvremen način.

Zbog toga građevno područje naselja djeluje "izmrvljeno". Građevno područje naselja se znatnije ne povećava u seoskim naseljima zbog nepovoljnih demografskih pokazatelja i zbog činjenice da je veliki dio postojećih građevnih područja do sada ostao neizgrađen.

2.2.3. RAZVOJ NASELJA, DRUŠTVENE, PROMETNE I KOMUNALNE INFRASTRUKTURE

Za razvoj nekog prostora neophodno je osigurati dobru opremljenost sa svim vrstama komunalne infrastrukture, te iznad svega dobru prometnu povezanost. U ovom slučaju povezanost svih naselja s Klanjcem i Klanjca sa drugim gradovima u županiji, ako i sa Zagrebom. U Krapinsko-zagorska županiji sustavno se radi na infrastrukturnoj opremljenosti tako da su neki infrastrukturni sustavi gotovo u cjelini izvedeni.

Prema *Programu prostornog uređenja Republike Hrvatske* stambena i druga izgradnja treba se provoditi prvenstveno na dijelovima građevnih područja koja su već opremljena komunalnom infrastrukturom, te na nedovoljno ili neracionalno izgrađenim dijelovima grada (ugradnjom, dogradnjom ili nadogradnjom).

Smjernice za izgradnju u mjestu Klanjcu, prilagođene odrednicama *Programa prostornoga uređenja Republike Hrvatske*, bile bi sljedeće:

Stambena i druga izgradnja

- Očuvanju i obnovi (rekonstrukciji - građevnom preustrojstvu i sanaciji - popravcima) postojećih stambenih zgrada treba dati isto značenje kao i novim stambenim gradnjama (osobito u povijesnim cjelinama) i treba ih razvijati kao neprekidnu i predviđenu djelatnost.

- Izgradnja stambenih zgrada i zgrada društvenog standarda treba biti ishod ustroja prostora;
- Osiguranje zemljišta za izgradnju obiteljskih kuća mora se temeljiti na racionalnim gustoćama naseljenosti primjerene regionalnim značajkama; te programima komunalnog opremanja u skladu s gospodarskim rastom

Javne službe i zgrade za odgoj, obrazovanje i kulturu

- U Planom predviđenim predjelima moći će se podizati građevine javnih službi, slijedeći gospodarski razvitak i potrebe stanovništva. U pravilu za zgrade javnih službi ne određuje se precizni smještaj, već predjeli u kojima je moguća izgradnja.
- Zgrade za odgoj, obrazovanje, kulturu i znanost podizat će se prema potrebi i mogućnostima u za to predviđenim predjelima. U ostalim naseljima u predviđenim podcentrima moguća je gradnja zgrada za odgoj, obrazovanje i kulturu.

Zdravstvo i socijalna skrb

- Budućim Urbanističkim planom uređenja Klanjca predviđet će se predjeli u kojima je moguća izgradnja zgrada zdravstvenih djelatnosti. U ostalim naseljima ovakve zgrade mogu se graditi u podcentrima, ako bi za njih bilo potrebe.

Šport i rekreacija

- U potočnim dolinama moguće je razvijati športski ribolov
- Na području Grada Klanjca postoje lovišta gdje je moguće razvijati lovni turizam
- Urbanističkim planom uređenja odredit će se predjeli namijenjeni športskim i rekreacijskim aktivnostima građana na području Grada Klanjca.

Razvoj naselja Za razvoj Klanjca treba predvidjeti dovoljno proširenja građevnoga područja za novu izgradnju novih zgrada, po mogućnosti šireći naselje u, a ne isključivo duž postojećih putova. Lijepe i slikovite krajobrazne ambijente unutar naselja treba očuvati jer će oni preuzeti značenje perivojne arhitekture. Izgradnju naselja valja usmjeriti na štovanje tradicijskoga graditeljstva što podrazumijeva čuvanje i obnovu starih drvenih kuća i gospodarskih zgrada, uklapanje novih zgrada u postojeći sklop građevina i novu suvremenu izgradnju od koje se očekuje da na prikladan način održi i pokaže neprekidnost prepoznatljive izgradnje.

Razvoj društvenih djelatnosti Zamisao je da se još u nekim naseljima (osim Klanjca) koji su se danas već profilirali kao središta s društvenom djelatnošću (Novi Dvori Klanječki i Lučelnica Tomaševečka) izgrade društveni sadržaji koji će omogućiti zadovoljavanje osnovnih potreba stanovništva tih i ostalih susjednih naselja. Smanjit će se potreba odlaska ili preseljenja u Klanjec.

Za izgradnju zgrada društvenih djelatnosti (vatrogasni dom, društveni dom, crkva i dr.) planom se predviđaju podcentri u sklopu naselja Klanjec, Novi Dvori Klanječki i Lučelnica Tomaševečka. Potrebno je ispitati mogućnosti i potrebe Klanjca kao središta područja za sadržajima poput srednje škole i sportske dvorane.

Izgradnja i uređenje prometnica Mrežu županijskih cesta na prostoru Grada Klanjca neće biti potrebno nadopunjavati za razliku od lokalnih. Kod nekih lokalnih smjerova treba korigirati postojeću trasu (Novi Dvori Klanječki - Letovčan), a neke smjerove predvidjeti kao nove. (Klanjec - Sv. Florijan - Sv. Filip). Treba također ispitati trase kategoriziranih cesta unutar područja naselja Klanjec (Klanjec – Mihanović Dol – Lepoglavec).

U svrhu međusobnog povezivanja pojedinih naselja sa Klanjcem kao središnjim naseljem, te s ostalim važnijim naseljima u Županiji (i sa Zagrebom), potrebno je većim dijelom obnoviti. Načelno profile cesta treba uskladiti s rangom prometnica i ujednačiti po cijeloj dužini.

Prometnice od državnoga značaja, kao i postojeća željeznička pruga drugog reda trebali bi omogućiti dobro povezivanje svih naselja sa Zagrebom te ostalim dijelovima Hrvatske.

Razvoj komunalne infrastrukture Naselja je potrebno opremiti svom potrebnom komunalnom infrastrukturom. Danas uglavnom većina od njih ima instalacije plina i struje, samo neka vodovod. Instalaciju odvodnje ima jedino Klanjec i to još uvijek ne cjelovito osmišljenu. Cilj treba biti u budućnosti izgraditi instalaciju vodovoda i odvodnje i u većini ostalih naselja. Treba

poboljšati opskrbu električnom energijom i telekomunikacijsku mrežu. Osobitu pozornost valja posvetiti odlaganju i sakupljanju otpada u cilju smanjenja onečišćenja okoliša i privikavanja stanovništva na razvrstavanje otpada i odvajanje iskoristivoga biootpada.

2.2.4. Zaštita krajobraznih, prirodnih vrijednosti i posebnosti, i povijesnih cjelina

Zaštita krajobraznih, prirodnih vrijednosti i posebnosti

Do danas na području općine Klanjec u smislu odredbi Zakona o zaštiti prirode zaštićena je dolina Zelenjak u kategoriji *značajnog krajobraza*.

S prirodnog gledišta u tijeku evidencije i valorizacije krajobraznih i prirodnih posebnosti i vrijednosti utvrđeni su krajobrazi koji imaju elemente da se zaštite u smislu rečenog Zakona, kao i kroz prostorno planerske mjere zaštite.

S gledišta prirodnih posebnosti predlaže se proširenje područja zaštite doline Zelenjak istočno obuhvatom cijele Cesargradske gore, zaštita krajobraza dijela toka doline potoka Lučelnice s pritokom potoka Tomaševac, te zaštita doline rijeke Sutle.

Značajni krajobraz

Kategorija značajnog krajobraza prema prethodno rečenom Zakonu znači da pojedina područja prirodna ili kultivirana imaju veće estetske ili kulturno-povijesne vrijednosti i obilježja tipična za taj kraj.

Do danas nije izvršena tipološka kategorizacija krajobraza, te se vrlo često različito vrednuje krajobraz s gledišta zaštite spomenika kulture i zaštite prirode.

Krajobraz doline Zelenjak (ZK1)

Krajobraz doline Zelenjak je zaštićen 1949. godine kao prirodna rijetkost Odlukom Zemaljskog zavoda za zaštitu prirodnih rijetkosti i upisan pod brojem 33/49.

Donošenjem prvog zasebnog Zakona o zaštiti prirode 1960. godine dolina Zelenjak proglašuje se posebno zaštićenim objektom prirode u kategoriji rezervata prirodnih predjela (park šuma i memorijalni spomenik prirode). Današnjim važećim Zakonom (NN 70/05) preimenuje se zaštićeno područje doline Zelenjak u kategoriju značajni krajobraz. Zaštićeno područje obuhvaća dolinu Zelenjak čitavom duljinom klanca (sutjeske). Na zapadu graniči rijekom Sutlom, a na istoku grebenom Cesargradske i Risvičke gore. Obuhvaća i dio Risvičkog klanca u dužini od 50 m. Ukupna površina pod zaštitom iznosi oko 50 hektara. Veći dio zaštićenog područja pripada općini Klanjec sve do Risvičkog klanca.

Orografski dolina Zelenjak predstavlja prodor rijeke Sutle u glavnom smjeru sjever - jug s uskim tjesnacem doline kroz koju prolazi prometnica i željeznička pruga. Ovaj kanjonski prodor između Cesargradske i Risvičke gore te Kunšperskog gorja u Sloveniji nastao je uslijed tektonskog djelovanja i erozionih procesa, što je iznimna pojava u pitomom krajoliku Zagorja.

Prirodna posebnost i vrijednost ove doline očituje se u botaničkim, fitocenološkim, faunističkim i geološkim osobitostima.

Prema I. Horvatu ovdje su zastupljene tri šumske zajednice. Sjeverne padine Cesargradske i Rizvičke gore obrastaju bukove šume (Fagetum croaticum montanum). U bukovoj šumi u području Cesargrada nalazi se i pokoje stablo pitomog kestena, jasena te bagrema. Na dubljim tlima i položajijim padinama gorja pridolazi klimazonalna zajednica hrasta kitnjaka i običnoga graba (Quercus - Carpinetum croaticum Horv.). Južne padine Cesargradske gore obrasta ekstrazonalna zajednica šume hrasta medunca i crnog graba (Quercus - Ostryetum carpiniifoliae). Prirodnoznanstveno je zanimljiva jer u njoj pridolaze mnogobrojne ilirske i pontske biljne vrste koje su u drugim dijelovima Hrvatske potpuno nestale ili su vrlo rijetko zastupljene. Od životinjskog svijeta najbolje su proučene ptice. Iako je ovo područje od strane prirodoslovaca dosta istraživano, još uvijek su potrebna detaljnija istraživanja i snimak ne samo faune nego i vegetacije.

U prostoru između rijeke Sutle i prometnice pridolaze elementi šumske zajednice vrba i topola i znatno utjecana zajednica dolinske livade.

U dolini Zelenjak na ulazu u Rizvički klanac podignut je i spomenik hrvatskoj himni "Lijepa naša" koje je tvorac Antun Mihanović i kojeg je tadašnja ljepota Zelenjaka inspirirala da spjeva rečenu himnu. Od vremena Mihanovića koji je bio zadivljen ljepotom doline Zelenjak do danas neprimjerenim zahvatima devastirale su se prirodne krajobrazne vrijednosti i dijelom promijenila prvotna fizionomija doline Zelenjak izgradnjom i proširenjem prometnica te otvaranjem eksploatacijskih polja na južnim obroncima Cesargradske gore, podno zidina Cesargrada i na istočnim obroncima Rizvičke gore (u klancu).

Usprkos pravovremenoj zaštiti doline Zelenjak i kulturno-povijesnog značenja, tadašnje općinske službe nisu imale sluha niti razumijevanja za provođenje zaštite i njege ovoga krajolika. Općinske službe kontinuirano su odobravale eksploataciju kamena u dolini Zelenjaka. Zahvaljujući upornošću službe zaštite eksploatacija je prestala tek pred nekoliko godina.

Važno je naglasiti da je 1999. godine bilo 50 godina od proglašenja doline Zelenjak zaštićenim dijelom prirode.

Granica zaštite doline Zelenjak prilično je nejasna i obuhvaća samo niže padine Cesargradske i Risvičke gore. Predlaže se proširenje zaštite doline na istok koja bi vodila grebenom gora obuhvaćajući i kapelicu na Risvičkoj gori.

Prijedlog zaštite doline Lučelnice s pritokom (ZK2)

U području Klanječkog pobrđa dio toka Lučelnice s pritokom sačuvao je prirodne vrijednosti krajobraza. To je izrazito otvorena pitoma dolina s blagim zaobljenim šumovitim brežuljcima, livadama i očuvanom grupimičnom strukturom naselja, sela i zaseoka. Prirodne vrijednosti i osobitosti ovog krajobraza očituju se u još uvijek očuvanim prirodnim zajednicama dolinskih livada, šumskim zajednicama koje se izmjenjuju s manjim oazama poljodjelskih površina.

Prijedlog zaštite doline Sutle (ZK3)

Vijugavi tok rijeke Sutle s brojnim meandrima, obale obrasle gustim potezima vrba i biljnih vrsta vlažnih staništa te široko otvorenom dolinom s prostranim livadama i oraničnim poljima čini tipičnu i prepoznatljivu sliku krajobraza podno bregova i brežuljka Kostelskog gorja.

Zaštita kulturne baštine

Arheološka baština

Arheološka baština grada Klanjca reambulirana je na temelju podataka starijih istraživača (Lasowsky, Szabo). Najznačajniji arheološki lokalitet je srednjovjekovni stari grad Cesargrad – ruševina sa sačuvanim materijalnim ostacima ziđa. Arheološki interesantno područje je i ono oko današnjeg Franjevačkog samostana na kojem je prije izgradnje ovog kompleksa postojala kapela sv. Leonarda (15. st.) i srednjovjekovno groblje (u funkciji sve do kraja 18.st.).

Slučajni arheološki nalazi zabilježeni su u blizini Klanjca: iz korita rijeke Sutle izvađena je kamena sjekira iz neolitika, brončano doba (1895.g.), a na području Gredica pronađen antički novac iz prve pol. 2 stoljeća (1939.g.)

Cesargrad – stari grad (09-1)

Rješenje o preventivnoj zaštiti br. 02-474/226-1965

k.č. 1551, 1552 k.o. Klanjec

k.č. 2067, 2071/1-a-1-l, 2071/1-a-1-m, 2071/1-a-1-n, 2071/1-a-1-o, 2071/1-a-1-p, 2071/1-a-1-r, 2071/2 k.o. Ravno Brezje

Cesargrad je srednjovjekovna utvrda građena sredinom 14. stoljeća na istaknutom hrptu Cesargradske gore iznad doline Sutle i današnjeg naselja Klanjec. Srednjovjekovnu strukturu grada čine polukružna kamena građevina (stambena funkcija) opasana sistemom zidina i branič kula. Utvrda je proširivana i nadograđivana u nekoliko faza. Prvi poznati vlasnici su bili grofovi Celjski, kasnije je promijenio nekoliko vlasnika. Zadnji vlasnik bila je obitelj Erdödy koja napušta grad sredinom 17. stoljeća.

Danas je u ruševnom stanju, obrastao vegetacijom. Stanje je loše, kontinuirano se urušava i destruirana građevinska struktura. Nisu izvođena arheološka istraživanja ni konzervatorski zahvati.

Valorizacija:

Uz kulturno povijesnu vrijednost, Cesargrad posjeduje izrazitu prostornu vrijednost zbog lokacije na istaknutom položaju i vizurnog sagledavanja prvobitnih povijesno-prostornih elemenata razvoja grada Klanjca.

Areal Cesargrada nalazi se na području dviju katastarskih općina: Klanjec (Grad Klanjec) i Ravno Brezje (općina Tuhelj).

Modaliteti zaštite:

-arheološka istraživanja, konzervacija ruševina;
-zaštita šireg prostora zbog očuvanja dominantnog položaja grada i njegovog prirodnog okoliša.

Povijesno graditeljske cjeline – gradska nasalja**Klanjec (09_2)**

Urbanistička cjelina - Tip srednjovjekovnog feudalnog trgovišta ispod utvrđenog grada.

Registracija – reg. br. 738

Zone zaštite određene su u grafičkom prilogu plana i u studiji "Konzervatorsko-urbanistička dokumentacija za PUP povijesne jezgre Grada Klanjca" (RZG 1984. g.)

Klanjec se razvio u 14. stoljeću kao feudalno trgovište cesargradskog vlastelinstva na zaravnjenom platou podno srednjovjekovnog grada Cesargrada, sjedišta grofovske obitelji Erdödy. Okosnica oko koje se formira čitavo naselje je Franjevački samostan izgrađen u 17. stoljeću donatorstvom obitelji Erdödy. Povijesni centar okupljanja – sajmišni trg nastao na samom sjecištu prometnica kao nepravilno ljevkaasto proširenje, kasnijom izgradnjom formira se kao glavni trg. Naselje se organski razvija uz prometne puteve i uz padinu sjeveroistočno od samostana. U 18. stoljeću postaje značajnije sajmeno mjesto, iz kojeg vremena su sačuvana dvije građevine: nekadašnja žitnica i upravna zgrada cesargradskog vlastelinstva. Sačuvani povijesni građevinski fond datira pretežno s kraja 19. /poč. 20. stoljeća, a čine ga gradske, polugradske i ruralne kuće tipiziranih tlocrta, prizemnice i katnice, s jednostavnim dekorativnim tretmanima pročelja.

Vrijednosti urbanističke cjeline Klanjca je u prepoznatljivim prostornim odnosima prvobitne prostorne organizacije i kontinuitetu funkcioniranja prostora (srednjovjekovni sajmeni trg danas glavni trg Klanjca) te u izrazitoj vrijednosti topografski značajki - smještaj grada na uzvisini po kojima se izdvaja iz uobičajenih lokacija srednjovjekovnih trgovišta Hrvatskog zagorja.

Najnoviji prostorni zahvati (izgradnja priključka s magistralne ceste preko franjevačkog kompleksa, izgradnja prevelikih stambenih zgrada neprilagođenih povijesnom ambijentu) bitno su narušili vrijednost prostorne organizacije i ambijent povijesne jezgre.

Modaliteti zaštite:

Zaštita povijesne urbanističke cjeline provodi se u okviru definiranih zona zaštite koje su određene konzervatorsko urbanističkom studijom za PUP povijesne jezgre Klanjca (RZG 1984.g):

- zona zaštite povijesne jezgre;
- kontaktne zone zaštite povijesne jezgre;
- zone zaštite krajobrazno - ambijentalne vrijednosti u okvirima definiranim po kriterijima za zaštitu prirode i kulturnog krajobraza.

Povijesno graditeljske cjeline – seoska nasalja**Tradicijska ruralna naselja – etnološke cjeline (oznake prema grafičkom prikazu)**

Područje Grada Klanjca administrativno je podijeljeno u devetnaest naselja: Bobovec Tomaševečki, Bratovski Vrh, Cesarska Ves, Dol Klanječki, Florijan, Goljak Klanječki, Gorkovec, Gredice, Klanjec, Ledine Klanječke, Lepoglavec, Letovčan Novodvorski, Letovčan Tomaševečki, Lučelnica Tomaševečka, Mihanovićev Dol, Novi Dvori Klanječki, Police, Rakovec Tomaševečki i Tomaševec.

To su sve seoska naselja, osim Klanjca, povijesne urbanističke cjeline tipološki određena prvobitnom matricom srednjovjekovnog trgovišta, a koji danas ima status grada. Prostor grada karakteriziraju slična geomorfološka obilježja, tj. brežuljkast teren sa širim i užim udolinama,

riječnim i potočnim dolinama i usjecima. Zapadnu granicu područja Grada Klanjca obilježava široka dolina rijeke Sutle koja je ujedno i državna granica Republike Hrvatske.

Povijesna tradicijska naselja bila su smještena uz vrlo razgranatu mrežu sporednih seoskih puteva, u udolinama ("jarcima"), usjecima ili u podbrežju. Pojedine skupine okućnica locirane su i po hrptovima brežuljaka, međutim najviši tereni u pravilu su šumski prostori ili zone vinograda.

Tradicijska seoska naselja strukturalno su potpuno identična. Ona se ne sagledavaju kao jedinstvena prostorna cjelina već je svako od njih formirano od nekoliko raštrkanih, međusobno odvojenih zaselaka (skupina) ili čak samostojećih okućnica. Zaseoci nose nazive prema starim rodovima, tj. prezimenima.

U svim naseljima sačuvani su objekti tradicijskog graditeljstva: kuće, gospodarske zgrade (štale, sjenici, kuvarne, koševi kuružnjaci, šupe, svinjci). Kuće su prizemnice jednostavnih gabarita, izduženog pravokutnog tlocrta prekrivene dvostrešnim krovom, nagib 40-45°, pokrov biber crijep, nekada slama. Građene su od drvenih planjki, unutarnji prostor raspoređen je po dužini u dvije ili tri prostorije, od oblikovnih detalja evidentirani su natkriveni ulazni prostori – "kapići" ili trijemovi uz duže pročelje. Ponegdje su evidentirane i kuće s podrumom (ispod dijela tlocrta, izvedeno u kamenu). Prozorski otvori su mali, dvokrilni s podjelom prozorskog okna šprljcima, ulazna vrata često dekorativno rezbarena. Gospodarske zgrade također su građene od drveta, rjeđe kombinirane sa zidanim dijelovima. Najveći objekt je štala koja često ima povišeno potkrovlje za spremanje sijena, a u prizemlju je djelomično otvoren, ima nadstrešnicu – trijem koji se koristi kao kolnica. Evidentirani su također koševi za kukuruz rađeni od drvenih letvica, te rijetko sačuvani drveni svinjci.

Izvan stambenog dijela naselja sačuvane su gospodarske zgrade – vinogradarske klijeti. Ponegdje su evidentirane klijeti nedaleko stambenog objekta, tj. okućnice.

Promatrano s aspekta sačuvanosti tradicijske arhitekture i tradicijskih građevnih oblika ni jedno seosko naselje nije u cjelini sačuvano kao autentična tradicijska cjelina. Vrijedne tradicijske skupine ograničene su na područja pojedinog zaseoka.

U novije vrijeme izgradnja se širi uz glavne prometnice. Nekada raspršene skupine u naseljima bližim prometnicama međusobno se povezuju, te se uočava tendencija stvaranja niznih naselja i razbijanje tradicionalne organizacije prostora.

Može se reći da je usvojen novi tip stambene kuće u seoskim naseljima koji se javlja i u ostalim krajevima sjeverne Hrvatske. To su kuće zidane katnice s povišenim potkrovljem kvadratičnog tlocrta najčešće zabatno orijentirane prema cesti s balkonima u zoni I. kata i povišenog potkrovlja, pročelja su žbukana i oličena bijelom bojom. Ovaj tip nema uzora u elementima tradicijske arhitekture, a u mnogim detaljima obrade koji su donešeni iz nekih drugih regionalnih područja (balustrade, lukovi polukružnog i segmentnog nadvoja i sl.) često prelazi u kič.

Sagledavajući povijesnu funkciju seoskih naselja može se zaključiti da su ona isključivo bila stambeno gospodarske cjeline bez izraženih centralnih funkcija te su gravitirala Klanjcu. Jedine građevine koje se izdvajaju iz stambeno-gospodarske strukture tradicijskih naselja su drvena raspela. Naselja koja su u prošlosti imala određene javne funkcije npr. škole, danas su zbog depopulacije izgubila navedene sadržaje (primjer Letovčan Novodvorski, Klanječki Novi Dvori). Javni sadržaji (škole, ugostiteljski i uslužni sadržaji): uočeni su u naseljima uz glavne prometnice Lučelnica, Gredice, Mihanovićev Dol i Klanječki Novi Dvori.

Evidentirana su, obrađena i valorizirana sva seoska naselja bez obzira na njihovu sačuvanost. Najvrijednije skupine (01 i 02) posebno su opisane. Globalni uvid u stanje na terenu s datumom provedene evidencije dan je zbog sve izraženije pojave ubrzanog rušenja, zapuštanja i propadanja tradicijskih cjelina u globalu. Uočeno je odumiranje pojedinih zaselaka zbog preseljavanja stanovništva u Klanjec ili uz glavne prometnice, ali isto tako i zapuštanja, ruševnih tradicijskih zgrada narodnog graditeljstva u vitalnim seoskim cjelinama.

Seoska naselja valorizirana su prema stupnju sačuvanosti tradicijske organizacije prostora i same tradicijske arhitekture. U skladu s tim naselja su valorizirana u slijedeće kategorije:

kategorija **01** – očuvana ruralna cjelina (struktura okućnica sa starim tradicijskim zgradama). U skupinama nema nove izgradnje ili je ona zanemariva. Sačuvan kulturni krajolik i sklad ruralne strukture i prirodnog okoliša;

kategorija **02** – sačuvani veći potezi i skupine tradicijskih okućnica sa starinskim zgradama. Prisutnija je nova izgradnja, ali bitno ne narušava ambijent;

kategorija **03** – sačuvane su pojedinačne kompletne tradicijske okućnice. Nova izgradnja znatno zastupljena;

kategorija **04** – sačuvane su pojedinačne zgrade tradicijske arhitekture. Nova izgradnja dominira te je promijenila izvornu tradicijsku organizaciju cjeline. U ovu skupinu ulaze i novoformirane seoske cjeline.

Dijelovi seoskih naselja koji su valorizirani kao posebno očuvane skupine stambenih i gospodarskih tradicijskih zgrada označeni su s 01 i 02 i kartirani su na planu kulturne i prirodne baštine. To su: Bratovski Vrh – skupina k.br. 25-37; Goljak Klanječki – zaseok Drčići k.br. 7-10; Gornje Gredice – skupina k. br. 48-68 ; Letovčan Novodvorski – zaseok Harapini k.br. 7-11; zaseok Petki k.br. 29-30; Letovčan Tomaševečki – zaseok Šimunčići k.br. 20-21; Horvati k.br. 2-3; Mihanovićev Dol – zona zaštite naselja; Police – skupina k.br. 72-74; Tomaševac – zaseok Someki k.br. 51-55. Ovi zaseoci nisu narušeni novom izgradnjom međutim njihov stupanj vitaliteta i održavanja nije zadovoljavajući.

01. Bobovec Tomaševečki (kategorija **03**)

Izrazito malo seosko naselje raspršenog tipa. Sastoji se od nekoliko međusobno udaljenih skupina koje čine 2-3 okućnice (kućna broja). U skupinama su ponegdje sačuvane drvene tradicijske prizemnice. Naselje zauzima prostor doline potoka Lučelnice i brežuljkasti teren zapadno od doline. Okućnice su mještene na brežuljcima međusobno odvojeni. U dolini same Lučelnice tradicionalno nije bilo naseljeno zbog poplavljivnja. Izrazito dobro sačuvan krajolik sa različitim pejzažnim cjelinama: brežuljci, travnate udoline, šume.

U skupini okućnica kbr. 10-13 sačuvane su drvene kuće i gospodarski objekti..

02. Bratovski Vrh (02_1) (kategorija **02**)

Naselje zauzima izrazito brežuljkasti prostor krajnjeg južnog dijela područja Grada Klanjca. Sastoji se od nekoliko manjih skupina okućnica lociranih na padinama i uzvisinama brežuljaka. Posebno se ističe veća skupina okućnica od k. br. 25 – 37, smještena u manjoj udolini. Skupina je gusto izgrađena uz obje strane seoskog puta. Uz put su locirane drvene tradicijske kuće prizemnice dok su u dubini dvorišta sačuvani tradicijski gospodarski objekti. U skupini je izgrađeno i nekoliko novih zidanica koje u oblikovanju ne slijede tradicijske značajke. Parcele su ograđene, dvorišta su uređena. Drvene tradicijske prizemnice sačuvane su na k.br. 26, 29, 31, 32 i 36.

* vrijedna skupina k. br. 25-37 (kategorija **02**)

* raspelo

03. Cesarska Ves (kategorija **03**)

Izrazito malo seosko naselje smješteno na krajnjem sjevernom dijelu područja grada Klanjca na izrazito strmom terenu obornaka Cesargradske gore. Tip raštrkanog naselja, sastoji se od više skupina koje čine po 1-3 kućna broja (okućnice). Na okućnicama su sačuvane mjestimično drvene tradicijske prizemnice. Istočni dio naselja je vinogradarska zona, ali nema drvenih kleti. Najveći dio prostora je pod šumom.

04. Dol Klanječki (kategorija **04**)

Seosko naselje koje se sastoji od dviju prostornih cjelina. Starija skupina okućnica smještena je uz sporedni seoski put koji se odvaja sjeverno od današnjeg groblja. U toj skupini nalaze se slijedeći stariji objekti: k.br. 50 (kuća – starija zidanica, štala, kuružnjak), k.br. 54 (kuća - zidana katnica), posebno se ističe k. br. 58 (drvena kuća, štala, kuružnjak i klet). Osnovna karakteristika ove skupine je da su na parcela ma izgrađene nove zidanice, dok su stariji gospodarski tradicijski objekti sačuvani na okućnicama.

Uz lokalnu cestu Klanjec - Lučelnica nalazi se nekoliko skupina novih kuća koje su se tu izgradile zbog važnosti lokalnog prometnog pravca. U ovoj skupini nema vrijednijih tradicijskih građevina.

05. Florijan (kategorija **03**)

Najmanje naselje Grada Klanjca smješteno u centralnom, izrazito brežuljkastom području. Vrlo rijetko naseljeno, izolirano područje s manjom skupinom okućnica (4 kućna broja) i nekoliko samosto-

ječih kućnih brojeva. Na parcelama su mjestimice sačuvane drvene tradicijske prizemnice i gospodarske zgrade. Uz stare objekte dograđene su i nove stambene zidanice na dva kućna broja.

*kapela

06. Goljak Klanječki (06_2) (kategorija 02)

Naselje se sastoji od tri veće skupine okućnica u kojima se nalaze stari drveni tradicijski objekti (kuće i gospodarske zgrade), ali i nove zidanice većih dimenzija. Skupine su veličine od 2 – 4 okućnice. Drvena arhitektura sačuvana je u manjim skupinama uz sjevernu granicu područja.

Drvene kuće sačuvane su na kućnim brojevima: 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10. Na navedenim okućnicama svi objekti su od drvene građe.

*vrijedna skupina – zaseok Drčići, kućni broj 7, 8, 9, 10 (01).

*raspelo

07. Gorkovec (kategorija 03)

Naselje smješteno u izrazito brežuljkastom i prometno izoliranom središnjem prostoru Grada Klanjca. Izgradnja je raštrkana u nekoliko manjih skupina i izoliranih samostojećih kućišta. Na parcelama su sačuvane drvene kuće - tradicijske prizemnice te gospodarski objekti građeni od drvene građe. Između starih okućnica sagrađene su nove zidanice. Kompletna okućnica (sagrađena drvenim objektima kuća i štala), evidentirana je u Gorkovcu, k. br. 6.

Na brežuljcima u vinogradarskom području mjestimično su sačuvane drvene klijeti.

08. Gredice (08_1) (kategorija 03)

Sastoje se od dviju skupina : Donjih Gredica smještenih između županijske ceste i pruge na blago položenom terenu u dolini Sutle i Gornjih Gredice istočno od županijske ceste u podbrežju obronakasredišnjeg brežuljkastog područja Grada. Donje i Gornje Gredice su veće kompaktno izgrađene skupine.

Dio naselja s novoformiranim okućnicama izgradio se uz samu cestu.

Donje Gredice

Locirane su uz sporedni slijepi put koji završava na željezničkoj pruzi kod želj. postaje. Razbijene su u nekoliko poteza između kojih je neizgrađen kultivirani prostor. Tradicijske kuće sačuvane su na k.br. 121 (drvena prizemnica), k.br. 134 vrijedna okućnica s kućom, štalom i svinjcem; k.br. 137 drvena prizemnica; k.br. 141 starija zidana katnica.

Gornje Gredice

Raštrkana skupina uz seoski put koji prati slojnice podbrežja. Okućnice su međusobno odvojene neizgrađenim prostorom (šume, livade, manja polja). Na okućnicama su često uz stare drvene i nove zidane kuće. Među najvrijednije kuće ubraja se kamenom zidana podrumljena prizemnica na k.br. 50 s drvenim trijemom. U skupini su još sačuvane zidane prizemnice na k.br. 48, 66; zidana katnica k.br.52 i drvene prizemnice na k.br. 54, 57, 65, 68 i 20. U ovom dijelu naselja zastupljen je tip prizemnica s djelomično ukopanim podrumom.

* vrijedna skupina Gornje Gredice od k.br. 48 – 68 (kategorija 02)

* raspelo

09. Klanjec (kategorija 04)

Klanjec je naselje gradskih obilježja, ali se stanovništvo kroz povijest bavilo i seoskim gospodarskim djelatnostima (uzgoj blaga, obrada zemlje i vinograda). Stoga se i danas u Klanjcu nalaze sačuvane stambene i gospodarske zgrade – primjeri tradicijske arhitekture koje svjedoče o razvoju naselja i obogaćuju povijesni graditeljski fond. Ove zgrade valorizirane su u Konzervatorskoj studiji za povijesnu jezgru Klanjca (RZG 1984. g.). Na žalost mnoge od njih porušene su u zadnjih petnaestak godina. Najvrijednije zgrade tradicijske ruralne tipologije su:

- štala sa štagljem u dvorištu kuće na Trgu Antuna Mihanovića br. 9 (Milčić),
- štala u dvorištu kuće na Trgu Antuna Mihanovića, k. br. 14 (Horvatin)
- drvena prizemnica u Runjaninovoj ulici br. 7
- tradicijska katnica stambeno-gospodarske funkcije u Cesargradskoj ulici na k. br. 4

- kuća katnica sa zatvorenim ganjkom u Tuheljskoj ulici br. 4
- okućnica (tradicijnska kuća s kapićem i štala) u Ulici Ive Broza br. 6

10. Ledine Klanječke (10_2) (kategorija 03)

Stambeni dio naselja – skupine okućnica smještene su na blagim obroncima koji se sa središnjeg brežuljkastog područja spuštaju prema dolini rijeke Sutle. Krajobraz naselja zapadnog dijela je obrađen (polja, oranice, livade), dok je istočni brežuljkast s naizmjeničnim rasporedom šumskih površina i zona kultiviranog krajolika – vinograda.

Naselje je raštrkanog tipa. Kuće su uglavnom nove zidane katnice, prevladava općenito nova izgradnja, vrlo rijetko se susreću drvene tradicijske prizemnice (cca 6 kuća na području naselja). Sačuvane su mjestimično vrijednije tradicijske gospodarske zgrade.

U zoni kultiviranog krajolika vinograda sačuvana je veća skupina od 8 drvenih kleti i još jedna manja skupina u neposrednoj blizini. Kategorija 03 je dana naselju zbog sačuvanih drvenih klijeti i krajobraznih elemenata kultiviranog krajolika.

*raspelo

*skupina drvenih klijeti – vinogradi (**PRIJEDLOG ZA ZAŠTITU**)

11. Lepoglavec (kategorija 04)

Novoformirano naselje nastalo uz industrijsku zonu u dolini rijeke Sutle vezano uz glavnu županijsku prometnicu Zaprešić – Novi Dvori Klanječki – Klanjec – Kumrovec, ima karakter stambenog naselja, a ne seoskog naselja s obiteljskim gospodarstvima. Skupine okućnica pravilno su nanizane uz nekoliko sporednih puteva. Na parcelama se uglavnom nalaze nove stambene katnice bez gospodarskih objekata. Tek je mjestimično sačuvana poneka starija štala i vrlo rijetko starija drvena kuća.

12. Letovčan Novodvorski (12_4, 12_5) (kategorija 02)

Ruralno naselje raštrkanog tipa sastoji se od nekoliko skupina međusobno udaljenih okućnica lociranih na brežuljcima. Između okućnica su oranice, voćnjaci, vrtovi, vinogradi.

U zaseoku Harapini su četiri drvene kuće na br. 7, 8, 9, 11. Ostale kuće u skupini su nove. Nedaleko skupine nalazi se zona vinograda, sačuvane dvoje drvene kleti. U zaseoku Brglezi (k.br. 14,15,16,17,18) sačuvane su tri drvene kuće (jedna napuštena, u dvije se živi) i tri tradicijske drvene kleti.

Zaseok Petki formiran je od većeg broja okućnica s oznakom kućnog br. 27 do 35. Sačuvano je 5 drvenih kuća. U skupinu su interpolirane nove zidanice.

U selu postoji zgrada škole sa štalom i većim dvorištem. Škola je napuštena.

Na brežuljcima su sačuvane pojedinačne drvene kleti: manje jednodostorne ili dvodostorne prizemnice građene od planjki, naročito lijepo su ukrašena vrata (jedna prostorija za prešu, druga za čuvanje vina).

Na vrhu brijega nalazi se kapela Sv. Filipa i Jakova, a uz nju jedna drvena prizemnica.

*vrijedne skupine – zaseok Harapini k.br. 7,8,9,11; zaseok Petki k.br. 29,30.

*zgrada stare škole

*kapela

*raspelo na groblju

* vinogradi, tradicijske drvene kleti

13. Letovčan Tomaševečki (13_1, 13_2) (kategorija 02)

Ruralno naselje raštrkanog tipa locirano u dolini uz potok, sastoji se od četiri manje skupine okućnica, Štoki, Veliki Horvati, Šimunčići, skupine su dobro očuvane i čine vrlo karakteristične grupacije stambenih i gospodarskih zgrada sukladno uklopljenih u potpuno očuvani krajolik.

U pejzažu se ističe skupina Šimunčići (k. br. 20 i 21) smještena uz odvojak, skladno locirana uz potok.

Tradicijnske kuće su drvene prizemnice, neke omazane i oličene svjetlo plavo - modra galica (Šimunčići). Na nekim kućama iscrtane su plave reške među planjkama (Veliki Horvati). Sedam

drvenih kuća nalazi se u skupini uz kućni broj: 2, 3. Drvena kuća na broju 17. Na okućnicama su sačuvane: drvene štale, koševi kuružnjaki, svinjci.

* vrijedne skupine Šimunčići k.br. 20,21 (kategorija **01**) i Horvati oko k. br. 2,3 (kategorija **02**).

14. Lučelnica Tomaševečka (kategorija **04**)

Naselje je smješteno u dolini potoka Lučelnice uz glavnu cestu Tuheljske Toplice – Tomaševac – Radakovo i uz odvojak ispred ceste koja vodi prema Klanjcu. Okućnice su uglavnom nanizane prema uvjetima terena obostrano ili jednostrano uz cestu u pravilnom redu. Jedino se ističe skupina karakteristične zbijene organizacije uz slijepi seoski odvojak od k. br. 77 do 88.

U naselju se nalazi škola (u funkciji), benzinska crpka, trgovna i ugostiteljski lokal, kapela (novije datacije) i nekoliko obrtničko-uslužnih radionica. Prevladava novija izgradnja (zidane veće katnice). Drvene kuće i gospodarski objekti sačuvani su na k. br. 1, 45, 46, 87, 88, 85.

Napomena: U Lučelnici je sve do 60-tih godina 20-tog stoljeća postojala zidana kurija na lokalitetu Hruševac, sagrađena u prvoj polovini 19. st. Kurija je pripadala obitelji Matačić. To je bila jednostavna katnica s balkonom nad ulazom svođenog prizemlja i izbačenog stubišta. Kurija je jedno vrijeme služila kao škola, ali je nakon izgradnje nove školske zgrade ostala bez funkcije i potpuno propala. Današnjom evidencijom terena nisu uočeni ostaci kurije, a na njenom lokalitetu sagrađena je nova obiteljska kuća sa gospodarskim zgradama k. br. 33.

15. Mihanovićev Dol (15_1) (kategorija **02**)

Naselje je zaštićeno u gotovo čitavoj zoni izgradnje kao povijesna ruralna cjelina. Smješteno je isključivo uz glavnu županijsku cestu Klanječki Novi Dvori – Klanjec – Kumrovec. Županijsku cestu prati koridor željezničke pruge. To je nizno naselje, pretežno jednostrano, strana prema Sutli nije izražena koje na spoju s Klanjcem čini karakterističan lijevak – raskrižje. Mihanovićev Dol danas se gotovo stopio s Klanjcem. U naselju nema drvenih kuća, ali su sačuvane starije povijesne zidanice na kućnom broju 60, 58, 54, 52, 50, 48, 46, 4, 16, 12, 6. To su uglavnom prizemnice, rjeđe katnice s historicističkim detaljima obrade pročelja, manjim prozorskim otvorima sa šprljcima i lijepo rezbarenim vratima. Kuća na k.br. 4-5, zidana prizemnica, smještena na ljevkastom proširenju ima povijesni značaj kao rodna kuća slikara Methudia. Najvažniji sadržaj je željeznička postaja koju prati i naglašava drvored jablana.

16. Novi dvori Klanječki (Cesargradski) (kategorija **04**)

Današnji naziv *Novi dvori Klanječki* u povijesti se vezao uz toponim *Cesargradski*, budući da je označavao preseljenje gospodarskog feuda i sjedišta obitelji Erdödy iz starog grada Cesargrada u novoizgrađeni barokni dvor (Nove Dvore). Dvor je građen u 17. st., u vrijeme dok je i Klanjec bio trgovište cesargradskog vlastelinstva te bi u tom smislu bilo ispravnije vratiti stari naziv *Novi Dvori Cesargradski*.

Današnje naselje se razvilo nakon II svjetskog rata, uz glavnu cestu, doseljavanjem stanovnika s udaljenijih lokacija. Nakon konfiskacije i nacionalizacije imanja i građevina dvora Novi Dvori od zadnjih vlasnika obitelji Bruckner, veliko imanje postupno je rasparcelirano, promjenjena je čak matrica puteva, a veliki dio gospodarskih zgrada je porušen. Oko dvora, gospodarske kurije i jedne gospodarske zgrade (žitnice) izrađene su obiteljske kuće sa svojim gospodarskim zgradama. Samo nekoliko zgrada datira iz prijeratnog razdoblja. Za izgradnju stambenih i gospodarskih zgrada, dvor je služio kao svojevrsni kamenolom (izvor građevinskog materijala). U most u Gornjim Ledinama ugrađen je jedan kameni stup s arkadnog trijema.

Nova izgradnja došla je preblizu spomeničke cjeline i građevina.

Okolo povijesnog kompleksa formiran je centar. Danas u naselju postoji zgrada osnovne škole (izvan funkcije), trgovina, gostionica i mješaona stočne hrane Poljoprivredne zadruge iz Klanjca. Izražen je centar naselja kao trg, park i drvored između povijesnih objekata kojeg presjeca županijska cesta. Ovaj prostor pruža mogućnosti za formiranje kvalitetnog prostora. Loše je locirana trafostanica na samom proširenju trga, ispred povijesne gospodarske zgrade.

Osim aleje kestena u povijesti su bili vrlo interesantni jablani (danas ostalo samo nekoliko), nekad vrlo karakteristični za označavanje lokaliteta u krajoliku (zbog visine i vitkosti).

Izvan građevinske zone naselja nalazi se zona vinograda (2 drvene kleti).

*dvorac, kurija, gospodarska zgrada, drvored kestena, perivoj

*raspelo

17. Police (17_3) (kategorija 02)

Tip raspršenog ruralnog naselja s više manjih skupina okućnica sa 1-2 kuće i gospodarskim zgradama. Primjer naselja tipologije karakteristične za Hrvatsko zagorje. Smješteno je uz sporedne seoske puteve na izrazito brežuljkastom terenu.

Posebno se ističe po vrijednosti skupina s drvenim stambenim i gospodarskim zgradama kućni br. 72, 73 i 74. Skupina je u manjoj udolini skladno uklopljena u krajobraz, te nema prisutne nove izgradnje koja u većini starih skupina narušava tradicijski ambijent.

Između skupina okućnica nalaze se vinogradarski predjeli u kojima su ponegdje sačuvane drvene kleti. Vinogradi su tradicijskog tipa s drvenim kolcima, što doprinosi kvaliteti kulturnog karjolika. Dvije dvoprostorne drvene kleti nedaleko kućnog broja 38 i 37a, te 18 i troprostorna drvena klet nedaleko kućnih brojeva 26, 19 i 21.

Drvene kuće i tradicijski objekti evidentirani su na kućnim brojevima: 72, 73, 74, 38, 37a, 39, 40, 45, 48, 48/1, 48/2, 50,

*vrijedna skupina k.br. 72,73,74 (17_3) - (kategorija 01)

* vinogradi, tradicijske drvene kleti

* raspelo (2)

18. Rakovec Tomaševečki (kategorija 04)

Ruralno naselje smješteno uz lokalnu cestu Tuheljske toplice – Klanjec. Tip naselja kontinuirano formiranog uz cestu, kompaktno izgrađeno. Sastoji se od nekoliko odvojenih skupina okućnica raspoređenih uz cestu. Između skupina su manji međuprostori – livade, manja polja.

Tradicijaska drvena izgradnja potpuno je zamjenjena novim zidanim stambenim i gospodarskim zgradama. U skupinama se nalaze i novoformirane okućnice s novim obiteljskim kućama. Nekoliko starijih kuća sačuvano, ali su napuštene, ruševne. Postoji nekoliko tradicijskih štala, koš kuružnjak.

*raspelo

19. Tomaševac (19_2) (kategorija 03)

*vrijedna skupina Someki k.br. 51, 52, 53, 54, 55 (kategorija 02).

*raspelo

Povijesni sklopovi i građevine

Franjevački samostan i crkva Navještenja Bl. Dj. Marije (graditeljski sklop) (09_3)

Registracija - reg.br. 752

kč.br. 286, 287, 288, 310, 311, 312, 313 k.o. Klanjec

Jednokatni trokrilni samostan s unutarnjim dvorištem dali su podići 1630. godine braća ban Sigismund i Nikola Erdödy, a crkvu su odredili za mauzolej svoje obitelji*. Kasniji članovi obitelji Erdödy su bili donatori samostana. Samostan je jedan od prvih ranobaroknih sakralnih spomenika u Hrvatskoj, kojeg karakterizira razvijeni prostorni raspored samostanskih krila s unutrašnjim širokim hodnicima. Crkva tipološki spada u manju skupinu redovničkih crkava sjevernog kulturnog kruga, s izduženim, četverokutnim svetištem, lađom koja je proširena bočnim kapelama i oktogonalmim zvonikom uz glavno pročelje. Glavnina samostana s crkvom dovršena je u prvoj polovici 17. stoljeća. Crkva i samostan imaju inventar iz vremena od 17. do 19. stoljeća.

Samostan je obnavljan nekoliko puta tijekom povijesti, ali je sačuvao izvorne prostorne i stilske karakteristike. Sanacija i konzervatorsko restauratorski radovi obnove kompleksa traju od 1986. godine. Izvedena je opsežna statička sanacija, sanacija krovništa i rekonstrukcija kape zvonika, djelomična adaptacija, obnova unutarnjih protora, obnova pročelja, stolarije i slikanog sloja.

* Klanjec je bio u sastavu feudalne gospoštije Cesargrad – Novi Dvori klanječki čiji su vlasnici bili grofovi Erdödy. Prema feudalnom pravu vlasnici gospoštije bili su patroni crkava na njezinom području. Tako su grofovi Erdödy bili patroni župnih crkava u Rozgi, Tuhlju i Jezeru te franjevačkog samostana u Klanjcu. v. Lelja DOBRONIĆ – "Veliko Trgovišće – župa Majke Božje Od Sedam Žalosti, nekad župa sv. Jure Ob Jezeru.", Veliko Trgovišće, 1997.

Modaliteti zaštite:

- obnova prema konzervatorsko - restauratorskim principima;
- objedinjavanje neposredne okoline samostana i galerije Augustinčić jedinstvenim prostornim tretmanom, ukidanje dijela spojnice s državnom cestom nakon izvedbe novog priključka.

Novi Dvori Klanječki (Cesargradski) - dvor i gospodarski kompleks (graditeljski sklop) (16_1)

Registracija - reg.br. 55

kč.br. 2285, 2286, 2287, 2299, 2300, 2301/1, 2314/1, 2314/2, 2314/3, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2325/1, 2325/2 k.o. Cesargradski dvori

Ovo imanje bilo je upravno sjedište jednog od četiri majura (uz Radakovo, Glogovec i Trgovišće) gospoštije Cesargrad – Novi Dvori klanječki čiji su vlasnici bili grofovi Erdödy. Dvorac je sagradio ih 1603. godine Toma II Erdödy. Prvi zagorski dvorac zatvorenog tipa s unutrašnjem dvorištem prema kojemu se krila arkadno otvaraju. Graditeljska koncepcija vezuje se uz kasnorenesansni zatvoreni tip. Sklop se sastoji od tri jednokatna stambena krila s dvorskom kapelom. Unutrašnje dvorište s južne strane zatvara visoki ogradni zid. Uglovi krila su flankirani cilindričnim kulama. Unutarnji prostor sastoji se od niza pravokutnih prostorija povezanih arkadnim hodnikom s dvorišne strane. Cijeli kompleks građen je od neklesanog nepravilnog kamena i ožbukana. Trijemovi u prizemlju i katne arkade nadsvedeni su ranobaroknim križnim svodovima. Pod hodnika na prvom katu pokriven je mozaikom od raznobojnog šljunka s grbovima obitelji Erdödy i godinom 1813. Portal polukružnog nadvoja s grbom prvog vlasnika (nalazi se u Hrvatskom povijesnom muzeju).

S južne strane dvorca izvorno je postojao manji park, danas djelomično pod novoizgrađenim privatnim gospodarskim objektima. Od hortikulturnih elemenata sačuvana je prilazna aleja divljih kestena. Danas je dvorac u ruševnom stanju, nedostaje krovšte, stropovi i dijelovi zidova.

Ruševine dvorca u Novim Dvorima dio su nekadašnjeg velikog vlastelinstva koje se sastojalo od mnogobrojnih gospodarskih zgrada i poljoprivrednih površina. Danas su sačuvane dvije zgrade: nekadašnja štala i kurija za smještaj posluge.

Štala - katni objekt izduženog pravokutnog tlocrta prekriven dvostrešnim krovštem. Prizemlje nekad arkadno rastvoreno. Objekt je u uporabi kao mješaona stočne hrane, relativno održavan.

Gospodarska kurija - katni objekt izduženog tlocrta. Dio južnog pročelja rastvoren arkadnim trijemom, prizemlje nadsvedeno. Istočni dio krila potpuno urušen. Izvan funkcije, izložena propadanju, djelomično urušeno krovšte i zidovi.

Cijelo vlastelinstvo je rasparcelirano, a prostor zauzet novom stambenom izgradnjom. Vrijednost ovom graditeljskom sklopu bitno povećava podatak o njegovoj dataciji i ranobaroknoj koncepciji (prema A. Horvat, u istom kulturnom krugu u Beču takva izgradnja započinje 1610. godine).

Modaliteti zaštite:

- prema sačuvanim ostacima dvora te poznatoj dokumentaciji moguća je znanstvena rekonstrukcija kompleksa
- ostaje otvoreno pitanje namjene i financiranje tako obimnog projekta,
- sačuvati zgrade nekadašnjeg pripadajućeg gospodarstva,
- očuvanje prostora oko spomeničkih objekata od daljnje izgradnje.

Klanjec, Galerija Antuna Augustinčića (civilna građevina) (09-10)

Preventivna zaštita 03-UP/I-919/3-79

Trg Antuna Mihanovića, kč. br.

Zgrada Galerija Antuna Augustinčića izgrađena je 1970. godine, arhitekt L. Lozica. U Galeriji je izložen stalni postav - djela skulptora Antuna Augustinčića rođenog u Klanjcu. Muzejska zgrada prema Zakonu o zaštiti kulturnih dobara uživa zaštitu, zajedno s pripadajućim inventarom. Na vanjskom prostoru Galerije uređen je park skulptura.

Modaliteti zaštite:

- redovito očuvanje i stručna briga o zgradi i zbirci – neophodno je iznaći kvalitetnije rješenje neposrednog okoliša Galerije (parkiralište, u budućnosti objединiti zajedničkim parkovno-pješačkim uređenjem potez između Franjevačkog samsotana i Galerije, preduvjet je izvedba novog priključka na magistralnu cestu.

Klanjec, Trg Antuna Mihanovića br. 15, 16, 17 (civilna građevina) (09_4)

Preventivna zaštita 03-UP/I-168/1-77

kč.br. 350, 351, 352, 353 k.o. Klanjec

Zgradu je u 18. stoljeću dala podići plemićka obitelj Erdödy, a pripisuje se namjena oružane i sjedišta cesargradske predstraže. Kuća je građena na najistaknutijem mjestu trga na sjecištu glavnih komunikacija. Objekt je koncipiran kao uglovnica "L" tlocrta (s dogradnjom "U" tlocrta u 19. stoljeću) s dvije jednakovrijedne orijentacije u odnosu na trg. U unutrašnjosti sačuvane karakteristike konstruktivnog sistema 18. stoljeća (svodovi, ziđe). Pročelje preoblikovano u 19. stoljeću, recentne dogradnje s dvorišne strane.

Izrazita urbanističko – arhitektonska i kulturno – povijesna vrijednost.

Modaliteti zaštite:

- popravak i sanacija objekta u skladu s konzervatorskim uvjetima, rekonstrukcija pročelja i obnova izvornog oslika,
- revitalizacija prizemlja javnim sadržajima.

Klanjec, Trg Antuna Mihanovića br. 2 - Brozova zgrada (civilna građevina) (09_5)

Registracija - reg.br. 821

kč.br. 412, 413, 414 k.o. Klanjec

Izgrađena je krajem 19. stoljeća spajanjem dviju parcela i starijih zgrada u uglovnicu izduženog tlocrta s jedinstvenim neostilskim oblikovnim konceptom. Tim zahvatom definiran je jugoistočni ugao Mihanovićevog trga na spoju s Augustinčićevom ulicom. Zgrada je katnica s malim dvorištem izgrađena na regulacionoj liniji i formira pročelje trga. Najizrazitiji je predstavnik tipa urbane kuće 19. stoljeća koju karakterizira funkcionalna podjela prostora na trgovačko prizemlje i stanovanje na katu, organizacija unutrašnjeg prostora na niz prolaznih prostorija povezanih s dvorišne strane komunikacijom (hodnik, ganjček) i bogata dekoracija arhitektonsko – plastičnim elementima.

Vrlo loše građevinsko stanje, djelomično ruševno.

Modaliteti zaštite:

- konstruktivna sanacija građevine i obnova prema konzervatorskim smjernicama,
- revitalizacija prizemlja javnim sadržajima.

Letovčan Novodvorski, škola (civilna građevina) (12_1)

Prijedlog za upis u registar

kč.br. 1004, 1006 k.o. Cesargradski dvori

Škola je sagrađena 1908. godine, graditelj Adam Augustinčić. To je prizemnica pravokutnog tlocrta. Građena uz seoski put na povišenom platou. Jednostavno oblikovana s neostilskim detaljima potkrovnog vijenca, prozorskih okvira i stolarije. Na glavnom pročelju ulaz s neostilski oblikovanom ogradom i manjom nadstrešnicom. Uz objekt se nalazi zidana štala s trijemom uzduž ulaznog pročelja. Neostilski oblikovana ograda, ulazne stepenice na parcelu i vratnice. Zgrada je izvan funkcije, izložena propadanju.

Tipičan primjer seoske škole sa kraja 19. i početka 20. stoljeća.

Modaliteti zaštite:

- potrebno je iznaći novu funkciju te obnoviti i zaštititi objekt od propadanja.

Florijanovec, kapela sv. Florijana (sakralna građevina) (05_1)

Registracija - reg.br. 809

kč. br. 1135/1, 1135/2, 1135/3, 1136, 1137, 1139/1 k.o. Klanjec

Na mjestu starije kapele iz 17. stoljeća je 1742. godine izgrađena jednobrodna kapela s trostranim svetištem sa zvonikom pred glavnim pročeljem. Zvonik je otvoren arkadama u prizemlju, a gornji katovi zvonika manjim prozorima ravnih i lučnih nadvoja. S južne strane dograđena sakristija. Nad ulazom manje drveno pjevalište, unutrašnjost oslikana (dva sloja zidnog oslika). Kapela je zidana kamenom lomljencom i pritesanim kamenjem te djelomično opekom. Na pročelju

vidljivi tragovi kolorističke obrade 18. stoljeća. Inventar potječe iz 18. stoljeća. Južno od kapele na blago uzdignutom terenu podignuta 1933. godine Kalvarija.

Vrijedna barokna kapela koja se svojim proporcijama i uklapa u krajolik.

Modaliteti zaštite:

- pravilna konzervatorska obnova unutrašnjosti i pročelja te rekonstrukcija kape zvonika znatno bi povećali njenu spomeničku vrijednost.

Letovčan Novodvorski, kapela sv. Filipa i Jakova (sakralna građevina) (12_2)

prijedlog za upis u registar

kč.br. 787,788 k.o. Cesargradski dvori

Kasnobarokna jednobrodna kapela s apsidalnim svetištem podignuta je 1818. godine. Toranj se nalazi ispred glavnog pročelja, arkadno otvoren u prizemlju. Smještena na vrhu brijega, dominira krajolikom. Inventar je iz perioda od 17. do 19. stoljeća. Unutrašnjost osiromašena i neadekvatno obnovljena .

U blizini se nalazi drvena prizemnica – nekadašnji stan zvonara, a na susjednom brežuljku je manje seosko groblje.

Modaliteti zaštite:

- sačuvati širi okoliš od izgradnje i osloboditi vizure na kapelu (raščistiti raslinje),
- obnova pročelja i unutarnjeg prostora prema konzervatorskim smjernicama i u skladu s izvornim oblikovnim značajkama.

Raspela, poklonci (sakralna obilježja)

Poklonci i raspela tradicionalno se podižu u Hrvatskom zagorju na raskrižjima puteva, u centrima seoskih naselja i uz glavne komunikacije. Njihova funkcija je sakralnog karaktera, a obično su građeni kao zavjet mještana ili obitelji.

Na području Grada Klanjca nalazi se nekoliko (8) raspela i jedan poklonec. Raspela su vrlo karakteristično oblikovana, a sastoje se od drvenog križa s likom rassetog Krista, pozadina raspela zatvorena je daščanom oplatom, a cijelo raspelo zaštićeno je polukružnom limenom nadstrešnicom. Raspela su tradicionalno ograđena drvenom ogradom od piljenih, na vrhovima ukrasno rezbarenih letvica. Ovo oblikovanje karakteristično je za područje Grada Klanjca. Uz sakralnu funkciju njihov je značaj u domeni urbanističko prostornih odnosa (markacija raskrižja, orijentacija u prostoru, formiranje manjeg odmorišta).

Većina raspela sačuvana je u izvornom obliku. Posebnu pozornost treba obratiti kod obnove, maksimalno poštivati sve dekoracije i elemente oblikovanja te sačuvati izvorni materijal. Od sanacionih zahvata preporuča se popravak i konzervacija.

poklonec, Klanjec (09_6)

Smješten s vanjske strane samostanskog zida. Podignut krajem 19. stoljeća, posvećena Majci Božjoj. Izveden je u obliku oltara s polukružnom nišom u kojoj je smješten kip Majke Božje.

raspelo, Tomaševac (Gorkovec) (19_1)

Drveno raspelo s limenom nadstrešnicom locirano na manjoj uzvisini uz put u blizini kućnog broja Tomaševac 86.

raspelo, Ledine Klanječke (10_1)

Drveno raspelo s limenom nadstrešnicom. Drveni lik rassetog Krista na široj podlozi. Nalazi se uz put od Novih Dvora prema kapeli sv. Filipa i Jakova. Kvalitetan pučki rad specifičnog oblikovanja i sačuvane kolorističke obrade.

raspelo, Rakovec Tomaševčki (18_1)

Raspelo smješteno na zavoju uz put, preko puta kućnog broja Rakovec br. 4.

Drveni križ s likom raspetog Krista. Okružen niskom ogradom. U novije vrijeme obnavljan i moderniziran.

raspelo, Police (17_1)

Drveno raspelo locirano uz križanje seoskog puta, odvojka prema Policama, i glavne ceste Rakovec – Lučelnica – Klanjec.

Drveno, vrlo tipično za klanječki kraj a karakterizira ga drvenom oplatom zatvorena stražnja strana raspela, limeni krovčić zaobljene linije na krajevima ukrašen u limu narezanim dekorativnim elementima. Na oblozi uz raspelo izvedene su poprečne prečke (obično za postavu rezbarenih likova svetaca ili cvijeća).

Oko raspela sačuvana je drvena ograda od letvica s lijepo oblikovanim vrhovima. Dobro očuvano. Obnova i konzervacija postojećeg stanja.

raspelo, Police – Lučelnica (17_2)

Drveno raspelo ograđeno drvenom ogradom od vertikalno postavljenih piljenih letvica i uglovnih stupova s ukrasno rezbarenim završecima – vrhovima. Locirano je na povišenom terenu uz seoski put u blizini kućnog broja Police 38 i 37 c. Stražnja strana zatvorena drvenom oblogom. Limeni polukružno oblikovani krovčić na rubovima je dekoriran. Tipičan primjer pučkog oblikovanja.

raspelo, Novi Dvori Klanječki (16_2)

Drveno raspelo s polukružnom limenom nadstrešnicom smješteno je uz seoski odvojak u blizini kućnog broja 72. Lik raspetog Krista postavljen na daščanu plohu ukrašen je cvjetnom dekoracijom. Raspelo je ograđeno betonskim stupovima i žicom unutar koje je posađen šimšir.

raspelo, Goljak Klanječki (06_1)

Drveno raspelo locirano na osami, na vrhu brijega uz križanje seoskih puteva. Raspelo sa zatvorenom stražnjom stranom i polukružnom limenom nadstrešnicom ograđeno je niskom ogradom od drvenih letvica.

raspelo – groblje u Letovčanu Novodvorskom (12_3)

Drveno raspelo većih dimenzija postavljeno na centralnom položaju na seoskom groblju u Letovčanu Novodvorskom. Natrkiveno je polukružnom limenom nadstrešnicom. Lik raspetog Krista vrlo rustikalno rezbaren u drvetu.

Memorijalna baština i spomenici parkovne arhitekture

Klanjec, spomen groblje (memorijalno i povijesno područje i spomenik parkovne arhitekture) (09_7) (PA3)

Registracija - reg.br. 810
k.č. br. 610 i 611, k.o. Klanjec

Staro klanječko groblje koje je bilo u uporabi od 1877. – 1954. godine danas je uređeno kao park i spomen područje budući da su na njemu ostali sačuvani originalni grobovi Antuna Mihanovića (1796-1861) i Otona Ivekovića (1869-1939). Nadgrobni spomenik Antuna Mihanovića karakterističan je za 19. stoljeće. Sastoji se od granitnog obeliska i neostilske kovanoželjezne ograde. Grob Otona Ivekovića je jednostavno oblikovan u umjetnom kamenu. Na groblje je kasnije prenesen grob Krste Ivekovića označen skulpturom A. Augustinčića “Nošenje ranjenika”. Osnovna prostorna koncepcija groblja je vrlo jednostavna. Sastoji se od dvije okomite aleje na čijem križanju je bila manja grobljanska kapela. Portal je smješten u kraćoj osi nasuprot kapele, sagrađen 1909. godine sa zakašnjelim karakteristikama neobaroka. Portal zatvaraju vrata od kovanog željeza. Na parceli se nalaze primjerci vrijedne bjelogorice i crnogorice.

Uz memorijalno i povijesno značenje parcela ima kvalitete za uređenje gradskog parka čija povijesna i memorijalna dimenzija daje veće mogućnosti za osmišljavanje i funkcioniranje prostora.

Klanjec, spomenik Antunu Mihanoviću (spomen objekt) (09_8)

Preventivna zaštita 02-474/229-1965

Trg Antuna Mihanovića, k.č. br. 612 k.o., Klanjec

Spomenik Antunu Mihanoviću, hrvatskom pjesniku i političaru postavljen na glavnom gradskom trgu 1910. g., djelo je kipara Roberta Frangeša Mihanovića (predstavnik hrvatske secesije).

Brončana bista Antuna Mihanovića postavljena je na kameni postament, okružena potkovastom kamenom ogradom koja završava s dvije kvadratne vaze. Kip je orijentiran frontalno prema glavnoj komunikacijskoj osi povijesne jezgre Klanjca.

Trg i okoliš spomenika uređeni su 1996. godine.

Klanjec, Brozov brijeg, spomenik "Našoj borbi 1941-1945" (spomen objekt) (09_9)

Preventivna zaštita 02-474/228-1965

Spomenik je zaštićen sa širim okolišem Brozova Brijega

Brončana figura borca s puškom u ruci na 8 metara visokom postamentu – stupu. Izradio Antun Augustinčić 1948. godine. Spomenik je smješten na vrhu brijega iznad povijesne jezgre Klanjca i dominira okolišem.

Drvored kestena oko župne crkve Sv. Marije u Klanjcu (spomenik parkovne arhitekture) (PA1)

Registracija - reg.br. 752

Dio je cjeline registrirane pod odrednicom "Franjevački samostan i crkva Navještenja Bl. Dj. Marije", graditeljski sklop (09_3). Zasađen u tri reda, starost mu se procjenjuje na oko sto godina. Drvored čine vrtno odlike uzgojenog divljeg kestena (*Aesculus hippocastanum*) s kratkom produljnicom debela i okruglo formiranom krošnjom koja se kontinuirano orezivala u rano proljeće i kasnu jesen.

mjere:

- krošnje kestena su danas znatno zagušene brojnim izbojcima i zbog neorezivanja okrugla forma se izgubila, a grane su izrasle u visinu. Nužno bi trebalo obaviti prorahljivanje krošnje s formiranjem izvornog oblika. Radove na orezovanju krošnje povjeriti isključivo stručnjacima parkovne ili šumarske struke koji su kvalificirani za tu vrstu radova.

- oko debela tlo treba prekopati po potrebi izmjeniti i prihraniti s odgovarajućim mineralnim gnojem.

Drvored i perivoj uz dvorac u Novim Dvorima Klanječkim (spomenik parkovne arhitekture) (PA2)

Registracija - reg.br. 55

S južne strane dvorca u graditeljskom sklopu opisanom pod odrednicom "Novi Dvori Klanječki, dvor i gospodarski kompleks", povijesni sklop i građevina (16_1), izvorno je postojao manji park, danas potpuno nestao, čak djelomično pod novoizgrađenim privatnim gospodarskim objektima.

mjere:

- očuvanje prostora spomenika parkovne arhitekture od daljnje izgradnje.

Tradicijske vinogradarske klijeti zona kultiviranog krajolika vinograda

U zonama kultiviranog krajolika vinograda, nalaze se sačuvane skupine tradicijskih drvenih kleti, pojedinačne ili u skupinama u vinogradima. Sljeme krovišta paralelno je sa slojnicama terena, a zgrade su potpuno stopljene s krajolikom. Kleti su gospodarski objekti smješteni izvan sela, grupirani u manjim ili većim potezima. Koriste se za čuvanje vina i pribora za obradu vinograda i preradu grožđa. To su manje zgrade uglavnom jednodimenzionalne prizemnice bez podruma ili višedimenzionalne (dvodimenzionalne) povezane istim krovom. Često je jedna prostorija određena za

smještaj preše, dok se u drugoj čuva vino. Građene su tradicijskim materijalima: drvetom (planjke), pokrov biber crijep, a nekad slama. Krovništa su dvostrešna s jače prepuštenom strehom iznad ulaza, prozori manji s jednostavnom stolarijom. Na kletima se često ističu masivna, rustikalno obrađena vrata. U nekim kletima sačuvane su starinske preše i ostali pribor za obradu vinograda. Drvene klijeti su rijetke oaze tradicijske izgradnje specifične gospodarske funkcije. Mnogi su vinogradi na području Grada Klanjca tradicionalno obrađeni i podignuti na drvenim kolcima što je posebno slikovito u dojmu kulturnog krajolika.

Zone kultiviranog krajolika – vinograda u mnogim predjelima izgrađene su novim zidanim kletima od kojih neke sadrže i tradicijske funkcije. U tim zonama izgrađene su i mnogobrojne vikendice pa čak i stambene zgrade. Današnje "kleti" bitno se razlikuju od tradicijskih, te se može reći da je čak formiran novi tip. To su uglavnom katnice s prizemljem-podrumom, zidane suvremenim materijalima (betonske blokete, opeka), izrazito su eksponirane u krajobrazu, krovništa su uglavnom smještena okomito na slojnice terena, ispred kleti izvedene su terase, balkoni ili nadstrešnice. Funkcionalno objedinjavaju gospodarsku i stambenu namjenu i povremeni boravak.

Posebno se ističe skupina od 8 drvenih kleti u Ledinama Klanječkim u kojima nema nove izgradnje, a vinogradi se obrađuju na tradicionalni način.

Napomena: Zbog nepristupačnosti i razvedenosti terena u okviru izrade prostornog plana nije bila moguća evidencija svih tradicijskih drvenih kleti. Upućuje se nadležni referent za izdavanje lokacijskih dozvola da u slučaju provođenja upravnog postupka naiđe na poteze drvenih kleti koji nisu evidentirani zatraži stručno mišljenje od nadležne konzervatorske službe.

*Ledine Klanječke – skupina od 8 drvenih kleti nedaleko kapele sv. Filipa i Jakova

*Police - samostojeća dvoprostorna drvena klet nedaleko raspela (k. br. 38)

2.3. CILJEVI PROSTORNOGA UREĐENJA NASELJA NA PODRUČJU GRADA

2.3.1. Racionalno korištenje i zaštita prostora

Racionalno korištenje odnosi na određivanje prostora na kojima je moguća izgradnja provediva tako da se ne smanjuju šumske i poljodjelske površine, uz povećanje zaštita osobitih vrijednosti prostora.

Kako bi se racionalno koristio i zaštitio prostor u predjelima predviđenim za izgradnju, treba nastojati da se prostor i zemljište koristi krajnje svrsishodno, te da prostorno-planerske odluke budu stručne i donesene bez političkih utjecaja.

Doprinos novih prostornih planova trebao bi se očitavati u vrednovanju kulturnoga i prirodnoga nasljeđa, prikupljanju kvalitetnih podataka o prostoru (osobito postojeće infrastrukture koja u pravilu nigdje nije cjelovito prikupljena) te zaštita prostora od nekvalitetnog korištenja i nedovoljno promišljene izgradnje.

Sva ograničenja, koja je bilo moguće spoznati tijekom izrade ovoga Plana uzeta su u obzir, Ta su ograničenja bazirana na obilasku terena i podacima koje je bilo moguće tom prilikom prikupiti.

Ograničenja širenju izgradnje u prostoru, koja su se najčešće javljala bila su poljoprivredno zemljište, šume, klizišta, kulturno i prirodno naslijeđe, zaštitni pojasevi infrastrukture, strma zemljišta, visoka podzemna voda, zaštitni pojasevi vodotoka, itd.

2.3.2. Utvrđivanje građevinskih područja naselja

Planom su određena i označena građevinska područja namijenjena za izgradnju, kao i predjeli zaštite kulturnoga i prirodnoga naslijeđa gdje je moguća gradnja pod određenima uvjetima.

Različiti čimbenici i kriteriji utjecali su na određivanje granica građevinskih područja naselja:

- tehnička mogućnost širenja naselja ili primanja nove izgradnje ili sadržaja;
- potrebe i želje građana i Gradskog poglavarstva. Uz pomoć Povjerenstva za praćenje izrade Plana, tijekom izrade istog prikupljene su, želje i potrebe za proširenjem građevinskih područja naselja, kako od strane građana, tako i od strane gradske uprave.;

- postojeća izgrađenost i zauzetost terena sa ili bez važeće planske dokumentacije jer takovi podaci tijekom izrade plana izrađivaču nisu bili dostupni;
- tradicijska obilježja naselja. Želja da se sačuva prepoznatljivost tradicijskoga zagorskog krajolika s manjim skupinama stambenih zgrada kako bi se ostvarila slika naselja utopljenih u krajolik utjecala je na određivanje i zaokruživanje manjih cjelina;
- prirodne i kulturno-povijesne cjeline. U predjelima prepoznatljivih krajolika te vrijednoga prirodnoga i kulturno-povijesnoga naslijeđa izgradnja je onemogućena ili je svedena na mjeru adekvatnu stupnju zaštite.
- prirodne i fizikalne karakteristike tla. U predjelima gdje su utvrđena nepovoljne karakteristike zemljišta za izgradnju (nedovoljna nosivost, konfiguracija terena, neodgovarajući sastav sastav tla) nije predviđeno građevinsko područje.
- vodovi infrastrukture i njihovi zaštitni pojasevi. Zaštitni pojasevi infrastrukture kao npr. pojasevi dalekovoda i cijevnoga transporta plina, u pravilu su izvan granica građevnih područja.

U sklopu građevinskoga područja pojedinih naselja (ako to planom nije drukčije određeno) moguća je izgradnja ili obnova svih ili samo nekih vrsta gradnje: stambenih zgrada; stambeno-poslovnih zgrada, (s djelatnostima prihvatljivim u neposrednoj blizini stanovanja); gospodarskih zgrada (obrtničke radionice, maleni proizvodni pogoni i manje zgrade za uzgoj stoke u sklopu stambenih parcela); zgrade javne namjene ili s javnim sadržajima; zgrade s uslužnim djelatnostima itd., a što će biti detaljno elaborirano odredbama za provođenje ovog plana.

Unutar građevinskoga područja moguće je graditi nove zgrade ili obnavljati i prilagođavati postojeće gospodarske zgrade u svrhu obrtničkih radionica i poslovnih sadržaja, ako nije ugrožen život i rad ostalih stanovnika naselja i ako to uvjeti zaštite kulturne i prirodne baštine dozvoljavaju. Takve građevine u pravilu treba graditi na stambenim građevinskim parcelama, po mogućnosti u dubini parcela i u sklopu stambeno-gospodarskih seoskih domaćinstava.

Osnovnim postavkama plana teži se ka smanjenju postojećih građevnih područja jer je u analizi postojećih građevnih područja zaključeno da je njihovo povećanje preveliko i nepotrebno obzirom na ekonomski razvoj i demografska kretanja.

Tako se Planom predviđa smanjenje građevnih područja u odnosu na dosadašnji Prostorni plan (bivše) Općine Klanjec iz 1980 godine. Građevinsko područje je preveliko i teško ga je stručno opravdati. Promjene u granicama građevinskoga područja određene su tamo gdje se pokazala potreba za zaokruženjem cjeline postojećega naselja i tamo gdje je bilo moguće i stručno opravdano uklopiti postojeću izgradnju izvan važećega građevinskoga područja, ali ne na štetu kvalitetnih poljoprivrednih ili šumskih površina. Utvrđivanje građevinskih područja naselja izvršeno je u skladu s važećim Prostornim planom uređenja grada Klanjca (Službeni glasnik Krapinsko-zagorske Županije», br. 9/01 i 10/01.

2.3.3. Unapređenje uređenja naselja i komunalne infrastrukture

načela uređenja naselja i očuvanje prepoznatljivosti

Osim grada Klanjca, koji posjeduje gradska obilježja, sva ostala naselja imaju seoska obilježja. Treba težiti tome da se prostornim razvitkom naselja očuva karakter tradicijskoga zagorskoga krajolika s manjom gustoćom izgrađenosti, s manjim sklopovima stanovanja isprepletenim sa šumarcima, voćnjacima, livadama, oranicama i vinogradima. Time bi se dobilo niz manjih nepovezanih građevnih područja.

S ciljem zaustavljanja napuštanja sela prema *Programu prostornoga uređenja Republike Hrvatske* za oživljavanje seoskih područja potrebno je:

- poticati opstanak i razvoj malim ali sigurnim ulaganjima u životni standard sela
- suvremeno graditi prema uzorima iz tradicijskog graditeljstva (mjerilo, oblici i materijali);
- težiti da prihodi i standard življenja bude u skladu s onim u razvijenim područjima te je potrebno osigurati tehničku infrastrukturu koja bi umanjila prednosti grada pred selom;
- promicati temeljne vrijednosti seoskoga naslijeđa.

Pri organizaciji naselja posebnu pažnju treba posvetiti zadržavanju slike sela, odnosno njegovoj slici grupiranosti (zbijenosti) i postojećim oblicima građevnih parcela u Hrvatskome zagorju. Potrebno je štovati postojeće prostorne odnose u naselju. Iako je najlakše planirati i provoditi izgradnju naselja uz prometnice glede tehničke infrastrukture i imovinskih odnosa, na taj se način narušava tradicijska slika, identitet i vremenski kontinuitet.

Tradicijska kuća Hrvatskoga zagorja ne stoji sama na građevinskoj parceli, već su na parceli smještene pomoćne i gospodarske. Kako su gospodarske prilike na selu izmijenjene te na selu ne žive samo ljudi koji se isključivo bave poljodjelstvom, namjena drugih zgrada ne mora biti vezana uz poljodjelstvo.

Posebnu pozornost treba obratiti oblikovanju manjih proizvodnih pogona koja se svojim oblikovanjem moraju uklapati u sliku naselja. Obrtničke i malene proizvodne zgrade u naseljima, kao i sve ostale nove ili obnovljene postojeće zgrade, moraju se skladno uklopiti u tradicijsku sliku naselja i zagorskoga krajolika. U tu svrhu valja koristiti tradicijske materijale (kamen, opeka, crijep, drvena građa, žbuka i sl.), a nije dozvoljena uporaba prefabriciranih betonskih, metalnih i sličnih zgrada ili dijelova zgrada.

Treba posvetiti pozornost oblikovanju pročelja (veličina i oblik prozora, veličina i oblik krovnih prozora, terasa na krovu, veličina i oblik vrata, oblikovanje dimnjaka i dr.) i oblikovanju pomoćnih građevina na parceli (oblik i veličina krovišta, oblik i veličina otvora i sl.).

Uređenje dvoriša (okućnice) valja uskladiti s tradicijskim izgledom. Ono je danas krajnje neprimjereno. Važno je istaknuti vrtno oblikovanje okućnice. Stoljećima se u dvorištu najčešće sadio po koji trs vinove loze, koji se penjao po drvenoj konstrukciji (brajdi) radi stvaranja sjenice ljeti. Od drveća u dvorištu je najčešće sađen orah, dok je od ukrasnog grmlja uz ogradu prema ulici često sađen jorgovan. Važni činitelji uređenja dvorišta su: izbor i način sadnje bilja, vrsta i oblikovanje ograda i popločenje. Preporuča se prozračna drvena ograda. U stražnjem dijelu građevinske parcele (iza stambenoga dvorišta) preporuča se sadnja domaćih sorta voćaka. Preporuča se u manjoj mjeri popločivanje dvorišta i to samo onih površina potrebnih za kretanje.

preporuke za uređenje komunalne infrastrukture

Estetski izgled je vrlo često narušen uslijed uporabe nedovoljno promišljenih građevina i rješenja komunalne infrastrukture. Najčešće se manje komunalne građevine (trafostanice, plinske podstanice i dr.) postavljaju estetski neusklađeno sa slikom ulice tako da su vizualno pretjerano uočljive i nepotrebno nametljive u naselju ili krajoliku. Valjalo bi uložiti napore u cilju unapređenja izgleda naselja sa prikladnim komunalnim uređenjem.

Prilikom izrade detaljnijih prostornih planova trebalo bi posvetiti veću pozornost komunalnom uređenju i komunalnoj opremi. Prilikom obnove postojećih ulica trebalo bi ih proširiti u najvećoj mogućoj mjeri, urediti nogostupe i posaditi drvoreda gdje god je to moguće. Preporuča se sadnja uličnih drvoreda. Treba razmotriti mogućnost postavljanja podzemnih vodova.

Komunalne građevine kao što su trafostanice, plinske podstanice, stupovi električnih vodova i sl. ne treba postavljati na raskrižjima, odnosno ne na vizualno izloženim mjestima. Treba ih postaviti tako da omoguće skladno oblikovanje ulice i raskrižja, po mogućnosti na vizualno zaklonjenim mjestima.

Način korištenja zemljišta te njihov udio u ukupnoj površini grada dat je u tablici 2. Površine pojedinih namjena izračunate su uz pomoć računala.

3. PLAN PROSTORNOGA UREĐENJA GRADA KLANJCA

Ovim Planom nisu predviđene i nisu dozvoljene one djelatnosti koje bi mogle ugroziti, oštetiti ili obezvrijediti stoljećima stvaran kulturni krajolik. Nisu dozvoljene niti one djelatnosti i ponašanja (pojedinaca ili zajednice) koje ne skrbe za zaštitu okoliša i ne jamče siguran i zdrav život budućim naraštajima. Polazi se od shvaćanja obveza da se na najbolji mogući način odrede pravila ponašanja u prostoru Grada temeljeći ih na principima održivoga razvitka, da se, koliko je god to moguće, udovolji potrebama današnjih stanovnika, ali i da se ne zaboravi na buduće naraštaje koji imaju puno pravo baštiniti sve ono što su naraštaji i prije nas stoljećima stvarali misleći na budućnost.

Zamisao prostornoga uređenja Grada Klanjca temelji se na:

- polazištima za planiranje (navedena u poglavlju 1),
- na ciljevima prostornoga razvoja i uređenja (navedena u poglavlju 2)
- poštivanju prirodnih, krajobraznih, kulturno - povijesnih i drugih naslijeđenih vrijednosti.

3.1. PRIKAZ PROSTORNOGA RAZVOJA NA PODRUČJU GRADA U ODNOSU NA PROSTORNU I GOSPODARSKU STRUKTURU ŽUPANIJE

Dugoročni ciljevi razvoja djelatnosti Krapinsko - zagorske identični su ciljevima izrade ovoga Plana. Prvi i osnovni cilj Plana je povećanje broja stanovnika i povećanje životnoga standarda, zaštita okoliša i racionalno gospodarenje i korištenje prostora. Svi ostali ciljevi su dio te strategije.

Na nivou županije u periodu do 2007.godine planira se mali, ali postupni rast broja domaćinstava, aktivnog stanovništva i poljoprivrednog stanovništva. U gospodarskoj djelatnosti trebalo bi poticati razvoj malih i srednjih tvrtki u industriji. Cilj je stvoriti nova radna mjesta i kao i proizvodne i uslužne programe za zapošljavanje, kako u Županiji, tako i na području samog Grada Klanjca. Gospodarska će djelatnost u svom pristupu poslovanja, tržišnom nastupu i tehnologiji rada trebati doživjeti značajne preobrazbe. Prema strategiji razvoja industrije u Županiji planira se stvaranje 11.100 radnih mjesta. U postojećim gospodarskim predjelima Grada Klanjca, kao i novim (planiranim) predjelima trebalo bi omogućiti sve uvjete koji bi doveli do toga sa se dio planiranih radnih mjesta otvori i na području Grada Klanjca.

Jedan od akutnijih problema Županije, a i Grada Klanjca je iskorištavanje ispražnjenih prostora, zemljišta i nedovoljno zaposlenih proizvodnih i uslužnih kapaciteta. Cilj je razvijanje djelatnosti koje bi angažirale postojeće nekoristene i napuštene prostore i zemljišta.

Prostornim Planom iz 2001. godine izvršene su određene promjene u površini i obliku građevnih područja. Postojeća zauzetost prostora izgradnjom već danas prelazi preporučenu zauzetost iz Programa (točka 6-3), a iznosi 193,47 ha. To je logično jer preporuka o 300 m²/st. ne može biti ista za visoko urbanizirana gradska područja (Zagreb, Rijeka, Split) i za pretežito ruralnu sredinu Zagorja ili Slavonije. Ako drugačije iskažemo taj podatak onda on iznosi 33,3 stanovnika/ha, a ta vrijednost ne može biti relevantna za područje Zagorja, pogotovo ne zato što su unutar te vrijednosti uračunate i površine za gradsko zelenilo, rad, sport, promet itd., pa bi stvarna vrijednost neto izgrađenih područja mogla iznositi gotovo dvostruko, a što znatno premašuje postojeće stanje.

S planerskog stanovišta nije dopušteno povećanje građevinskog zemljišta obzirom na demografske pokazatelje (stagnaciju) i planirani razvoj gospodarstva. Prilikom izrade Prostornog plana uređenja Grada Klanjca iz 2001. godine, planerskim se postupkom nastojalo veliko građevinsko područje iz prethodnog Plana (Prostorni plan Općine Klanjec iz 1982.) smanjiti gdje je to bilo moguće i provesti zamjene na način da se područja neprimjerena za izgradnju izbace iz građevinskog zemljišta, a područja pogodna za izgradnju, kao i već izgrađena područja uključe.

Uz detaljan obilazak terena (parcelu po parcelu), građevinsko područje PPG Klanjca se nije povećavalo. Dapače, znatno je smanjeno, tako da je ono iznosilo 87% građevinskog područja iz do tada važećeg Plana.

Izmjenama i dopunama plana, nakon 6 godina, utvrđena je potreba revizije takvih građevinskih područja. Djelom je ona rezultat spoznaje da su procjene za širenjem na nekim mjestima bile pogrešne i da zemljište u međuvremenu nije privedeno namjeni. Istovremeno su se ukazale potrebe na drugim mjestima, koje su provjerene, a neki od zahtjeva (koji su bili u skladu sa stručnim planerskim postavkama) ugrađeni su u Plan. Na nekim su područjima izmjene napravljene stoga što se aktiviranjem klizišta otvorio problem osiguranja novog prostora za širenje naselja.

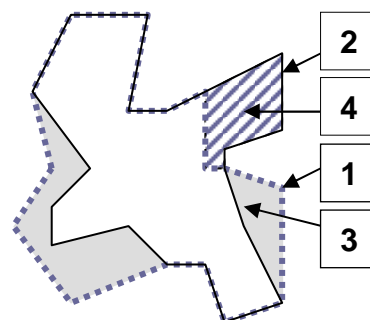
U narednim tablicama prikazan je odnos građevinskih područja između triju prostorno planskih dokumenata:

TABLICA 1: Prostorni plan Općine Klanjec 1982. / Prostorni plan uređenja Grada Klanjca 2001.

TABLICA 2: Prostorni plana uređenja Grada Klanjca 2001. / Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Grada Klanjca 2007.

TABLICA 1

GRAĐEVINSKO PODRUČJE				STRUKTURA PROMJENE		
PPO 1982. g.	PPUG 2001. g.	razlika	PPUG /PPO	Smanjenje građ. područja iz PPO 1982. g	Angažiranje novih površina za PPUG 2001.	razlika
1	2	1 - 2	2/1	3	4	3 - 4
297,76 ha	260,33 ha	-37,43 ha (smanjenje)	87,4 %	-73,43 ha	+36,0 ha	-37,43 ha (smanjenje)

Tablica 1 :Usporedni prikaz građevnog područja u PPO Klanjec i PPUG Klanjca

Kako je vidljivo iz prethodne tablice, građevno područje prema Prostornom planu općine Klanjec iz 1982. g (za površinu Grada Klanjca). iznosilo je ukupno 297,96 ha. Smanjenje građevnog područja iznosilo je 73,43 ha i to na onim mjestima gdje je to nužno iz razloga zaštite prostora. Istovremeno, skrbeći za ostvarivanje mogućnosti razvoja ovog prostora, građevno područje je prošireno za 36 ha, na mjestima gdje je to bilo opravdano i svrsishodno. Ukupno građevinsko područje u odnosu na prethodni PPO Klanjca smanjeno za 12,6%.

TABLICA 2

GRAĐEVINSKO PODRUČJE				STRUKTURA PROMJENE		
PPUG 2001. g.	IDPPUG 2007. g.	razlika	IDPPUG /PPO	Smanjenje građ. područja iz PPUO 2001. g	Angažiranje novih površina za IDPPUG 2007.	razlika
1	2	1 - 2	2/1	3	4	3 - 4
260,33 ha	275,21 ha	+ 14,88 ha (povećanje)	5,7 %	- 1,41 ha	+16,23 ha	+ 14,88 ha (povećanje)

Tablica 1 :Usporedni prikaz građevnog područja u PPUG Klanjec i IDPPUG Klanjca

Povećanje (širenje) građevnog područja rezultat je ponajviše povećanja površina za gospodarske aktivnosti, jer se računa na povećanje broja stanovnika na području Grada kao i zaposlenika koji će dolaziti na područje Grada iz susjednih općina i gradova Krapinsko zagorske županije. Povećanje je također rezultat korekcije onog zemljišta koje je bilo Planom predviđeno za širenje, ali nije privedeno svrsi, ili se pokazalo nepodesnim za građenje (klizišta na pr.)

Mogućnosti i strategija razvoja *poljodjelstva* u Županiji i Gradu Klanjcu su istovjetni. Razmjerno su velike poljodjelske površine, mogućnosti su znatne, ali tržište nije osigurano. U Županiji je 1996. god. bilo 70.843 ha poljodjelskih površina, od čega 62.067 ha obrađenih. U Gradu Klanjcu, temeljem ovog Plana, moguće je osigurati 238 ha poljodjelskoga zemljišta (9,13 % ukupne površine).

Od poljodjelske proizvodnje daje se prednost: voćarstvu (u Klanjcu se planiraju prema strategiji plantaže jagoda, malina, ribiza i ogrozda), vinogradarstvu, vrtlarstvu i cvjećarstvu (proizvodnja povrća i cvijeća na otvorenom i zatvorenom prostoru - plastenici i staklenici). Planom treba također dati poticaj stočarstvu (govedarstvo, svinjogojstvo, konjogojstvo, peradarstvo - zagorski purani), pčelarstvu, kuničarstvu i uzgoju krznaša.

Unapređenje i razvoj svih mogućih oblika turizma je jedan od prioriteta jer su planom valorizirani potencijali pojedinih prostora, zaštićene graditeljske i prirodne baštine.

Djelatnost *šumarstva* nije od većega gospodarskoga značaja u smislu razvoja, ali valja računati sa značajem šume za lovni i rekreacijski turizam. Površina šuma u Županiji iznosi oko 45.040 ha, a u Gradu Klanjcu oko 754.0 ha (28,9 %). Treba postupno raditi i na unapređenju poljodjelske proizvodnje i gospodarenja šumama i stavljanje lovstva u funkciju lovnog turizma.

Planom je također predloženo trajno rješenje problema opskrbe vodom, plinom, električnom energijom i javnom odvodnjom. Određeni su i svi planski parametri za odlaganje (zbrinjavanje) otpada, kao i svi preduvjeti za očuvanje životnoga okoliša.

U Županiji Krapinsko - zagorskoj postoji 6 javnih deponija za zbrinjavanje krutog otpada, a jedna od njih je na području Grada Klanjca. To je "Medvedov Jarek" na području naselja Lučelnica.

Prema Strategiji razvoja gospodarskih i društvenih djelatnosti za područje Grada Klanjca treba izraditi planove za zaštitu voda.

Treba preispitati mogućnost da pruga Savski Marof - Klanjec - Kumrovec posluži kao alternativna veza između Zagreba i Maribora.

Planom su određene načelne i posebne smjernice za granična područja. Prema njima potrebno je sagledati mogući novi ekonomski i razvojni potencijal područja Grada Klanjca (i dijelova Županije) kao pograničnog područja obzirom na činjenicu novog geopolitičkog stanja. Poticaj razvoju graničnih područja može biti uspostavljanje međudržavne suradnje stanovnika, tvrtki, općina, gradova i sela susjednih država. Radi se o mogućem malograničnom prometu, industrijskoj kooperaciji, stvaranju i razvijanju slobodnih carinskih, industrijskih i trgovačkih zona, ostalim vrstama suradnje (obrazovna, zdravstvena, kulturna), te pružanju usluga (rekreacije, sporta, zabave i odmora).

Također je potrebno valorizirati prometne smjerove obzirom na sustav graničnih prijelaza u širem prostoru.

Ciljevi razvitka graničnog područja ugrađeni u ovaj prostorni plan su:

- razvijati gospodarstvo na prednostima pograničnih zona i međudržavne suradnje;
- stvarati uvjete za poticanje revitalizacije naselja u pograničnim područjima, utječući na smanjenje interesa za iseljavanjem, poticanje povratka i naseljavanje iz drugih krajeva;
- izgraditi potrebnu prometnu i drugu infrastrukturu radi boljeg integriranja pograničnih područja, te podizanje kvalitete življenja u to područje.

Na nivou županije u periodu do 2007.godine najveće stopa rasta planiraju se u slijedećim djelatnostima: poljoprivreda 9,3%, ugostiteljstvo i turizam 7,5%, industrija 6,6%, obrtništvo 5,8%, itd., a najmanje u području društvenih djelatnosti 1,0% i obrazovanja i kulture 0,5%.

Grad Klanjec bi svoj razvojni koncept trebao graditi na razvitku malih i srednjih tvrtki sa ekološki prihvatljivim proizvodnjama. Prednost se daje industriji baziranoj na poljoprivredi. Daljnji strateški pravci razvoja su zaštita i unapređenje stočarstva, turizam (izletnički i seoski u suradnji sa susjednim općinama), unapređenje poljoprivrede (naročito zdrave hrane), te razvoj vinogradarstva.

3.2. ORGANIZACIJA PROSTORA I OSNOVNA NAMJENA I KORIŠTENJE POVRŠINA

Graditeljski ustroj Grada Klanjca, kako je predviđen ovim Planom, posljedica je naslijeđene izgradnje, postojećega i planiranoga sustava infrastrukture, visokih kriterija zaštite prirodnih, krajobraznih i kulturno-povijesnih (graditeljskih) vrijednosti, te planerske zamisli oblikovanja mjesta Klanjca i uobličena kulturnoga krajolika kojemu osobitu prepoznatljivost daju naselja.

Naselje Klanjec koje administrativno pokriva tri naselja u urbanom kontinuitetu (Klanjec, Mihanovićev Dol i Lepoglavec) zauzima znatniji dio površine Grada Klanjca i veže na sebe glavninu društvenih i gospodarskih djelatnosti. Zbog toga su ovim Planom za naselje Klanjec do većeg stup-

nja izdiferencirane zone namjene. Naseljem prolazi splet infrastrukturnih pojaseva, u znatnijoj mjeri ograničavajućih za izgradnju. Uz željezničku prugu zamišljen je veći gospodarski predio. U nastavku, uz željezničku prugu i široku dolinu rijeke Sutle otvaraju se područja koja su čuvana kao površine za poljodjelstvo primarne namjene. Centralni i istočni dio Grada Klanjca trebao bi se razvijati tako da se u najvećoj mjeri sačuva prepoznatljivost zagorskoga krajolika: manje zgusnute skupine naselja (zaseoka) raspršene po brežuljcima, zajedno s voćnjacima, vrtovima, šumama, gajevima, livadama i oranicama stvaraju prepoznatljiv mozaik zagorskoga krajolika. U sklopu tog mozaika čuvaju se svi vrijedni predjeli prirode i graditeljskoga naslijeđa, čineći preduvjet za društveno naseobinski skladan, ekološki prihvatljiv i gospodarski samostalan život stanovnika. Jedini veći kompleks šumskih površina i neizgrađenog područja protežu se sjevernim i sjeverozapadnim područjem obuhvata Plana.

Osnovna namjena i korištenje zemljišta na području Grada Klanjca utvrđeni su ovim Planom. Predviđene su sljedeće grupe namjena:

1. *Predjeli namijenjeni za razvoj i uređenje naselja (građevno područje),*
2. *Predjeli za izgradnju izvan naselja (građevno područje),*
3. *Predjeli izvan građevnih područja i*
4. *Predjeli ili pojasevi namijenjeni infrastrukturnim sustavima.*

U predjelima namijenjenim za razvoj i uređenje naselja predviđene su namjene stanovanja, te javnih i društvenih sadržaja. U sklopu stanovanja moguća je u manjoj mjeri gospodarska i poslovna namjena, te su takve površine u planu namjene istaknute kao mješovita namjena. U predjelima za razvoj iskazane su i površine za gospodarsku namjenu (kao isključivu namjenu u smislu gospodarskih zona grada), te površine koje ostaju kao neizgrađeni dio građevinskog zemljišta. Sve su te kategorije namjene potanko utvrđene u Odredbama za provođenje.

U predjelima za izgradnju izvan naselja predviđena je gospodarska namjena u Gredicama, ugostiteljsko - turistička namjena u Tomaševcu, te poslovna (pretežno komunalno – servisna) u Dolu Klanječkom. Uvjeti za izgradnju navedeni su u Odredbama za provođenje. Postojeća groblja u Dolu Klanječkom i Letovčanu Novodvorskom i nadalje se koriste, a predviđeno je i njihovo proširenje.

Namjena u područjima predjeli izvan građevnih područja može biti za šume osnovne namjene, poljoprivredno tlo osnovne namjene, ostalo poljoprivredno tlo i šumsko zemljište, a izgradnja je moguća samo ako je primarno u funkciji osnovne namjene prostora (primjerice: klijeti, vinogradarski podrumi, zgrade za poljodjelske aktivnosti, planinarski i lovački domovi, vidikovci i sl.) uz zadovoljavanje uvjeta određenih u Odredbama za provođenje ovoga Plana. Namjena je moguća i za eksploataciju mineralnih sirovina (još uvijek aktivno eksploatacijsko polje kod Sv. Križa).

U predjelima ili pojasevima namijenjenim infrastrukturnim sustavima predviđena je izgradnja cesta, željezničkih pruga, vijadukata, cestovnih raskrižja u dvije razine, dalekovoda, magistralnoga plinovoda, drugih infrastrukturnih vodova i građevina (uređaj za pročišćavanje otpadnih voda). Podrobnije obrazloženje infrastrukturnih sustava navedeno je u Odredbama za provođenje ovoga Plana.

Za sve grupe namjena utvrđeni su *predjeli sa ograničenjima u korištenju*. To su: predjeli zaštite prirodnih i krajobraznih vrijednosti, predjeli zaštite kulturno-povijesnih vrijednosti, pojedinačni zaštićeni ili evidentirani spomenici kulture i obuhvati obvezne izrade prostornih planova.

3.2.1. Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina

		Oznaka	Ukupno ha	% od P Grada	stan/ha * ha/stan
1.0	ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA				
1.1	Građevinska područja ukupno izgrađeni dio	GP	267,75 (252,38)	10,27 (9,68)	13,2 14,0
1.2	Izgrađene strukture izvan građevnog područja	I T R	5,94 4,99 4,02	0,23 0,19 0,15	595,1 708,4 879,4
1.3	Poljoprivredne površine ukupno	P	236,10	9,08	* 0,67
1.4	Šumske površine ukupno	Š	754,08	28,94	* 0,21
1.5	Ostale poljoprivredne i šumske površine	PŠ	1225,78	46,96	* 0,35
1.6	Vodne površine	V	24,17	0,93	* 0,007
1.7	Eksploatacija mineralnih sirovina Infrastrukturni koridori i površine Groblja	E IS G	2,82 80,91 1,43	0,01 3,10 0,05	* 0,001 * 0,023 * 0,004
	Grad ukupno		2606,00	100,00	* 0,74
2.0	ZAŠTIĆENE CJELINE				
2.1	Zaštićena prirodna baština: Zelenjak (pripadajući dio u Gradu Klanjcu)	ZK	61,0	2,34	* 0,01
2.2	Zaštićena graditeljska baština ukupno arheološka područja povijesne graditeljske cjeline		18,61 0,7 17,91	0,71 0,027 0,69	* 0,0057 * 0,00022 * 0,0055
	Grad ukupno		79,61	3,05	* 0,025
3.0	KORIŠTENJE RESURSA				
3.4	Eksploatacija mineralnih sirovina	E	2,82		
	Grad ukupno		2,82		

Tablica 3: Prostorni pokazatelji za namjenu površina i zaštićenih cjelina na području Krapinsko zagorske županije i Grada Klanjca

3.3. PRIKAZ GOSPODARSKIH I DRUŠTVENIH DJELATNOSTI

3.3.1. Gospodarske djelatnosti

Ovim Planom stvoreni su svi potrebni prostorno-planski preduvjeti za razvoj raznih gospodarskih djelatnosti i temelji za razvoj Klanjca kao gradskog središta. Uvjeti za smještaj i izgradnju zgrada gospodarskih djelatnosti navedeni su u Odredbama za provođenje ovoga Plana.

Pod gospodarskom namjenom smatraju se sljedeće namjene: proizvodna namjena (industrijska, zanatska), poslovna namjena (uslužna, trgovačka, komunalno - servisna), ugostiteljsko - turistička namjena, površine za iskorištavanje mineralnih sirovina.

U pojedinim naseljima u građevnim područjima namijenjenim za razvoj naselja, moguće su u sklopu stambenih predjela ili u posebno određenim predjelima djelatnosti obrta, malog poduzetništva, te uslužnih i trgovačkih djelatnosti. Potanki uvjeti za izgradnju zgrada u svrhu gospodarskih djelatnosti u naseljima određeni su Odredbama za provođenje ovoga Plana.

U seoskim naseljima, koja su očuvala tradicijska obilježja, postoje dobri uvjeti za razvoj seoskoga i seljačkoga turizma.

Područja isključivo za gospodarski razvoj predviđena su na tri lokacije na području Lepoglavca i Gredica (uz to i još uvijek aktivno eksploatacijsko polje na granici s administrativnim područjem općine Tuhelj, koji također pripada navedenoj kategoriji namjene).

U gospodarskim predjelima moguće su djelatnosti industrije, obrta, malog i srednjeg poduzetništva, te komunalnih, uslužnih i trgovačkih djelatnost. Taj predio treba tek urbanistički uobličiti i stvoriti preduvjete za moguće korištenje u budućnosti.

Velike su mogućnosti za gospodarski razvoj izvan građevnih područja. Šume omogućuju gospodarenje šumskim zemljištem. Poljodjelsko zemljište omogućuje razvoj poljodjelstva, osobito vinogradarstva i proizvodnju zdrave hrane.

Planom nije predviđena eksploatacija mineralnih sirovina na novim lokacijama. U slučaju da se u budućnosti pokaže potreba za otvaranjem novoga kopa, osobitu pozornost valja posvetiti ponajprije osiguranju stabilnosti terena i oblikovanju krajobraza kao i biološkoj i fizičkoj sanaciji napuštenih kopova.

3.3.2. Društvene djelatnosti

U Planom predviđenim predjelima moći će se podizati građevine javnih službi, slijedeći gospodarski razvitak i potrebe stanovništva. U pravilu za zgrade javnih službi ne određuje se precizni smještaj, već predjeli u kojima je moguća izgradnja.

Zgradama društvenih djelatnosti smatramo zgrade namijenjene školstvu, zdravstvu, socijalnoj skrbi, kulturi, fizičkoj kulturi, upravi, vatrogasnoj službi, vjerske građevine i sl. Planom je predviđen razmještaj zgrada društvene djelatnosti u zonama mješovite namjene u Klanjcu, Lučelnici i Novim Dvorima Klanječkim (u predjelima namijenjenim grupiranju javnih i društvenih sadržaja).

Razvoj društvenih djelatnosti.

Zamisao je da se još u nekim naseljima (osim Klanjca) koji su se danas već profilirali kao središta s društvenom djelatnošću (Novi Dvori Klanječki i Lučelnica Tomaševečka) izgrade društveni sadržaji koji će omogućiti zadovoljavanje osnovnih potreba stanovništva tih i ostalih susjednih naselja. Smanjit će se potreba odlaska ili potreba preseljenja u Klanjec.

Izgradnju zgrada društvenih djelatnosti (vatrogasni dom, društveni dom, crkva i dr.) planom se predviđa u podcentrima u sklopu naselja Klanjec, Novi Dvori Klanječki i Lučelnica Tomaševečka. Potrebno je ispitati mogućnosti i potrebe Klanjca kao središta područja za sadržajima.

Postojeći *dom zdravlja* u Klanjcu ne zadovoljava u potpunosti današnje i buduće planirane potrebe stanovništva. U sklopu zona mješovite namjene pojedinih naselja moguće je, ako bi se pokazalo potrebnim, izgraditi ambulanta.

Jedna *osnovna škola* nalazi se u središnjem dijelu Klanjca, a područna osnovna škola od I do VIII razreda u Lučelnici. Kako se ne očekuje znatniji porast stanovništva, te bi dvije školske ustanove i dalje trebale zadovoljiti potrebe postojećeg stanovništva.

Jedna postojeća *dječja ustanova* nalazi se u Klanjcu na području neposredno uz Spomen groblje – zaštićeni objekt pejzažne arhitekture. Izvjesna je potreba proširenja kapaciteta, izgradnjom nove građevine. Budući da se u ovom trenutku ne može odrediti konačno rješenje, planom se omogućuje realizacija na dvije potencijalne lokacije:

- u sklopu proširenja građevinskog područja mješovite namjene uz postojeću česticu dječjeg vrtića (određeno postojećim planom), Eventualno proširenje treba biti u smjeru zone mješovite namjene, ali ne na račun zaštićenog prostora.
- ili u sklopu površina i zona prenamijenjenih ovim Izmjenama i dopunama Plana iz stambene u mješovitu namjenu (područje višestambene izgradnje u Mihanović Dolu) koje obuhvaća izgrađene i neizgrađene parcele i dijelova parcela.

U predjelima grupiranja javnih i društvenih sadržaja, moguća je izgradnja dječjih ustanova i u drugim naseljima, koja nisu izričito navedena (npr. Lučelnica). Također se u budućnosti može računati i na manje, specijalizirane privatne dječje ustanove.

Postojeća *pošta* nalazi se u Klanjcu. Nisu planirane nove, ali se eventualni naknadni zahtjevi mogu rješavati unutar zona mješovite namjene (npr. izgradnja poštanske ispostave u Lučelnici).

Postojeće *veterinarske stanice* u Klanjcu i Mihanović Dolu zadovoljavaju trenutne i sagledive buduće potrebe. Osim postojećih *crkvi (Klanjec, Lučelnica)*, kapelica (Sv. Filip i Jakov i Sv. Florijan) i *vjerskih zgrada* nisu određena mjesta za moguće nove zgrade. Njihova izgradnja je moguća u predjelu "mješovite namjene", ako se pokaže potreba.

U zonama mješovite namjene trebati će potražiti i lokacije za sadržaje koji nedostaju ili su podkapacitirani.

3.4. UVJETI KORIŠTENJA, UREĐENJA I ZAŠTITE PROSTORA

Uređivanje prostora unutar obuhvata Plana kao što je izgradnja građevina, uređivanje zemljišta te obavljanje drugih djelatnosti iznad, na ili ispod površine zemlje može se obavljati isključivo u suglasju s ovim Planom, odnosno postavkama koje iz njega proizlaze. Načelno, uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora mogu se shvatiti kao sustav složen od:

- a) propisanih uvjeta za korištenje određenih dijelova prostora,
- b) određenih mjera za uređivanje pojedinih prostora i
- c) područja osobite zaštite dijelova Grada Klanjca.

Područja posebnih uvjeta korištenja

Područja posebnih uvjeta korištenja obuhvaćaju prostore predviđene za donošenje prostornih planova užih cjelina, odnosno detaljnih planova uređenja. Do donošenja prostornih planova užih prostornih cjelina mogu se za te cjeline izdavati uvjeti uređenja prostora samo za intervencije gdje već postoje osigurani priključci na komunalnu infrastrukturu i javni put, što je precizno obrazloženo u provedbenim odredbama:

1. Urbanistički plan uređenja (UPU) za naselje Klanjec koje uključuje Klanjec, Mihanovićev Dol i Lepoglavec,
2. Detaljni plan uređenja (DPU) za uređenje gospodarske zone Gredice II;
3. Detaljni plan uređenja (DPU) za groblje u Dolu Klanječkom u slučaju njegovog proširenja.
4. Detaljni plan uređenja rekreacijske zone Zelenjak (sanacija napuštenog kopa)
5. Detaljni plan uređenja turističko rekreativne zone Letovčan Tomaševečki.

Područja posebnih uvjeta uređivanja

U okviru odredbi ovoga Plana to se osobito odnosi na zaštitu vizura na naselja iz određenih kritičnih pozicija. One ne smiju ničim biti ometene i obezvrijeđene, pa to prilikom planiranja i izdavanja uvjeta uređenja prostora treba imati na umu. Isto se odnosi i na mjere uređivanja:

- a) koridora cestovnih prometnica,
 - b) režim uređivanja terena u sklopu koridora dalekovoda, te
 - c) režim uređivanja u sklopu vodnog gospodarstva
 - d) režim uređivanja okolo prostora namijenjenog vađenju mineralnih sirovina,
- a se provodi u sklopu važećih Zakona i propisa.

Područja posebnih uvjeta zaštite

Režim zaštite područja ***prirodne vrijednosti***, koji obuhvaća sve vrijedne šumske, poljodjelske i parkovne prostore. Obuhvaća zaštitu krajobrazu: *prirodnog, kultiviranog*, odnosno područja izrazitih prirodnih i ruralnih krajobraznih vrijednosti te obuhvaća zaštićene objekte prirode. Zaštita je obuhvaćena režimom zaštite.

Režim zaštite **kulturnih dobara**, koji obuhvaća:

- Zaštitu kulturnog dobra, obuhvaća režim zaštite građevinske strukture kulturnog dobra i njegovog pripadajućeg prostora (parcele), a odnosi se na naselja, dijelove naselja s povijesnim i ambijentalnim vrijednostima, pojedinačna arheološka nalazišta, civilne i ostale povijesne građevine;

- Zaštitu okolnog prostora kulturnog dobra, obuhvaća režim zaštite sklopa kao složenog oblika zaštite. Sklop predstavlja jedinstvenu oblikovnu cjelinu građevine ili građevina naselja i izvornog, ili modificiranog neposrednog okolnog prirodnog prostora (kontaktnog prostora) u kojemu je dotična građevina, ili su građevine naselja tijekom vremena nastale. Smatra se vrlo važnim zaštititi i građevinu (građevine) i prostor u kojemu je ona nastala, ili su one nastale, kao jednu funkcionalnu i oblikovnu cjelinu, odnosno sklop, u izvornom smislu.

- Zaštitu kultiviranog i kulturnog krajobraza, obuhvaća režim zaštite kultiviranog i kulturnog krajobraza - područja izrazitih prirodnih, tradicijskih poljodjelskih ruralnih struktura kao i krajobraznih vrijednosti.

Planom je dana valorizacija kulturnih dobara s prijedlogom razine zaštite, uređivanja i korištenja. Naselja, dijelovi naselja i građevine inventarizirane ovim Planom prikazani su na grafičkom listu br.: 3.1. "Područja posebnih uvjeta korištenja" u grafičkom dijelu ovoga Plana. Prostori posebnih uvjeta korištenja, uređivanja i zaštite prostorno su određeni na grafičkom listu br. 4: "Građevinska područja naselja i područja posebnih ograničenja za korištenje" na katastarskim podlogama u mjerilu 1:5000.

3.4.1. Iskaz površina za posebno vrijedna i osjetljiva područja

		Oznaka	Ukupno ha	% od P Grada	stan/ha * ha/stan
1.0	ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA				
1.1	Građevinska područja ukupno izgrađeni dio	GP	267,75 (252,38)	10,27 (9,68)	13,2 14,0
1.2	Izgrađene strukture izvan građevnog područja	I T R	5,94 4,99 4,02	0,23 0,19 0,15	595,1 708,4 879,4
1.3	Poljoprivredne površine ukupno	P	236,10	9,08	* 0,67
1.4	Šumske površine ukupno	Š	754,08	28,94	* 0,21
1.5	Ostale poljoprivredne i šumske površine	PS	1225,78	46,96	* 0,35
1.6	Vodne površine	V	24,17	0,93	* 0,007
1.7	Eksploatacija mineralnih sirovina	E	2,82	0,01	* 0,001
	Infrastrukturni koridori i površine	IS	80,91	3,10	* 0,023
	Groblja	G	1,43	0,05	* 0,004
	Grad ukupno		2606,00	100,00	* 0,74
2.0	ZAŠTIĆENE CJELINE				
2.1	Zaštićena prirodna baština: Zelenjak (pripadajući dio u Gradu Klanjcu)	ZK	61,0	2,34	* 0,01
2.2	Zaštićena graditeljska baština ukupno		18,61	0,71	* 0,0057
	arheološka područja		0,7	0,027	* 0,00022
	povijesne graditeljske cjeline		17,91	0,69	* 0,0055
	Grad ukupno		79,61	3,05	* 0,025
3.0	KORIŠTENJE RESURSA				
3.4	Eksploatacija mineralnih sirovina Sv Križ	E	2,82		
	Grad ukupno		2,82		

Tablica 4: Prostorni pokazatelji za namjenu površina i zaštićenih cjelina na području Krapinsko zagorske županije i Grada Klanjca

3.4.2. Zaštita prirodnih resursa

Šume

Kao dobro od opće vrijednosti šume i šumska zemljišta su prirodno naslijeđe i prirodno bogatstvo, te uživaju posebnu zaštitu, obvezu čuvanja, unapređivanja i obogaćivanja (povećanja šumskog fonda). Značaj šuma nije samo u izravnoj gospodarskoj koristi, već i u posrednim koristima: pročišćavanje onečišćenoga zraka; usklađivanje režima i stanja voda; zaštita od erozije, bujica i poplava, zaštita od buke; pogodnost za rekreaciju i zdravstveni turizam; usklađivanje plodnosti zemljišta; zaštita u obrani i dr. Ekološka vrijednost šume danas višestruko premašuje njezinu sirovinsku vrijednost.

Šume su nekad zauzimala 80-90% površine prostora, a danas pokrivaju svega 30-40%. Šume su podložne retrogradnim procesima uništenja na različite načine: klimatskim devijacijama, kiselim kišama, krčenjem i sječom. Cilj bi trebao biti ne samo sačuvati sadašnju površinu šuma, nego uz pošumljavanje povećati površinu te degradirane oblike šuma, pravilnim gospodarenjem sanirati. Osim o gospodarskom uređenju šuma, valja skrbiti i o estetskom i rekreacijskom uređenju. Ne treba zaboraviti ni na inženjersku i zaštitnu ulogu šuma (zaštita od erozije).

Gospodarenje šumama mora se obavljati na temelju važećih zakona i drugih dokumenata, među kojima ponajprije valja istaknuti Zakon o šumama (NN 140/05.), Zakon o prostornom uređenju ((NN 30/1994.) i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prostornom uređenju (NN 68/1998.) te nova Šumskogospodarska osnova za Republiku Hrvatsku, sastavljena u skladu s Helsinškom konferencijom o zaštiti i uporabi europskih šuma (1993.).

Izgradnja na šumskim zemljištima nije moguća, osim gradnje građevina tehničke infrastrukture u skladu s važećim zakonima i propisima, s ostalom važećom prostorno-planskom dokumentacijom i s odredbama ovoga Plana.

Osnova gospodarenja predviđa da se godišnji *etat* (ukupna godišnja sječa), temelji na načelu trajnosti i obnovljivosti šumskoga resursa. Treba jačati ekološke činitelje održivoga gospodarenja šumama i pridržavati se sljedećih naputaka:

- Izbjegavati gole sječe šuma na velikim površinama. Svaku uništenu šumsku površinu treba obnoviti pošumljavanjem. Za prostore pogodne za pošumljavanje koristiti terene s nagibima većim od 30 % (sprečavanje erozivnih procesa);
- Gospodariti šumskim fondom na principu održivosti i obnovljivosti, prirodnosti i autohtonosti, te neprekidnog povećanja vrijednosti šuma;
- Prilikom prenamjene šume u drugu namjenu, naručitelj treba snositi troškove nove sadnje na nepošumljenom zemljištu;
- Izbjegavati promjenu šumskih vrsta, poglavito zamjenu listopadnih šuma sa kulturama četinjača. Samo izuzetno i stručno argumentirano takva zamjena je moguća i može biti opravdana;
- Neprekidno pratiti promjene stanja šuma te ih kartirati. Trebalo bi izraditi studiju o šumama na području Grada Klanjca (s ciljem da se ustanove stvarne šumske površine, vrednuju postojeće šume, odrede smjernice za unapređenje, odrede zemljišta povoljna i nužna za pošumljavanje).

Obilaskom terena za potrebe izrade ovoga Plana ustanovljena je neusklađenost stvarnoga stanja s kartiranim stanjem šuma. Može se zamijetiti povećanje šuma (u statusu šikara), kao posljedice zapuštenosti poljodjelskih površina (oranica, livada, voćnjaka i vinograda).

Poljodjelsko zemljište

Prema *Programu prostornoga uređenja Republike Hrvatske* poljodjelsko zemljište je dobro od općega (državnoga), prioritetnog i strateškog značenja razvitka, pa je stoga osobito zaštićeno. Temeljni je cilj *Programa* poticanje razvoja suvremenog, djelotvornog i konkurentnog poljodjelstva, proizvodnja poljodjelskih proizvoda, na način koji štiti prirodne potencijale zemlje. Osobito valja koristiti prednosti nezagađenoga tla i mogućnosti proizvodnje ekološki čistih poljodjelskih proizvoda, osobito u svrhu razvitka turizma i boljega gospodarskoga napretka kraja. Vrijedilo bi razvijati: proizvodnju tzv. zdrave hrane za što postoje svi preduvjeti, uzgoj tradicijskih sorta voća, vinogradarstvo s uzgojem vrsnih sorta grožđa i sl.

Poljodjelsko zemljište treba štititi od onečišćenja bilo koje vrste, poglavito radi proizvodnje zdrave hrane i mogućega turističkoga razvitka. Korištenje, zaštita i raspolaganje poljodjelskim zemljištem određeno je *Zakonom o poljoprivrednom zemljištu - pročišćeni tekst* (NN 66/01).

Poljodjelskim zemljištem smatra se:

- obradivo zemljište: oranice, vrtovi, voćnjaci, vinogradi, livade, pašnjaci;
- neizgrađeno građevno zemljište;
- ribnjaci, trstici i močvare koji nisu posebno vrijedni biotopi
- drugo zemljište koje se koristi ili ne koristi, a može se privesti poljodjelskoj proizvodnji.

Vrijedno bi bilo izraditi studiju o poljodjelskom zemljištu na prostoru Grada Klanjca s ciljem da se stručno i znanstveno utvrde obilježja, vrijednosti i mogućnosti pojedinih tala za pojedine kulture (vinogradarstvo, voćarstvo, povrtlarstvo i dr.) i pri tom izraditi novu pedološku podlogu. Time bi se ustanovili predjeli koji razvitkom poljodjelstva potiču opći razvoj. Potrebno je uvesti novi princip u utvrđivanju kakvoće (boniteta) tla uz uvažavanje svih čimbenika vezanih uz plodnost i zaštitu tla.

Zapadni nizinski dio prostora obuhvata Plana, dolina rijeke Sutle, pruža mogućnost intenzivnijeg poljodjelskog korištenja, ali uz uvjet osiguranja stabilnog vodnog režima. Preduvjet za to je provođenje potrebnih regulacijskih i melioracijskih radova koji obuhvaćaju i uklanjanje problema sipanja i erozije, izazvane poljoprivrednim korištenjem strmijih zona pribrežja.

Zaštitu i očuvanje poljodjelskoga zemljišta treba provoditi uvažavajući sljedeće naputke:

- poljodjelsko zemljište treba koristiti razborito izbjegavajući korištenje vrsnoga zemljišta za nepoljodjelske svrhe;
- privoditi svrsi do sada neobrađena i zapuštena poljodjelska zemljišta;
- zbog rastuće potražnje za tlom, moraju se pronaći učinkoviti načini korištenja i zaštite;
- s gledišta zaštite tala cilj je omogućiti korištenje tala na "održiv" način; usmjeravati i poticati proizvodnju zdrave hrane;
- pojačati mjere u području šumarstva, vodnoga gospodarstva, energetike i dr., koje posredno negativno utječu na tlo;
- sanirati klizišta na poljodjelskom zemljištu na osnovama važećega Zakona o poljoprivrednom zemljištu; sprečavati daljnje izlaganje eroziji;
- zaustaviti zapuštanje malih seoskih gospodarstava i poticati povećanje zemljišnoga posjeda.

Mineralne sirovine

Na području Grada Klanjca na dvije su se lokacije eksploatirale mineralne sirovine. Napušteno eksploatacijsko polje uz Sutlu, budući da nikad nije izvršena sanacija, predstavlja opasnost narušenog stabilnosti tla i vizualnog zagađenja u području ustanovljenih krajobraznih vrijednosti. Ni kod aktivnog eksploatacijskog polja mineralne sirovine "Sv. Križ", prijetnja nije ništa manja. Obje se lokacije nalaze u području prirodnih vrijednosti: jedan u već zaštićenom prirodnom predjelu, a drugi u području predloženom za proširenje. Istovremeno s eksploatacijom se moraju redovito provoditi mjere kontrole i zaštite, te sanacije na poljima gdje je završena eksploatacija.

Cijelo područje Hrvatskoga Zagorja odlikuje se složenošću pedogenetskih činilaca i njihovim utjecajima na procese geneze i evolucije tala. Ta raznolikost rezultira pojavom velikog broja pedosistematskih jedinica već na razmjerno malim površinama, a što su uočene i u okolici područja eksploatacijskog polja dolomita "Sv. Križ". Unutar granica polja pretežno je razvijena rendzina na dolomitu. Na južnim padinama rendzina prelazi na smeđa tla srednje duboko do duboko.

Daljnja eksploatacija će ovisiti o faktoru ekonomske iskoristivosti kao i granicama izdržljivosti prostora, o čemu se međusobno moraju uskladiti planovi dvaju jedinica lokalne samouprave na kojima se eksploatacijsko polje mineralne sirovine odnosno kolni pristup nalazi. Usklađenje mora biti i s Prostornim planom Županije u čijoj je nadležnosti eksploatacija prirodnih sirovina. Za namjenu *eksploatacija mineralnih sirovina* obvezuje se izrada studije procjene utjecaja na okoliš, koja mora biti osnovom stalne kontrole prostora i brige za očuvanje okoliša. Trgovačko društvo i obrtnik dužni su u tijeku izvođenja i nakon završetka eksploatacijskih radova, u skladu s lokacijskom dozvolom i projektnim rješenjem na osnovi kojeg je dodijeljena rudarska koncesija za izvođenje rudarskih radova, sanirati devastirano zemljište, sukladno Čl. 53, Zakona o rudarstvu NN 160/03.

3.4.3. Zaštita prirodnih i krajobraznih vrijednosti

Ovim su Planom evidentirani najvrjedniji predjeli prirodnoga i krajobraznoga naslijeđa, određene su granice zaštite čime su stvoreni planerski preduvjeti za njihovu djelotvornu zaštitu. Prirodne i krajobrazne vrijednosti mogu se štiti mjerama propisanim za prostore već ranije zaštićene. Planom se predlažu također promjene granica zaštite za već zaštićena područja, kao i stavljanje novih područja u registar zaštite. Također se zaštita prirodnog i krajobraznog naslijeđa može provoditi i samim Prostornim planom.

Zaštićeno prirodno naslijeđe

Krajolik doline Zelenjak je zaštićen 1949. godine kao prirodna rijetkost Odlukom Zemaljskog zavoda za zaštitu prirodnih rijetkosti i upisan pod brojem 33/49.

Donošenjem prvog zasebnog Zakona o zaštiti prirode 1960. godine dolina Zelenjak proglašuje se posebno zaštićenim objektom prirode u kategoriji rezervata prirodnih predjela (park šuma i memorijalni spomenik prirode). Današnjim važećim Zakonom (NN 70/05) preimenuje se zaštićeno područje doline Zelenjak u kategoriju *značajni krajobraz*. Zaštićeno područje obuhvaća dolinu Zelenjak čitavom duljinom klanca (sutjeske). Na zapadu graniči rijekom Sutlom, a na istoku grebenom Cesargradske i Risvičke gore. Ukupna površina pod zaštitom temeljem rješenja iznosi 50 hektara. Pripadajući dio zaštićenog područja unutar područja Grada Klanjca, iščitani na katastarskoj podlozi temeljem opisa granice iz rješenja, iznosi približno 61 ha.

Prijedlog za zaštitu prirodnog i krajobraznog naslijeđa

Granica zaštite doline Zelenjak, u kategoriji *Značajnog krajobraza*, određena je tako da su zaštitom obuhvaćene samo južne padine Cesargradske i Risvičke gore. Predlaže se proširenje zaštite doline Zelenjak na sjever koja bi vodila grebenom gora, obuhvaćajući i kapelicu Sv. Marije na Risvičkoj gori. Proširenje se predlaže i južno na najizduženijim ograncima Cesargradske gore kojom bi se obuhvatio vinogradarski predio Mjesna rudina - Suhi dol sve do državne ceste D205 Krapina-Kumrovec.

Na području sjeverno od Klanjca vinogradarski predjeli na južnim padinama Cesargradske gore ocijenjeni su za Grad i Županiju kao osobito vrijedan kultivirani krajolik.

Cjelokupno zaštićeno područje doline Zelenjak, osim prirodnih i krajobraznih vrijednosti i značajki, ima i povijesno, kulturno i memorijalno značenje. Na dijelu zaštićenog područja, gdje se od prometnice za Kumrovec odvaja cesta za Tuhelj, u proširenju odvojka nazvanog Mihanovićevo dol, uzdiže se 10 metara visok obelisk s reljefom pjesnika Antuna Mihanovića, spomenik hrvatskoj himni "Lijepa naša". Spomenik je podignut 1935. godine.

Ljepote Zelenjaka inspirirale su Mihanovića za pjesmu "Hrvatska domovino" koja je tiskana 1835.g. a 1846 g. uglazbio ju je Josip Runjanin, a 1891 godine proglašena je hrvatskom himnom.

Nužno bi bilo utvrditi točne granice već zaštićenog područja i uskladiti ih s predloženim proširenjem zaštite.

mjere:

- obnoviti planinarske puteve na Cesargradskoj gori,
- očistiti šikaru oko starog grada i urediti vidikovac,
- postaviti informativne table s opisom najznačajnije flore i faune,
- na istočnim padinama gore obnoviti vinograde i spriječiti izgradnju neprimjerenih vikendica pod formom kleti,
- izraditi snimak stanja postojećih šumskih zajednica i izraditi šumsko gospodarske osnove za privatne šume na što obvezuje i Zakon o zaštiti šuma,
- zadržati sadašnji raspored šumskih i poljodjelskih površina,

* Sukladno čl. 8 Zakona o zaštiti prirode, (NN 70/05) pojmovi «zaštićene prirodne vrijednosti» i «značajni krajobraz» odgovaraju pojmovima u prijašnjoj upotrebi «zaštićeni dijelovi prirode», odnosno « zaštićeni krajolik».

- u najužem dijelu doline Zelenjaka spriječiti daljnju izgradnju. Ograničiti izgradnju novih poljodjelskih objekata u vinogradarskom predjelu te poticati obnovu starih klijeti ali ne vikendica
- na temelju prijedloga u Županijskom planu i u ovom Planu, treba izraditi stručnu podlogu za proširenje zaštite doline Zelenjak (stručnu podlogu može izraditi Državni zavod za zaštitu prirode).

Predlaže se također zaštititi dolinu potoka Lučelnice s pritokom Tomaševac u kategoriju «značajni krajobraz». Zaštićeno područje bi obuhvaćalo od zapada prema istoku: dolinu potoka Tomaševac, od Petkovog jarka do utoka u potok Lučelnicu, te od sjevera prema jugu dio doline potoka Lučelnica, od područja Domačak do raskršća ceste prema Letovčanu Novodvorskom. Granica zaštite bi vodila od sjevera prema jugu iza naselja Harapini zahvaćala područje Domačak, dolinu potoka koji teče područjem Tomaševac (od izvora do utoka u Lučelnicu) do područja Radakovo na jugu.

mjere:

U predjelima predloženog za zaštitu u kategoriji značajnog krajobraza nisu dozvoljene djelatnosti i zahvati kojima bi se narušila obilježja i vrijednosti zbog kojih je su predloženi za zaštitu.

Treba obilježiti ulaze u predjele obavještajnom pločom *zaštićenoga krajolika*. Na prikladan način valjalo bi označiti zanimljiva i prepoznatljiva mjesta, potoke, zaštićene biljne vrste, mjesta za ribolov i dr. U zaštićenim dolinama nije moguća nikakva izgradnja, niti ona koja je inače moguća izvan građevnoga područja (primjerice: poljodjelske zgrade, planinarski i lovački domovi, građevine u svrhu rekreacije, zdravstva i sl.). Za zahvate i radnje na zaštićenim područjima i na područjima predložena za zaštitu u Županijskom planu i u Planu Grada Klanjca treba ishoditi uvjete zaštite prirode od nadležnog ureda Državne uprave temeljem Čl. 38 i 127. Zakona o zaštiti prirode. Zaštićenim područjima i područjima pod preventivnom zaštitom upravlja Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Krapinsko zagorske županije.

Predlaže se zaštititi dolinu rijeke Sutle u kategoriji «značajni krajobraz». Za područje Grada Klanjca to je lijeva obala rijeke do željezničke pruge. Vijugavi tok rijeke Sutle s brojnim meandrima, s obalama obraslima gustim potezima vrba i biljnih vrsta vlažnih staništa te široko otvorenom dolinom s prostranim livadama i oraničnim poljima čini tipičnu i prepoznatljivu sliku krajobraza podno bregova i brežuljka Kostelskog gorja.

Zaštita rijeke Sutle s meandrima i prostranom dolinom bi se trebala provesti na državnoj razini u suradnji sa susjednom Republikom Slovenijom, a nakon provedene valorizacije ukupnih prirodnih vrijednosti ispitati mogućnosti podizanja zaštite na stupanj regionalnog parka.

Zaštita prirodnog i krajobraznog naslijeđa prostornim planom

Prostornim planom trebalo bi štititi elemente koje čine prepoznatljiv bilo prirodni, kultivirani, urbani ili industrijski krajobraz. Cilj zaštite prirodnih i krajobraznih vrijednosti pojedinog područja je da se izvorni krajobrazi očuvaju u što većoj mjeri, a tamo gdje su prirodne i estetske vrijednosti narušene, da se saniraju kroz određene mjere i zahvate.

Prostorno planskim mjerama treba zaštititi - u kategoriji *osobito vrijedan predjel* – kultivirani krajobraz:

- prostor oko crkve Sv. Florijana s Kalvarijom i vinogradima
- šumovite padine brijega s crkvom Sv. Filipa i Jakova,
- Brozov brijeg iznad Klanjca s vidikovcem i Lovačkim domom,
- vinograde Ledine Klanječke.

Od *osobito vrijednim kultiviranim krajobrazom* smatramo općenito *poljodjelski krajobraz* s tradicijskom strukturom naselja i kulturno povijesnih sadržaja. Ovdje također svrstavamo vinograde, koji vizualno obilježavaju prostor, a podložni su transformacijama i devastacijama. Vinograde bi bilo vrijedno očuvati, ali i obnoviti napuštene ili zapuštene.

mjere:

U predjelima vinograda s vinogradarskim klijetima preporuča se sadnja i obnova plemenitih sorti grožđa. Stare drvene klijeti treba sačuvati, a nove klijeti valja graditi po obliku i veličini slično tradicijskim klijetima i to samo uz osnovnu poljodjelsku pretpostavku postojanja vinogradarske djelatnosti na parceli. Potrebno je koristiti tradicijske građevne materijale: kamen, drvo i biber crijep.

Unutar granica zaštite određenih planom ne dozvoljava se nikakva nova gradnja osim u svrhu poboljšanja već zatečene, a treba izbjegavati i sve druge graditeljske intervencije koje mogu poremetiti vizualni identitet prostora (zračni vodovi, usjeci i nasipi cesta i sl).

Planom su registrirani također i dijelovi prirode i pojedinačni spomenici u skupini vrtova, parkova i perivoja koji se štite instrumentima zaštite kulturne baštine: u Gradu Klanjcu:

- drvodred kestenova oko crkve sv. Marije,
- ostaci drvoreda i perivoja uz dvorac u Novim Dvorima Klanječkim (prema Zakonu o zaštiti kulturnih dobara),
- park i drvodred kestena na spomen - groblju u Klanjcu (prema Zakonu o zaštiti kulturnih dobara).

3.4.4. Zaštita kulturnih dobara

Cilj Plana je utvrđivanje osnovnih prostorno razvojnih parametara očuvanja kulturne baštine i utvrđivanje smjernica za korištenje prostora, intervencije u prostoru i pojedinačne zahvate na konkretnim spomenicima. Zaštita se provodi prema usvojenim načelima integralne zaštite prostora, tj. objekta s njegovim okolišem, ali i očuvanja autentičnosti kroz obnovu njihove izvorne strukture. Zaštita ovisi o društvenim prilikama i situaciji, vlasničkim odnosima, financijskim sredstvima i drugim faktorima. Treba ju planirati posebno razrađenim planovima i prema posebno izrađenim studijama i istraživanjima. Dati prioritete obnove kulturne baštine u gradskoj sredini ali i u revitalizaciji seoskih cjelina koje se na žalost najmanje uređuju, ali predstavljaju bazu za razvoj seoskog turizma i poljodjelstva vezanog uz takvu djelatnost. Stručne konzervatorske i službe lokalne uprave (županijske i gradske) trebaju razraditi model pomoći imalcima i korisnicima spomenika kulture: stručnu, financijsku i upravnu, imati ekipu koja kontinuirano prati i analizira rezultate zaštite i obnove.

Paralelno s tim treba razvijati svijest o važnosti i vrijednosti baštine kroz edukaciju, povećanjem estetskih kriterija, razvijanjem kritičke misli u smislu isticanja dobrih primjera te kritiziranja loših zahvata i kiča.

Određenu ulogu u tomu imaju mediji te bi kroz lokalni tisak radio postaje, izložbe trebalo stalno isticati i propagirati ideje očuvanja kulturne baštine i okoliša. Treba poticati donacije, ali isto tako organizirati male akcije uređenja u koje se uključuje čitava javnost.

Primijećeno je da je graditeljska baština u pravilu u vrlo lošem građevinskom stanju. To se odnosi za sve grupe pojedinačnih spomenika, daljnja uređenja gradske jezgre, a pogotovo ruralnih cjelina gdje se uopće ne provodi obnova i zaštita tradicijski vrijednih ambijenata stambenih zgrada i pripadajućih gospodarskih objekata. Mnogi objekti koji su adaptirani također su izvedeni na vrlo grub i često neprimjeren način, a najčešća je pojava u selima i u rubnim dijelovima gradske jezgre izgradnja novogradnji u neprihvatljivom prostornom odnosu prema starim objektima koji su time osuđeni na rušenje.

Zaštićena kulturna dobra

Kulturna dobra pravno su zaštićena rješenjima o registraciji i rješenjima o preventivnoj zaštiti. Prilikom reambulacije terena evidentiran je određeni broj kulturnih dobara od kojih se neka predlažu za registraciju.

Registrirana kulturna dobra su:

Povijesno urbanistička cjelina Klanjca; Franjevački samostan i crkva Navještenja Blažene Djevice Marije u Klanjcu; Novi Dvori Klanječki – dvor i gospodarski kompleks; Klanjec, zgrada na Trgu Antuna Mihanovića br. 2; Kapela Sv. Florijana u Florijanovcu; spomen-groblje u Klanjcu.

Rješenjem o preventivnoj zaštiti zaštićeni su:

Stari grad Cesargrad; Klanjec, zgrada na Trgu Antuna Mihanovića br. 15, 16, 17; Galerija Antuna Augustinčića u Klanjcu; Klanjec - spomenik Antunu Mihanoviću; Klanjec – Brozov brijeg, spomenik "Našoj borbi".

Evidentirana kulturna dobra su:

Škola u Letovčanu Novodvorskom (prijedlog za upis u Registar), kapela Sv. Filipa i Jakova u Letovčanu Novodvorskom (prijedlog za upis u Registar), raspela i poklonci u Klanjcu, Tomaševcu, Ledinama Klanječkim, Rakovcu, Policama-Lučelnici, Policama, Novim Dvorima Klanječkim, Goljaku Klanječkom, na groblju u Letovčanu Novodvorskom

Tradicijske etno zone u Bratovskom Vrh, Goljaku Klanječkom, Gornjim Gredicama, Letovčanu Novodvorskom, Letovčanu Tomaševečkom, Policama i Tomaševcu i povijesno tradicijsko naselje Mihanovićev Dol.

Tradicijske vinogradarske klijeti u Ledinama Klanječkim (prijedlog za upis u Registar)

Opći uvjeti zaštite po vrstama kulturnih dobara**Arheološka baština**

Na arheološkim lokalitetima ne dozvoljava se nova izgradnja, a za sve zahvate, iskope, provođenje infrastrukture treba osigurati arheološki nadzor. Prije radova obvezno je arheološko istraživanje lokaliteta.

Arheološke lokalitete koji su evidentirani na temelju pojedinačnih nalaza prilikom izvođenja građevnih radova u blizini nalazišta potrebno je upozoriti izvoditelje radova na mogućnost nalaza i pojačani oprez. U slučaju da se kod izvođenja građevnih radova pojave nalazi, izvoditelj je dužan odmah privremeno obustaviti radove i obavijestiti nadležni konzervatorski odjel.

Povijesne graditeljske cjeline, gradska naselja, zaštićena povijesno - urbanistička cjelina Klanjca

Zaštitu urbanističke povijesne jezgre treba provesti sa dva aspekta, tj. prema zoni zaštite uže povijesne jezgre i posebnog režima zaštite u kontaktnim zonama, bile one izgrađene ili imaju karakter krajobraznih kontaktnih zona.

Zone zaštite, propozicije, te detaljna analiza povijesne jezgre Klanjca dana je u elaboratu Regionalnog zavoda za zaštitu spomenika kulture u Zagrebu: "Konzervatorsko-urbanistička dokumentacija za provedbeni urbanistički plan povijesne jezgre Klanjca" iz 1984. godine.

Zone zaštite urbanističko-ambijentalnih i arhitektonskih vrijednosti određene su na temelju povijesno-urbanističkog značaja, elemenata povijesnog razvoja, prostornih karakteristika, tipa naselja, definiranosti prostora, te očuvanosti povijesno građevinskog fonda u slijedeće kategorije:

- I. Zona zaštite povijesne cjeline Klanjca
- II. Zaštita kontaktnih zona koje se prema karakteristikama dijele na:
 - izgrađene kontaktne zone
 - krajobrazne kontaktne zone

Zonu zaštite povijesne cjeline formiraju potezi koji imaju urbanističko-ambijentalnu i arhitektonsku vrijednost i vezani su uz povijesni centar funkcioniranja. U zoni se nalaze neintegrirane zgrade i potezi. Propozicije prema kojima treba urediti zonu su slijedeće:

- zaštita izvorne urbanističke matrice i uređenje javnih prostora,
- rekonstrukcija uništenih poteza, preoblikovanje krivih urbanističkih zahvata, interpoliranje zgrada primjerene tipologije i gabarita,
- obnova i sanacija izvorne strukture zgrada (što manje raditi faksimilsku izgradnju) i očuvanje zgrada i nižih kategorija,
- revitalizacija, prenamjena zapuštenih prostora i objekata, očuvanje starih namjena koje imaju tradiciju kao i zgrada s takvom namjenom (stare gostionice, trgovine),
- kod planiranja novih javnih sadržaja treba paziti da oni poštuju duh i mjerilo povijesne jezgre i da se na nju stvarno nadovežu,
- koristiti tradicionalne materijale u obradi pročelja: žbuka, crijep, djelomično drvo,
- rekonstruirati i uskladiti pročelja i obnoviti jače urbane poteze povijesne arhitekture.

III. U izgrađenim kontaktnim zonama treba planirati očuvanje postojećih ambijentalno i arhitektonski vrijednih zgrada te intervencije prema slijedećim zakonitostima:

- trasiranje novih poteza u skladu sa mrežom starih komunikacija,
- ograničiti katnost (maksimalna visina P+2, a najprovoljnije P+1 s potkrovljem),
- predvidjeti sadnju drvoreda i uređenje ulica, te kaširanje zelenilom i ostalim elementima neujednačeno oblikovanje zgrada, te postizanja kvalitetnog spoja rubnih dijelova grada s krajobrazom,
- uklopiti industrijsko-proizvodne pogone u urbanu matricu, primjerenom postavom objekata, planiranim masama i hortikulturnim zahvatima,
- očuvati zelene kontaktne zone koje služe u ekspoziciji i prezentaciji povijesne urbane matrice, tj. kao tampon zone između povijesnih i novih dijelova grada.

Povijesno graditeljske cjeline – seoska naselja i etnološke zone

Ubrzane promjene u seoskim sredinama, osobito u posljednja tri desetljeća, znatno su smanjile prirodne, krajobrazne i arhitektonske vrijednosti seoskih cjelina. Tradicijske zgrade se napuštaju, prestaju se održavati ili se ruše, a novoizgrađene kuće nemaju ništa zajedničko s naslijeđenim vrijednostima kraja. Zbog toga preostala vrijedna naselja i tradicijsko (predajno, narodno) graditeljstvo treba osobito čuvati i obnavljati.

Vrednovanje naselja ili dijelova naselja na području Grada Klanjca posljedica je veće ili manje očuvanosti povijesnoga prostornoga i graditeljskoga ustroja. Svako od zabilježenih naselja sa značajkama kulturnog dobra (01) treba potanko istražiti glede građevne strukture (stambenih i gospodarskih zgrada) i prostorne organizacije koju tvori mreža putova i pripadajuća parcelacija. Tradicionalno graditeljstvo (stambeno i gospodarsko) treba dokumentirati potankim opisom i arhitektonskim crtežom, te odrediti uvjete i načine zaštite i obnove, kako bi se prilagodilo današnjim uvjetima življenja.

Proširenje građevnoga područja postojećih naselja treba planirati na način kojim se zadržava cjelovitost slike povijesnoga naselja. U većini slučajeva to znači da je neprihvatljivo širenje građevnih područja u smjeru prilaznih cesta, s kojih se doživljavaju glavni pogledi na povijesnu jezgru naselja. Prilikom planiranja širenja građevnih područja najvrijednijih cjelina i skupina (zaselaka) treba očuvati obilježja naselja glede tipa (zbijen zaselak ili izduženo selo) i svrhe (selo sa sadržajima lokalnoga središta ili zaselak). Također je važno čuvanje krajobraznoga okruženja, poljodjelskih površina i šuma jer cjelovitu sliku naselja, osim građevinske strukture, čini i pripadajući krajolik.

Za cijelo područje Grada Klanjca važno je očuvati tradicijski i postojeći kvalitetnu i prepoznatljivu organizaciju prostora, na mreži zgusnutih naselja povezanih kapilarnim sustavom cesta i putova. Valja izbjegavati raspršenu izgradnju kuća za odmor u vinogradima i izgradnju stambenih zgrada u neprekinutom nizu uz prometnice.

U cilju očuvanja graditeljske baštine, tradicijskih sela i prepoznatljivih slika krajolika na području Grada, određena su područja (predjeli) zaštite, koji se razlikuju prema stupnju očuvanosti i prema vizualnoj izloženosti.

Područje zaštite uključuje povijesni prostor naselja gdje je sačuvan tradicijski naseobinski predložak, mreža cesta i seoskih putova, parcelacija, te stambene i gospodarske tradicijske zgrade.

Kontaktna područja zaštite obuhvaćaju prostore koji okružuju naselje i omogućuju zaštitu i očuvanje pogleda i naslijeđenoga obrisa naselja. Velik broj naselja je zbog svojeg smještaja i razigranosti oblička terena izložen vizurama. U namjeri da se sačuva vizualna sagledivost te naslijeđeni obris i obujam naselja, u kontaktnom području zaštite treba izbjegavati novu izgradnju, a dati prednost vrtovima i voćnjacima.

U svrhu što djelotvornije zaštite obnove i oživljavanja vrijednih seoskih naselja ili dijelova naselja navode se mjere koje je potrebno provoditi, osobito u sklopu postupaka izdavanja lokacijskih i građevnih dozvola:

- Sačuvati poglede na seoske naseobinske skupine i sačuvati obilježja tradicijskoga smještaja naselja;
- Sačuvati tradicijsku organizaciju seoskoga prostora s manjim naseobinskim (graditeljskim) skupinama, a postojeće skupine ne povezivati u duge neprekinute poteze zgrada;

- Postojeća područja nove izgradnje zaokružiti kao manje cjeline koristeći prirodne i oblikovne činitelje krajolika;
- Nove zgrade grupirati unutar dozvoljenoga građevnoga područja, a pojedine grupe povezati vrtovima i voćnjacima u duhu očuvanja tradicijske organizacije izgrađenoga krajolika; ne dozvoliti neprekinutu izgradnju uz cestu te ujednačeno i pravilno parceliranje građevnih čestica (zadržati oblike tradicijskih parcela koliko god je moguće);
- Obnavljati zajedničke seoske prostore kao što su okupljališta, javne zgrade od povijesnog i ambijentalnog značaja, sakralna obilježja, grupe drveća; njegovati ograde tradicijskog tipa;
- Obnavljati starije vrijednije zgrade i skupine tradicijskoga graditeljstva u izvornom stanju;
- Prilikom građevnih adaptacija i dogradnji starih zgrada treba poštivati izvorna tradicijska obilježja, a novi dio skladno vezati sa starim;
- Nove zgrade, koje se ugrađuju u naslijeđeno naselje ili dio naselja spomeničkih vrijednosti, treba uskladiti s mjerilom zatečenih zgrada i nasebinskih ambijenata (kuće trebaju biti prizemnice s mogućim potkrovljem, izduženoga tlorisa ili u obliku slova L, dvostrešnoga krovišta te s tradicijskim materijalima i tradicijskim pokrovom);
- U slučaju izgradnje nove zidane kuće uz staru drvenu nužno je novogradnju smjestiti tako da se sačuva i stara kuća i da obje kuće imaju makar i maleno dvorište; moguće je staru kuću zadržati kao pomoćnu zgradu ili ju prilagoditi i opremiti u svrhu seoskoga ili seoskoga turizma;
- Prilikom izgradnje novih zgrada potrebno je, ako je moguće, uklopiti i koristiti starije zgrade;
- Valja poticati očuvanje i obnovu zgrada putem prikladnoga obrazovanja pučanstva, promidžbom tehnika i metoda obnove starih zgrada te povoljnim kreditima za obnovu.
- Ideje i akcije seoskog turizma valja temeljiti na seoskim vrijednostima kraja uz prezentaciju građevina te korištenje gastronomske i vinogradarske tradicije.

Povijesni sklopovi i građevine, memorijalna baština

Sve povijesne građevine i graditeljske sklopove, treba sačuvati i obnoviti u skladu s pravilima konzervatorske struke i na temelju uvjeta nadležne službe zaštite. Važno je da se građevine obnavljaju s okolišem te da se ne dozvoli izgradnja neprimjerenih novogradnji koje bi narušile ambijent. Za spomenički najvrjednije zgrade detaljni uvjeti zaštite navedeni su u tekstu Plana, točka 2.2.4. Zaštita kulturnih dobara.

Osim utvrđivanja načina zaštite u određenim područjima, predviđene su mjere i nude se smjernice za zahvate na pojedinačnim građevinama kako bi se one zaštitile od daljnjega propadanja i uništavanja i kako bi se što lakše uključile u suvremeni život. Od općih zahvata obnove predviđaju se metode: konzervacija, rekonstrukcija, restauracija, revitalizacija (oživljavanje), adaptacija (građevna prilagodba), sanacija (popravak), prenamjena i dr. Koja će se metoda primijeniti, ili nekoliko metoda istovremeno, ovisi o nizu čimbenika. Odabir metode ponajprije će ovisiti o vrijednosti spomenika i stupnju njegove sačuvanosti.

Spomenici parkovne arhitekture

Zakon o zaštiti prirode (NN 70/05) definira spomenik parkovne arhitekture kao *"umjetno oblikovani prostor (perivoj, botanički vrt, arboretum, gradski park, drvored, kao i drugi oblici vrtnog i parkovnog oblikovanja), odnosno pojedinačno stablo ili skupina stabala, koji ima estetsku, stilsku, umjetničku, kulturno-povijesnu, ekološku ili znanstvenu vrijednost"*.

Temeljni kriteriji za zaštitu i utvrđivanje spomeničkih vrijednosti pojedinog objekta parkovne arhitekture su: očuvanost objekta, povijesno - stilska prepoznatljivost, cjelovitost i izvornost povijesnog prostora vrta, perivoja, drvoreda ili kojeg drugog oblika parkovnog oblikovanja.

Zaštita kulturnih dobara prostornim planom

Inventarizacija kulturnih dobara za Prostorni plan Grada Klanjca provedena je po usvojenoj metodologiji konzervatorske obrade prostora, tj. sagledane su sve vrijednosti i aspekti kulturne baštine prema razrađenoj tipologiji i vrstama uz sagledavanje izvornih, ali i postojećih prostornih i

ambijentalnih vrijednosti kao i nedjeljive veze kulturnog dobra s prirodnim okolišem. Za izradu ove dokumentacije korištena je dokumentacija Konzervatorskog odjela u Zagrebu, Uprave za zaštitu kulturne baštine, konzervatorske studije za povijesnu jezgru Klanjca, obnovu Franjevačkog samostana i crkve, spomen-groblja, te rezultati istraživanja i praćenja stanja na terenu koje redovito provodi Konzervatorski odjel u Zagrebu.

Cilj Studije zaštite kulturne baštine bio je utvrđivanje osnovnih prostornih i razvojnih čimbenika, očuvanja kulturne baštine te davanje novih smjernica za korištenje prostora, za djelovanje u prostoru i za pojedinačne graditeljske zahvate na kulturnim dobrima.

Treba napomenuti da je ova konzervatorsko-urbanistička evidencija prva takve vrste za područje Klanjca. Dosadašnji prostorni planovi nisu imali adekvatno i metodološki ispravno obrađen segment zaštite kulturne baštine te oni stoga nisu pružali podatke za pravilno prostorno planiranje ovog resursa i provedbu mjera zaštite.

Kod provođenja odredbi prostornog plana potrebno je uspostaviti jaču kontrolu županijske službe koja treba pratiti neprimjerene zahvate u prostoru, te zajedno s konzervatorskom službom usko surađivati na njenom provođenju.

Zaštita je utvrđena i definirana prema kriteriju zoniranja te propisana modalitetima zaštite. Zaštita kroz prostorne planove jedan je od oblika njenog provođenja i početna studija i inventarizacija vrijednosti. Na ovu inventarizaciju treba dalje dograditi nove posebne planove zaštite baštine prioritetima, strategijom i izradom plana financiranja. Za pojedine grupe spomenika također je potrebna izrada konzervatorskih istraživanja i studija koja predstoje u procesu njihove obnove.

Kulturna dobra zaštićena su odredbama Prostornog plana, zajedno sa svojim parcelama i zonama zaštite. Za izgradnju na kontaktnim parcelama određuje se kontrola zahvata stručnim mišljenjima nadležne konzervatorske službe. Kod izrazito eksponiranih lokaliteta određuje se zabrana izgradnje na širem prostoru kulturnog dobra.

3.4.5. Predjeli za koje je obavezna izrada prostornog plana

Uzimajući u obzir pragmatične razloge nedostatka sredstava za izradu planske dokumentacije (pogotovo u onim općinama i gradovima koje jedva održavaju komunalni minimum), vodilo se računa da ovaj Plan zadovolji one aktualne tekuće potrebe, a da ne dovede u pitanje osnovno načelo racionalnog i svrsishodnog gospodarenja prostorom. U tom smislu određene su samo nužne, prioritetne ili posebno osjetljive lokacije za koje Prostorni plan nije dovoljan i za koje je obavezna izrada detaljnijeg urbanističkog plana. Prije svega je to Plan za samo naselje Klanjec, a izradu kojeg, budući da se radi o naselju gradskog karaktera, i Zakonodavac obvezuje.

UPU

1. Urbanistički plan uređenja (UPU) za naselje Klanjec koje uključuje Klanjec, Mihanovićev Dol i Lepoglavec,

DPU

1. Detaljni plan uređenja (DPU) za uređenje gospodarske zone Gredice II;
2. Detaljni plan uređenja (DPU) za uređenje Groblja u Dolu Klanječkom u slučaju njegova proširenja
3. Detaljni plan uređenja rekreacijske zone Zelenjak (sanacija napuštenog kopa)
4. Detaljni plan uređenja turističko rekreativne zone Letovčan Tomaševečki.

3.5. RAZVOJ INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA

3.5.1. Prometni sustav

Cestovni promet

Postojeću mrežu prometnica kategoriziranih i razvrstanih prema “Zakonu o javnim cestama” i “Odluke o mjerilima za razvrstavanje javnih cesta (N.N. br. 19/97., 23/97 i 111/00), Prostorni plan grada Klanjca anticipira uz određene manje korekcije te značajne dopune na lokalnoj razini.

Planom se predlažu ove promjene:

- Lokalnoj cesti (**L 22031**) Novi Dvori Klanječki (Ž 2186) – Donje Ledine - Radakovo predlaže se korekcija trase prema Letovčanu, odnosno - L 22030. Ova lokalna prometnica je središnja lateralna spona između dva longitudinalna pravca smjera sjever – jug. Ona samo dijelom egzistira na terenu, a dijelom planirane trase prolazi nepristupačnim i nenaseljenim prostorom. Cesta se sastoji od raznolikih odvojaka tucaničkih putova, zemljanih kolnih putova i djelomično pješačkih staza. Širine ovih odsjeka kreću se od 2,0 - 3,0 - 3,5 m. Trasa ima uspone veće od dozvoljenih. Maksimalni uzdužni nagibi se kreću od 17-20% u dužini od oko 400 m. Jedan odsjek dužine 500 m ima uzdužni nagib od 13%. Predlaže se korekcija na način da lokalna prometnica poveže veći dio naseljenog prostora uz zadržavanje već izvedenih prometnica. Na potezu od Gornje Ledine do Letovčana Tomaševačkog dužine 2,50 km ova cesta ne prolazi ni kroz jedno selo. Za izradu prave lokalne ceste potrebno je izgraditi 2,50 km novog trupa pri čemu se samo formalno slijede postojeći poljski putovi. Za smanjenje uzdužnog nagiba 17-20% potrebno je trasu voditi novim terenom u dužini od 0,65 km.

Trasa predložena ovim Planom nešto je duža ali bolje i funkcionalnije položena. Dužina trase za izgradnju je oko 4,90 km. Kako na terenu već postoji formirani cestovni pravac od Novih Dvora Klanječkih (Ž 2186) preko G. Ledine, D. Ledine, Letovčana Tomaševačkog do ceste L 22030. Ova trasa je prohodna za motorna vozila i asfaltirana na većini dužine. Glavna prednost ove trase je da prolazi kroz ili pored cijelog niza naseljenih mjesta. I na ovoj trasi postoje dva dijela s većim nagibima. Kod Letovčana Novodvorskog uspon 14% dužine 110 m, uspon 16% dužine 50 m, te uspon iza Ledina od 18% dužine 140 m. Ovu cestu se može osposobiti na nivo dobre lokalne ceste proširenjem kolnika na min 5,50 m širine, rekonstrukcijom malih radijusa krivina, izgradnjom rigola. Za smanjenje maksimalnog uspona sa 17% na 8-10% potrebno je izvesti dvije devijacije trase izvan naselja u dužini 500 m i u dužini 550 m. Mišljenja smo da je potrebno izmijeniti sadašnji pravac L 22031 sa položaja iz planskih dokumenata te usvojiti ovaj pravac koji prolazi kroz naselja te tako ozakoniti za pravo postojeće stanje.

- Županijska cesta Ž 2186 Mihanović dol – (D 205) – Kraljevec na Sutli – Dubravice – D. Pušća – Zaprešić (D 225) u dolini rijeke Sutle na području grada Klanjca nalazi se na apsolutnoj nadmorskoj visini 160 – 180 m, a lokalna cesta L 22030 Klanjec (Ž 2186) - Lučelnica – Radakovo – Ž 2215 u dolini sporednog potoka i potoka Lučelnica nalazi se na apsolutnoj visini od 150 – 190 m. Ove dvije ceste su međusobno udaljene oko 2,0 – 3,5 km, pružaju se također u smjeru sjever – jug, a imaju na području općine Klanjec međusobno vrlo loše cestovne veze. Između ove dvije dolinske ceste na središnjem hrptu nalazi se cesta na apsolutnoj visini 260 – 300 m. Predlaže se uvrštavanje te prometnice u popis lokalnih cesta. Ta cesta vezala bi Klanjec (L22030) – Sv. Florijan - Sv. Filip s lokalnom cestom **L22031**. Ova Planom predviđena prometnica i danas egzistira na terenu dijelom kao asfaltirana cesta, a dijelom kao zemljani put. Ona prolazi središnjim hrptom Grada Klanjca i ima važnu ulogu u povezivanju pojedinih dijelova područja. Tom bi se trasom vodili i potrebni infrastrukturni koridori.

- Potrebno je nadalje poboljšati cestovnu mrežu unutar naselja Klanjec, na način da se iniciraju novi pravci razvoja grada i otvore nova građevinska područja. Prvenstveno je to cesta koja bi započinjala kod tržnice, spuštala se kroz središnju gradsku kotlinu “Duge Njive” do Lepoglavečke ulice i spajala na županijsku cestu Ž 2187 (priključak kod trafostanice). Ova prometnica rasteretila bi vijugavu dionicu središnje klanječke Ulice Krste Ivekovića (lokalna cesta L 22030). Cesta koja je

prijedlogom GUP-a iz 1986. bila položena istočnije, prolazila je samim rubom građevinskog zemljišta. Njezina trasa ovim je planom postavljena funkcionalnije, na način da omogući obostranu izgradnju prvenstveno vitalnih javnih i društvenih sadržaja u urbanom kontinuitetu novoga centra.

Potrebno je također realizirati novi ulaz u Klanjec s državne ceste i omogućiti restauraciju izvornog stanja samostanskog kompleksa bez ceste koja ga danas dijeli na dva dijela. Novi priključak bio bi zapadnije od današnjeg, a moguće ga je izvesti u dva nivoa, koristeći podvožnjak ispod Kumrovačke ceste za Suhi Dol. Ovim bi se zahvatom definitivno saniralo potencijalno klizište, a neizgrađen prostor zapadno od centra, kao uvijek planirani prostor širenja stambenih područja, konačno priveo građevinskoj svrsi.

U odnosu na prometno rješenje određeno Planom iz 2002, ovim se Izmjenama i dopunama plana mijenja trasa planiranog cestovnog ulaza u Klanjec s Državne ceste D205. Silazak s državne ceste zadržava se na istom mjestu, ali se cesta se ne priključuje na L 22030 kod škole, već se, kao nova planirana sabirnica, trasira približno po slojnici, prolazi kroz neizgrađena područja između Mihanović Dola i Klanjca, otvarajući tako neizgrađene površine za izgradnju i širenje naselja. Ova planirana cesta priključit će se na planiranu cestu koja s istočne strane obuhvaća Klanjec i vodi prema Gredicama i zatvoriti gradski ulični sustav u prsten.

Predlaže se također realizacija deniveliranog čvora na mjestu priključka ulice Krste Ivekovića na Mihanovićevu – Novodvorsku ulicu (županijska cesta) na način da se ujedno riješi prijelaz nadvožnjakom preko željezničke pruge i pristup graničnom prijelazu sa Slovenijom.

Plan također nalaže korekcije svih onih dijelova ili točaka na dionicama prometnica koje nisu po propisima i u suglasju sa standardima za određeni rang ceste.

Iz sigurnosnih razloga za državnu cestu potrebno je osigurati koridor od 50 m, županijsku cestu 30 m, a lokalne ceste 20 m. Unutar izgrađenih područja može se prihvatiti i manji zaštitni pojas, ali on ne može nikako biti manji od 9 m, što znači kolnik s obostranim prolazima za pješaka od 2x1,5 m.

Željeznički promet

Odlukom o razvrstavanju željezničkih pruga I i II reda (NN 64 od 6. srpnja 1993. god) pruga Savski Marof (MG 2) - Kumrovec - državna granica, svrstana je u II kategoriju pod oznakom II - 202. Pruga je dugačka ukupno 38,5 km od čega približno 5,3 km prolazi administrativnim područjem Grada Klanjca. Pruga unutar tog područja ima jedinu stanicu koja se nalazi u naselju Klanjec, i postaju koja se nalazi kod Donjih Gredica. (Prosječni međurazmak postaja i kolodvora u Županiji je 2,87 km.) Pruga dvaput prelazi državnu granicu u ukupnoj dužini od 4 km.

Sadašnje tehničko stanje željezničkih kapaciteta, naročito infrastrukturnih i dalje ne odgovara modernim potrebama prijevoza putnika i robe, s obzirom na to da prijevoz i dalje karakteriziraju sporost (prosječna brzina prometovanja od Kumrovca do Zagreba iznosi 38 km/h), ograničenost korištenja prijevoznih kapaciteta obzirom na stanje pruga (na relaciji Savski Marof - Kumrovec u intervalu od 4.⁰⁰ - 22.⁰⁰ sata prometovalo je, prije ukidanja linije, 16 vlakova), što usporava proces preusmjerenja prijevoza sa cestovnog na željeznički promet (prosječni broj od 296 putnika po kompoziciji iskorištava svega 13% kapaciteta).

Osobito izrazit je problem željezničko – cestovnih prijelaza, jer je relativno malo njih osigurano adekvatnim uređajima kojima se jamči sigurnost prelaska vozila i pješaka. Na području grada Klanjca nema mnogo takvih mjesta, ali jedno je kritično - na križanju u nivou s prugom ceste koja ide prema graničnom prijelazu. Ova kritična točka rješava se planirani suvremeni cestovni prijelaz u dva nivoa.

Ograničenje brzine na 20 km/sat u kolodvoru Klanjec uvjetovano je stupnjem osiguranja skretnice (pritrđene skretnice) i stanjem gornjeg ustroja kolosijeka.

Prognoze rađene na temelju anketa ispitanika i želja lokalnog stanovništva upućuju na to da će se trend smanjenja broja putnika u posljednjih desetak godina stabilizirati, te oko 2000. godine

pokazati blagi porast. Uz osuvremenjivanje željezničke infrastrukture, treba ulagati i u poboljšanje pristupa stanicama, uređenje parkirališta i uređenje perona s nadstrešnicama i pratećim zgradama.

Planom poslovanja HŽ za razdoblje 1996. - 2000. bio je predviđen remont dijela pruge na teritoriju Zagrebačke županije, te održavanje cjelokupne dionice do državne granice. U navedenom razdoblju traže se sredstva da se pruga remontira za brzinu od 80 km/sat i osposobi za promet željezničkih vozila mase 20 t/o i 8,0 t/m'.

Daljnji razvoj željezničkih pruga, prema "Projektu modela organiziranja prijevoza putnika na području Krapinsko - zagorske županije" (studiju izradio 1996. godine Institut prometa i veza), moguće je gradnjom nove pruge Savski Marof - Klanjec - Kumrovec uz gradnju dijela pruge u Sloveniji (Šmarje - Poljčane) .

Prema Zakonu o sigurnosti u željezničkom prometu (NN 77 od 13. studenog 1992. god) pružni pojas koji iznosi 6 – 8 m treba osigurati na otvorenoj pruzi obostranom zaštitnom zonom od 100 m, a unutar naseljenog područja udaljenost fasade ne smije biti manja od 12 m.

Osobito izrazit je problem željezničko – cestovnih prijelaza, jer je relativno malo njih osigurano adekvatnim uređajima kojima se jamči sigurnost prelaska vozila i pješaka. Na području grada Klanjca nema mnogo takvih mjesta, ali jedno je kritično - na križanju u nivou s prugom ceste koja ide prema graničnom prijelazu. Ovu kritičnu točku rješava planirani suvremeni cestovni prijelaz u dva nivoa.

biciklistički i pješački promet

Potrebno je osigurati dovoljnu širinu koridora cestama državnog, županijskog i lokalnog značaja, kao javnu površinu unutar koje se može formirati ugibalište za javno prometalo ili potrebno javno parkiralište uz zone s javnim, društvenim, trgovačko-uslužnim ili komunalno-servisnim sadržajima. Na svim dionicama koridor mora omogućiti izvedbu pješačkih pločnika, čekališta s nadstrešnicama, a u određenim dionicama i drvoreda.

javni prijevoz

Javnom linijskom prijevozu na relaciji Klanjec - Zagreb na raspolaganju su danas samo autobusne veze, dok je još donedavno prometovala i željeznica. Pučanstvo zapadnog dijela teritorija koristilo je obje alternative, dok je istočni (slabije naseljeni dio prostora, udaljeniji od željezničkih postaja), bio usmjeren na autobusne veze. Iako pruga nije u funkciji, željezničku infrastrukturu treba čuvati, uzimajući u obzir pogodnosti ovog sredstva za uspostavu sustava javnog prijevoza putnika na lokalnoj i regioonalnoj razini.

Treba i nadalje podržavati koncept razvoja mreže međumjesnih linija koje koriste dva transverzalna pravca prometnica (sjever - jug), M4 Klanjec - Kraljevec na Sutli, Dubravica - Zagreb, te M5 Klanjec - Lučelnica - Radakovo - Zagreb, čime se ujedno pokriva i potreba za povezivanjem na lokalnoj razini.

javne telekomunikacije

Na području Grada Klanjca postoji telekomunikacijska infrastruktura u svom osnovnom vidu koji se sastoji od uređaja za komutaciju (centrala), prijenosnog puta (telekomunikacijska mreža) i krajnjih korisnika (telefonski priključci). Navedeno područje je pokriveno s 1097 telefonskih priključaka (GTP-a), što u odnosu na broj stanovnika za administrativno područje znači 3537 (prema popisu 1990. god). To je prosjek od 31,0 GTP-a na 100 stanovnika.

Telekomunikacijska mreža na području Grada Klanjca se prostire od UPS-a Klanjec u 9 osnovnih pružnih pravaca (PK-ova) ukupnog kapaciteta 2400 pari. Po pravcima:

1. PK - 1 izlaznog kapaciteta 500 pari pruža se pravcem UPS Klanjec - Klanječka - Sutlanska - Ivekovićeve - Klanječki Dol;
2. PK - 2 izlaznog kapaciteta 300 pari pruža se pravcem UPS Klanjec - Novi Dvori Klanječki - Gredice - Radnička - Lepoglavečka - Trg žrtava fašizma;

3. PK - 3 izlaznog kapaciteta 300 pari pruža se pravcem UPS Klanjec - Tomaševac - Lučelnica - Police;
4. PK - 4 izlaznog kapaciteta 100 pari pruža se pravcem UPS Klanjec - Gredice;
5. PK - 5 izlaznog kapaciteta 300 pari pruža se pravcem UPS Klanjec - Cvjetna - A. Mihanovića - Kumrovečka - Risvica - Podgora;
6. PK - 6 izlaznog kapaciteta 300 pari pruža se pravcem UPS Klanjec - Trg A. Mihanovića - Dol Klanječki - Sv. Križ - Bobovec Tomaševčki;
7. PK - 7 izlaznog kapaciteta 350 pari pruža se pravcem UPS Klanjec - Voćarska - Gredice - Novi Dvori Klanječki;
8. PK - 8 izlaznog kapaciteta 50 pari pruža se pravcem UPS Klanjec - Lijepa naša;
9. PK - 9 izlaznog kapaciteta 200 pari pruža se pravcem UPS Klanjec - Klanječka - Sutlanska - Ivekovićeve - Klanječki Dol;
10. PK -1 izlaznog kapaciteta 500 pari pruža se pravcem UPS Klanjec - Trg mira.

U samom Klanjcu instaliran je udaljeni pretplatnički stupanj (UPS), kao dio telefonske centrale AXE - 10 smještene u Zaboku. Navedeni pretplatnički stupanj ima instalirano, trenutno 2048 priključnih točaka od kojih su 1097 u prometu (broj priključenih telefona).

Na cijelom administrativnom području instalirano je 11 javnih telefonskih govornica, što prosječno iznosi 321 stanovnik na jednu govornicu.

Predviđa se daljnja razgradnja postojeće mreže, ukapčanje novih pretplatnika pretežno podzemnim telefonskim uvodima do krajnjeg pretplatnika, te supstitucija zračne mreže s istovremenim povećanjem kapaciteta kabela. Uz trasu podzemnih kabela polagali bi se rezervni kabele za proširenje kapaciteta i stvaranje preduvjeta za kablovsku televiziju. Sadašnji broj izlaznih pari po procjeni je zadovoljavajući za slijedećih nekoliko godina. Ukoliko bi došlo do izgradnje većih radnih ili stambenih zona, prišlo bi se izgradnji potrebnih segmenata DTK (distributivne telekomunikacijske kanalizacije).

Sukladno razvoju tehnologije, uređaji komutacije (UPS-ovi) postajati će sve manji u fizičkom smislu, a priključna točka komutacije sve će se više približavati krajnjem korisniku. Potencijalne lokacije za smještaj novih UPS-ova su Novi Dvori Klanječki i Lučelnica Tomaševčka. Novi UPS bi trebao biti opremljen najnovijom komutacijskom opremom s tehnologijom koja će nakon GSM-a, Interneta, usluga inteligentne mreže i sl., omogućavati čitav niz novih telekomunikacijskih usluga (npr. ISDN - digitalna mreža s integriranim uslugama), ili mnogo brži pristup do postojećih.

radio i TV sustav veza

Na administrativnom prostoru Grada Klanjca nema značajnih elemenata infrastrukture radio i TV sustava veza.

3.5.2. Energetski sustav

Cijevni transport plina

Administrativnim područjem Grada Klanjca prolazi magistralni plinovod 26 bara, koji se od Rakovca Tomaševčkog spušta preko Dola Klanječkog i Lepoglavca, prelazi županijsku cestu, željezničku prugu i Sutlu, te ulazi u državni teritorij Republike Slovenije. Magistralni plinovod se ponovo vraća na teritorij Hrvatske i ide prema susjednoj općini Kumrovec. Treba predvidjeti mogućnost korekcije trase na način da se plinovod položi koridorom državne ceste i željezničke pruge prema Kumrovcu, na način da u potpunosti bude unutar državnog teritorija.

Obzirom na potrebu osiguranja koridora od 30 m unutar kojeg nije dozvoljena izgradnja, ova trasa ne umanjuje mogućnost širenja građevinskog područja.

Prema podacima dobivenim od komunalnog poduzeća "Zelenjak" d.o.o., Klanjec, plinoopskrba na administrativnom području Grada Klanjca je završena, a nadalje će se omogućavati pojedinačni priključci. Mreža konzuma razvija se duž dva osnovna pravca smjera sjever - jug: uz županijsku cestu Klanjec - Novi Dvori Klanječki prema Kačkovcu, i duž smjera Rakovec

Tomaševečki - Radakovo, te kratkim lokalnim krakovima prodire prema središnjem, slabije opskrbljenom području.

elektroopskrba

Električnom energijom na području Grada Klanjca potrebe potrošača podmiruje distributer DP "Elektra" Zabok. Elektroprijenosni dalekovod 35 (20) kV na području Grada Klanjca dolazi iz općine Tuhelj preko Dola Klanječkog, Klanjca do Lepoglavca. Planirana je transformatorsko rasklopna stanica u Lepoglavcu. Prema Prostornom planu Krapinsko –zagorske županije, planiran je od Kumrovca prema Klanjcu podzemni vod 10/20 kV.

U Prostornom planu Županije Krapinsko-zagorske područjem uz dolinu Lučelnice planiran je elektroprijenosni 110 kV dalekovod Tuhelj – Kraljevec na Sutli - Dubravica. Njegova trasa nije precizno određena te je podložna provjeri, a za način njenog vođenja unutar područja predloženog za zaštitu (Dolina Lučelnice i prtok Tomaševac – značajni krajobraz) treba ishoditi posebne uvjete Ministarstva kulture, Uprave za zaštitu prirode. U ovom infrastrukturnom koridoru vodovi moraju biti vođeni na način da ne narušavaju prirodne i ambijentalne karakteristike prostora unutar zone zaštite, kablrani ili lokalno izmješteni vođenjem već postojećim trasama vodova niže naponske snage izvan dominantnih vizura.

3.5.3. Vodnogospodarski sustav

vodoopskrba

Na području Krapinsko - zagorske županije snabdijevanje pitkom vodom vrši se putem tri veća vodoopskrbna sustava. Najveći od njih, "Zagorski vodovod" prostire se na području 17 općina i tri grada od kojih je jedan Klanjec. U sustav su uključeni: prvi zahvat vode na izvorištu "Lobor" (Ivančica), dio kapaciteta izvorišta "Šibice" (izvorište kod Zaprešića, izvan Krapinsko - zagorske županije u službi je vodovodnog sustava Zaprešić), te istraženo izvorište (napravljen je zahvat) "Belečka Selnica", koje još nije u funkciji sustava. Na području Grada Klanjca nema izvora pitke vode koji bi mogli biti uključeni u sustav "Zagorskog vodovoda".

Distributivna mreža Grada Klanjca s 1221 domaćinstvom prema podacima iz 1996.god. iznosi 47359 m. Administrativnim područjem Grada Klanjca prolaze dva opskrba pravca smjerom sjever - jug: pravac uz Sutlu i pravac uz potok Lučelnicu. U naselju Klanjec dvije su vodospreme: Klanjec (500 m³) i Klanjec Gornji (165 m³). Glavni cjevovodi račvaju se prema naseljima pribrežja, a planom se predviđa opskrba i udaljenijih naselja uz izgradnju dvaju crpnih stanica u Gredicama i Ledinama Klanječkim. Također se planira produljenje vodoopskrbnog cjevovoda do odlagališta komunalnog otpada.

Planom je predviđeno da se ova dva sustava povežu što će poboljšati opskrbu vodom. Uz ove smjerove, istovremeno s osuvremenjivanjem ceste po hrptu Sv. Florijan - Sv. Filip (predloženo uvrštavanje ceste na popis lokalnih cesta), trebalo bi tim pravcem položiti vodoopskrbni cjevovod.

Uz podizanje standarda vodoopskrbe, treba istovremeno rješavati pitanje odvodnje, u protivnom povećana potrošnja može ubrzati procese ispiranja tla i otvoriti nova klizišta.

odvodnja otpadnih voda

Za područje Grada Klanjca komunalne poslove kanalizacije i zbrinjavanja komunalnog otpada obavlja komunalno poduzeće "Zelenjak" Klanjec. Postojeća kanalizacijska mreža iznosi oko 4000 m.

Za izvedbu kanalizacijskog sustava izrađen je 1992. godine elaborat "Odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda naselja općine Klanjec" (JVP Hrvatska vodoprivreda). Konceptijsko rješenje, slijedeći obvezu etapne realizacije, temelji se na dvjema varijantama kombinacije razdjelnog i mješovitog sistema i pokriva površinu od 86,6 ha za varijantu A ili 55,4 ha za varijantu B. Glavni kolektor postavljen je paralelno sa željezničkom prugom, uz županijsku cestu Ž 2187 i

dijelom županijske ceste Ž 2186 do lokacije "Pri Sutli" (zapadni dio naselja Lepoglavec), gdje je planiran uređaj za pročišćavanje otpadnih voda. Zbog nepovoljne konfiguracije terena (za odvodnju površine KC I) predviđena je crpna stanica kod spoja županijske s državnom cestom.

Prostornim je planom određen položaj za izgradnju pročistača na lokaciji uz Sutlu, pored gospodarske zone Gredice.

uređenje vodotoka i voda

Uređenje vodotoka i voda, provodi se na temelju *Zakona o vodama* (NN 107/95.) i *Državnoga plana za zaštitu voda* (NN 8/1999.).

Prema uredbi o kategorizaciji vodotoka (NN 15/1981., čl. 2) Sutla je na području prolaska kroz teritorijalnu jedinicu Grada Klanjca svrstana u razred I., a potok Lučelnica s pritocima u razred II. Ostali vodotoci su u toj uredbi svrstani u razred I. Budući da je od te odredbe prošlo 18 godina prilike su se znatno izmijenile uslijed povećanja broja zagađivača. Zato bi trebalo napraviti ponovnu kategorizaciju vodotoka na temelju današnjih pokazatelja. U budućnosti se očekuje veliko onečišćenje, osobito kada započne jača izgradnja gospodarskih predjela. Svi možebitni onečišćivači morat će poduzeti sve mjere da se isključi svaka mogućnost onečišćenja ili zagađenja voda.

Uređenje korita vodotoka mora odgovoriti svrsishodnom zahtjevu obrane naselja i poljodjelskih površina od visokih voda, te kultivacije autohtonog pejzaža načinom da se ne ugrozi kvaliteta pejzaža i autohtoni izraz prostora. Nije dozvoljeno betoniranje korita i obala ili drugi inženjersko - tehnički zahvati koji bi mogli narušiti krajobraz.

zaštita od poplava i bujica

Zaštita od poplava i bujica uređeno je Zakonom o vodama (NN 7/1995.) Potrebno ih je rješavati sustavno u sklopu vodnogospodarske djelatnosti, a na temelju vodnogospodarske osnove. Provodit će se prema dokumentu *Dugoročni plan razvoja vodoprivrede Hrvatske od 1986. do 2005. godine* kojim je predviđeno cjelovito uređenje bujičnih slivova i tokova.

Zbog brojnih vodotoka različitih veličina, obilježja podneblja te nepostojanja sustavne zaštite, postoji opasnost od poplava, erozija i bujica. Do manjih ili većih poplava u potočnim nizinama povremeno dolazi u proljeće i jesen, a prilikom ljetnih jakih kiša dolazi i do erozije tla na padinama.

Da bi se opasnost i posljedice poplava sveli na što manju mjeru, potrebno je učiniti sljedeće:

- mjeriti režim voda i erozijske pojave na terenu, te voditi katastar bujica u sklopu vodnogospodarskog katastra. Ovisno o rezultatima istraživanja poduzeti djelotvorne mjere zaštite;
- popisati i kartirati terene osjetljive na eroziju, odnosno zabilježiti one terene koji su već erozijom uništeni ili oštećeni;
- redovito čistiti korita i obale vodotoka od krupnog otpada;
- graditeljskim, tehničkim i krajobraznim mjerama uređivati vodotoke tamo gdje je to potrebno, načinom da se uklopi u krajolik linijom toka i materijalima;
- napraviti studiju ili plan zaštite od voda gdje će se po potrebi predvidjeti sakupljanje voda (retencije) i drugi tehnički zahvati te djelotvorne mjere za zaštitu od poplava;
- izradu vodnogospodarskih osnova i dugoročno planiranje zajedničkoga rješavanja zaštite od erozije potrebno je usuglasiti sa šumarskim, poljodjelskim i drugim zainteresiranim institucijama;
- odrediti djelotvorne mjere s ciljem da se nepovoljno djelovanje čovjeka svede na što manju mjeru (oranične površine nagiba 15-30° prevesti u trajne travnjake, pošumljavanja onih terena koji su uništeni erozijom ili su potencijalni erozivni tereni s nagibom od 30°).

melioracijska odvodnja

Prema podacima "Hrvatskih voda" na području Grada Klanjca nema melioracijske odvodnje.

Planom se međutim izdvaja površina uz Sutlu za poljodjelsku namjenu bez mogućnosti prenamjene. Ovo je poljodjelsko zemljište zbog kolebljivog režima podzemnih voda degradirano, ali

se melioriranjem može dovesti u stanje iskoristivog i ekonomičnog poljodjelskog gospodarenja, čak i za uzgoj nekih žitarica. Davanje posebnog statusa ovoj zoni (poljoprivredno tlo osnovne namjene) opravdano je i stoga što se radi o ravničarskom prostoru u kojem su se očuvale veće cjeline poljodjelske namjene, za razliku od unutrašnjosti područja grada Klanjca gdje je izražena usitnjenost posjeda.

3.6. POSTUPANJE S OTPADOM

Odnos prema zbrinjavanju otpada jedno je od mjerila kojim se može prosuđivati o civilizacijskoj razini, o gospodarskoj razvijenosti društva, stanju okoliša i općem zdravlju stanovništva. Zbrinjavanje komunalnoga otpada i smanjenje količine neiskoristivog otpada, postaje posljednjih decenija u svijetu jedan od prioriteta bez kojeg nema razvoja.

Zbrinjavanje otpada podrazumijeva skrb o postupanju s komunalnim i posebnim otpadom. Posebnim otpadom smatra se opasan otpad i nisko i srednje radioaktivan otpad. Na području Grada Klanjca za sada nema opasnog otpada čije se zbrinjavanje ustrojava na razini Države. Postoji neopasan tehnološki otpad, čije zbrinjavanje treba rješavati na razini županije. U budućnosti, s razvojem i izgradnjom proizvodnih pogona u gospodarskim predjelima, može se očekivati znatnije količine tehnološkoga otpada (krutog i tekućeg). Komunalnim otpadom smatramo otpad iz kućanstava, s javnih površina i iz ustanova uslužnih djelatnosti.

Prema izvješću o postupanju s komunalnim otpadom na području Krapinsko-zagorske županije u 1997. godini proizvedene su 37.392 tone komunalnog otpada (bez olupina automobila), a organizirano je prikupljeno 41% na sedam odlagališta u Krapinsko-zagorskoj županiji i jednom (u Kraljevu Vrhcu) u Zagrebačkoj županiji. Daleko je veći problem s tehnološkim otpadom. Dok za komunalni otpad postoje neki podaci, za tehnološki otpad nije moguće doći do stvarnih podataka.

Mjere za organizirano i kontrolirano postupanje s otpadom obuhvaćaju: 1. smanjenje nastanka otpada, 2. mjere korištenja otpada i 3. sigurno odlaganje neiskoristivog otpada sa svim prethodnim i pratećim mjerama i postupcima osiguranja od bilo koje vrste štetnog djelovanja.

3.6.1. Kruti otpad

Osim nekoliko manjih i nelegalnih odlagališta otpada Grad Klanjec koristi značajno odlagalište na lokaciji "Medvedov Jarek", na koje se dovozi otpad i iz naselja susjednih općina: Desinić, Zagorska sela, Tuhelj i Kraljevec na Sutli. Za ovo odlagalište je izrađena studija utjecaja na okoliš koju Zakon propisuje (rujan 2002.), koja je potvrdila sigurnost i izdašnost lokacije (za potrebe kućanstva i gospodarstva). Budući da se ovim odlagalištem koriste i susjedne općine, na razini županije će se utvrditi odnosi u korištenju lokacije i odrediti modaliteti i troškovi održavanja, zaštite i gospodarenja. Visinom ekološke rente Grad Klanjec mora sebi osigurati ekonomično gospodarenje odlagalištem.

Odlagalištem gospodari poduzeće "Zelenjak" iz Klanjca. Odlagalište je okruženo šumom, a od najbližeg naselja je udaljeno 400 metara. Utvrđen je nedostatak odlagališta da nema uređenoga protupožarnoga pojasa širine 4-6 metara prema šumi. Za odlagalište otpada se primjenjuju odredbe *Zakona o otpadu*, (NN 34/1995.), *Pravilnika o uvjetima za postupanje s otpadom* (NN 123/97). Prema pravilniku poduzeće koje gospodari tim odlagalištem dužno je do 1. siječnja 2002. godine napraviti sanaciju odlagališta, odnosno poduzeti sve mjere radi smanjenja postojećeg štetnog utjecaja odlagališta otpada na ljudsko zdravlje i okoliš. U sklopu Programa zaštite okoliša i poboljšanja stanja s komunalnim i industrijskim otpadom temeljna je zadaća predvidjeti izvore i visinu novčanog izdvajanja za provođenje pojedinih mjera kao i odležavanje rokova za njihovo izvršenje. Predlažu se sljedeće mjere:

1. redovito utvrđivanje količine i vrste komunalnoga i tehničkoga otpada i izrada liste najvećih proizvođača otpada (s osobitom pozornosti treba evidentirati opasni otpad);
2. poduzimanje djelotvorne mjere za smanjenje neiskoristivoga otpada, njegovo prikupljanje i odvoz. Odvojeno prikupljanje iskoristivoga i neiskoristivoga otpada, (postavljanje kontejnera za sakupljanje iskoristivoga otpada: staklo, papir, metal, plastika);

3. obrada otpada prije njegova trajnog odlaganja te iskorištavanje korisnog otpada (gradnja građevina namijenjenih skladištenju, obrađivanju ili odlaganju otpada);
4. prilikom izdavanja lokacijskih i građevnih dozvola za proizvodne građevine (zgrade u svrhu obrta, maloga poduzetništva i čiste prerađivačke industrije) potrebno je odrediti uvjete za postupanje s otpadom;
5. Osiguravanje i sanacija odlagališta otpada, koja podrazumijeva:
 - kategoriziranje odlagališta,
 - osiguranje vodonepropusnosti dna i bokova odlagališta,
 - uređenje sustava za prihvrat procjednih voda,
 - postavljanje najmanje jedne opažačke bušotine za kontrolu kakvoće podzemne vode i
 - osiguranje skupljanje i obrađivanje odlagališnih plinova, ako se pokaže potrebnim.

3.6.2. Tekući otpad

Tekućim otpadom smatraju se: 1. *sanitarne otpadne vode*, koje se ispuštaju nakon uporabe iz domaćinstava, ugostiteljstva, ustanova i drugih građevina neproizvodnih djelatnosti i 2. *tehnoške otpadne vode*, koje su korištene u proizvodnom procesu (od farmi, industrijskih postrojenja i druge proizvodnje). Za tekući otpad predviđena je izgradnja sustava javne odvodnje (kanalizacije) koji je samo djelomice izveden i to na području središnjega dijela naselja Klanjec, a u planu je etapna realizacija prema izrađenoj projektnoj dokumentaciji.

U cilju smanjenja onečišćenja od tekućega otpada propisuje se sljedeće:

- Kada se u nekom građevnom području izvede odvodni kanal (javna kanalizacijska mreža), postojeće stambene i ostale građevine moraju se priključiti na sustav javne kanalizacije;
- Ako u građevnom području postoji javni sustav odvodnje, stambena ili druga građevina koja se planira izgraditi mora se priključiti na javnu kanalizacijsku mrežu;
- Ako u građevnom području ne postoji javni sustav odvodnje, otpadne vode iz domaćinstava moraju se prije ispuštanja u okoliš pročišćavati metodom samočišćenja u septičkim jamama;
- Otpadne vode iz gospodarskih zgrada u domaćinstvima s izvorom onečišćenja, kao i otpadne vode gospodarskih građevina (obrt, industrija i dr.) moraju se prije ispuštanja u vodotok pročititi tako da se ne poveća stupanj onečišćenja, odnosno do stupnja i na način predviđen odlukom Gradskoga vijeća.

Planirani pročištač otpadnih voda smješten je na tako da objedinjava sustav otpadnih voda domaćinstva i oborinski sustav, a nalazi se u neposrednoj blizini zone gospodarskih djelatnosti uz naselje Klanjec.

3.6.3. Biološki otpad

Zbrinjavanje klaoničkih ostataka i kadavera, ali i ostalih uginulih životinja na području Grada Klanjca, predviđa se u obliku sabirališta biološkoga otpada. Za to trebaju biti zadovoljeni osnovni higijensko tehnički uvjeti, a postupak sabiranja mora biti pod kontrolom sanitarne službe. Pitanje lokacije sabirališta biološkog otpada će se riješiti Županijskim planom.

Vrlo je važno naglasiti potrebu kompostiranja biljnih ostataka u domaćinstvima. Kompostiranje u vlastitom vrtu ili dvorištu smanjit će količinu krutoga otpada u odlagalištima i cijenu (zbog smanjene količine otpada), smanjit će osobne troškove za umjetna gnojiva i pridonijeti zdravijem i ekološki primjerenijem življenju. Kompostiranje u vlastitom vrtu treba poticati raznim mjerama.

3.7. SPREČAVANJE NEPOVOLJNOG UTJECAJA NA OKOLIŠ

U Ustavu Republike Hrvatske izričito se navodi da je zaštita okoliša "ustavna kategorija", a dijelovi ekosustava su proglašeni kao "dobra od državnog interesa i imaju osobitu zaštitu Države". Izjavom o zaštiti okoliša u Republici Hrvatskoj iz 1992. godine prihvaćena je zamisao uravnoteženoga (održivoga) gospodarskoga razvitka uz štovanje vrijednosti okoliša. Potpisivanjem

sporazuma o biološkoj i krajobraznoj raznolikosti 1997. godine Hrvatska se pridružila većini zemalja u svijetu koje su to isto učinile. Zakonima - o zaštiti okoliša (NN 82/1994.), o otpadu (NN 34/1995.), o zaštiti zraka (NN 48/1995.), o vodama (NN 107/1995.), o prostornom uređenju (NN30/1994. i NN 68/1998.) i drugim zakonima, pravilnicima i uredbama stvorene su pravne pretpostavke za uspostavu cjelovitoga sustava upravljanja okolišem i prostorom.

Prema Zakonu o zaštiti okoliša (NN 82/1994.) zaštitu okoliša ovaj zakon shvaća kao *skup isprepletenih mjera i akcija uključivo planiranje, valoriziranje i upotrebu svih resursa okoliša, određivanje stupnja njihovog opterećenja, bilanciranje, utvrđivanje učinkovitih mjera zaštite, itd.*

Prema Zakonu o prostornom uređenju (NN 30/1994.) prostor je *cjelokupna fizička, prirodna i po čovjeku stvorena osnova koja se u skladu s gospodarskim i drugim potrebama obnavlja, razvija i zaštićuje u trajnom procesu prostornog uređenja.*

U Strategiji prostornoga uređenja Republike Hrvatske iz 1997. godine navedeno je da *prostor Republike Hrvatske treba razvijati uvažavanjem i svrhovitim korištenjem prirodnih izvora, prirode i kulturnih dobara u planiranju gospodarskoga razvitka i potreba stanovništva.*

Od iznimne važnosti za Republiku Hrvatsku je učinkovito ustrojavanje sustava zaštite okoliša na razini državne uprave te lokalne samouprave i uprave. U Deklaraciji o zaštiti okoliša u Republici Hrvatskoj, koju je Sabor donio 1992. godine, sadržano je čvrsto opredjeljenje za izgradnju pravnog sustava u skladu s međunarodnim ugovorima te europskim i svjetskim standardima kojima će se u cijelosti osigurati trajna, sustavna i učinkovita zaštita okoliša. Nadležna državna institucija za poslove zaštite okoliša je *Državna uprava za zaštitu prirode i okoliša*, ustrojena 1994. g. U županijama su ustrojene uredi za prostorno uređenje, stambeno-komunalne poslove, graditeljstvo i zaštitu okoliša.

Program prostornoga uređenja Republike Hrvatske polazište je za utvrđivanje ponašanja u zaštiti okoliša i to je temeljnica ovoga Plana. Zaštitu okoliša valja shvatiti kao neprekidni i, u svim područjima čovjekova djelovanja, nazočan cilj koji se provodi kao opći svjetonazor. Hrvatska ne posjeduje na svjetskoj razini kapitalne prirodne izvore, ali neprocjenjivu vrijednost čini ukupan prostor sa cjelokupnim prirodnim i stvorenim prirodnim, krajobraznim i kulturnim naslijeđem.

Ključna područja djelovanja u zaštiti okoliša su područja gospodarstva i korištenja prirodnih izvora. Industrijsku proizvodnju treba modernizirati uvođenjem suvremenih tehnologija koje će smanjiti štetne utjecaje, koja će osigurati gospodarske učinke u granicama dopustivih opterećenja okoliša. U području infrastrukture i komunalnih djelatnosti potrebno je provesti modernizaciju, ponajprije pročišćavanje otpadnih voda, izvedbu sustava odvodnje koji osigurava nepropusnost, te sustavno zbrinjavanje otpada (odvajanje i prikupljanje korisnoga otpada, posebna skrb za opasni otpad, štednja vode i energije). Krajobraz treba čuvati provođenjem mjera zaštite prirodne i kulturne baštine te očuvanjem kulturne i prirodne fizionomije krajolika u cjelini. U poljodjelstvu treba težiti smanjenju upotrebe štetnih kemijskih sredstava i očuvanju kakvoće poljodjelskoga zemljišta. U vodnom gospodarstvu potrebno je provoditi mjere zaštite voda i suvremenih načela korištenja voda s namjerom očuvanja prirodnoga ustroja. U rudarstvu treba provoditi sanaciju i rekultivaciju kopova nastalih uslijed korištenja mineralnih sirovina.

3.7.1. Sustav gospodarenja okolišem

Republika Hrvatska je donesenim zakonima, pravilnicima i uredbama prihvatila tri temeljna načela prava okoliša:

- *načelo predusretanja*, podrazumijeva prethodnu zaštitu i sprečavanje ugrožavanja prirodnih izvora, odnosno uklanjanje ili svođenje opasnosti na najmanju moguću mjeru - prevencija;
- *načelo suradnje* podrazumijeva zajedničko djelovanje svih zainteresiranih (države, gospodarstvenika, društva, pojedinaca);
- *načelo uzročnosti*, podrazumijeva da svatko tko onečišćuje okoliš i prouzrokuje štete, snosi troškove oporavka ili naknadu štete.

Djelotvornost zaštite okoliša bit će veća uz pomoć županija. Gradovi i općine su maleni i u pravilu s nedostatnim novcem za potrebite zaštite. Zato dogovor županijskih, gradskih i općinskih uprava mora biti na samom početku rješavanja poteškoća, kako bi se problemi uočavali, razmotrili, pratili i najdjelotvornije rješavali. Usklađeno djelovanje u zaštiti okoliša treba u ključnim i osjetljivim situacijama podići na državnu, pa i na međudržavnu razinu, poglavito u pograničnim pojasevima.

3.7.2. Utvrđivanje stanja okoliša

Zakon o zaštiti okoliša (NN 82/1994.) određuje općinama i gradovima obveze glede izrade dokumenata zaštite okoliša. Gradovi i općine nemaju izravnu zakonsku obvezu izrade izvješća o stanju okoliša, ali su obvezni osigurati uvjete za vođenje očevidnika o stanju okoliša, mjerama zaštite okoliša i načinu obavješćivanja javnosti, te osigurati javnost podataka važnih za zaštitu okoliša. Skrb o zaštiti i unapređenju mjesnoga okoliša je pravo i obveza lokalne samouprave.

Da bi se mogao napraviti program zaštite okoliša potrebno je evidentirati postojeće stanje. U sklopu ovoga Plana djelomično je istraženo stanje okoliša i dostupne spoznaje su ugrađene u Plan. Za izradu izvješća o stanju okoliša u velikoj će mjeri poslužiti poglavlje o kulturnome i prirodnome naslijeđu. U okviru Plana nije bilo moguće izraditi sveobuhvatnu studiju zaštite okoliša nego su samo određene teme koje će se slijedom Zakona o zaštiti okoliša razmotriti na županijskoj razini.

3.7.3. Mjere zaštite okoliša

Program zaštite okoliša temelji se na Studiji koju je 1997. godine izradio Ekoneg holding d.o.o. za naručitelja: Županiju krapinsko - zagorsku, a koja uporište nalazi u čl. 18., 19. i 20. Zakona o zaštiti okoliša. Program donosi osnovne ciljeve upravljanja okolišem, u skladu s ukupnim gospodarskim, društvenim i gospodarskim razvojem, uvjete i mjerila zaštite, te prioritete.

Budući da nije razrađena strategija zaštite na razini Države, smjerokaz u provedbi zaštite daju načelna opredjeljenja za očuvanjem prirode i čovjekova okoliša, koja izviru iz Ustava Države, Strategije prostornog uređenja Države (1997. g) i Programa prostornog uređenja Države (1997. g).

Predviđanje, sprečavanje i ograničavanje onečišćenja provode institucije i akteri zaštite kroz monitoring, utvrđivanje smjernica i provedbu zaštite, u redovitim ili izvanrednim situacijama. On podrazumijeva meteorološka ispitivanja, praćenje kvalitete zraka, površinskih i podzemnih voda, mjerenje emisije štetnih tvari, buke, kontrolu kritičnih postrojenja, te kartiranje svih podataka. Služba treba provjeravati, održavati pa i gospodariti sustavom prikupljanja nekorisnog i korisnog otpada, tehnološkog (opasnog) otpada i organskog otpada.

Za instalaciju stabilnog sistema zaštite neophodno je odrediti izvore financiranja koji su u pravilu uvijek nedovoljni, te upućuje na optimiranje kao jedini realni postupak. Sustav prikupljanja sredstava mora biti stabilan i pravičan i težiti principu da više troškove snosi onaj subjekt koji više sudjeluje u onečišćenju.

program zaštite okoliša

Racionalno gospodarenje šumama, poljodjelskim površinama i građevinskim područjem općine je interes u očuvanju prostora mjerama održivog razvoja. Iskorištavanje prirodnih agrobioloških i mineralnih sirovina mora biti uravnoteženo s potencijalima prostora, a praćeno mjerama sprečavanja degradacije po svim osnovama, te sanacijom i obnovom u slučajevima koji su izmakli kontroli.

Svršishodno i efikasno gospodarenje otpadom današnji je aksiom funkcionalnog uređenja prostora. Segregacijom sekundarnih sirovina (reciklažom) treba rasteretiti odlagališta, te kontrolirati sve faze u procesu prikupljanja, prijevozu, iskrcaju i obradi otpada.

zaštita voda (izvorišta pitke vode)

Zaštita izvorišta pitke vode i zaštita podzemnih voda apsolutni je prioritet. U prvi krug prioriteta spada i izrada integralnog vodoopskrbnog sustava na razini cijele županije. Istovremeno s lokalnom vodoopskrbom treba graditi i kanalizacijske sustave, čime se ne ugrožava prostor kao recipijent, a time se umanjuje opasnost od erozije. Zaštitu treba proširiti na segment pročišćavanja otpadnih voda, zaštitu podzemnih voda, te obrana od poplava.

zaštita tla

Najkvalitetnija tla štite se obvezom namjene isključivo za agrobiološku pripremu grane bez mogućnosti prenamjene. Ovakvih tala nema na prostoru Grada Klanjca, što ne znači da i ona koja se danas koriste u istu svrhu ne treba štiti sličnim mjerama. Racionalno iskorištavanje tla

podrazumijeva obradu zapuštenih površina, konstantno unapređivanje tala ispravnim agrotehničkim mjerama, sprečavanje daljnje erozije tla, održavanje i poboljšanje humizacije tla, stimuliranje korisnika na zelenu gnojidbu i gnojidbu prirodnim biljnim otpadom.

Obzirom na brojnost klizišta izazvanih ljudskom djelatnošću treba ustrajati na saniranju prostora sadnjom adekvatne vegetacije, te sprečavati krčenje tamo gdje nagibi terena upućuju na mogućnost otvaranja novih klizišta.

zaštita kakvoće zraka i zaštita od buke

Onečišćenja zraka i pojačana buka na prostoru Grada Klanjca se ne smatraju ugrozom, ali se mogu očekivati u industrijskim zonama uz Klanjec, Mihanovićev Dol i Lepoglavec. Treba daljnjim provođenjem plinifikacije poticati male potrošače na postupni prelazak s krutog goriva na plin.

mjere zaštite flore i faune

Zaštitu staništa u gospodarski korištenim prostorima određuju uvjeti zaštite prirode a provode ih nadležne službe za poljodjelstvo, šumarstvo, vodoprivredu, zaštitu okoliša i drugi. Biološka raznolikost izložena je stalnim promjenama kojih je posljedica izumiranje biljnih i životinjskih vrsta. Zato je važno u sve oblike korištenja prostora ugrađivati mjere očuvanja biološke raznolikosti. Očuvanje biološke raznolikosti temelji se na zaštiti okoliša te osobito na očuvanju zaštićenih dijelova prirode. Zakonom o zaštiti prirode zaštićene su pojedine biljne i životinjske vrste - rijetke vrste u Hrvatskoj i vrste za očuvanje na što nas obvezuju međunarodni sporazumi.

vatrogasna zaštita

Iako ne tako izražena kao u obalnom potezu, ipak u prostorima tradicionalno ekstenzivne poljodjelske aktivnosti opasnost od požara se javlja zbog nekontroliranog paljena korova. Mjerama zaštite treba od požara podrazumijeva se veća pažnja i kontrola, te edukacija uz poticanje dobrovoljnog vatrogastva, što uostalom izvire iz tradicije kraja.

zaštita okoliša mjerama krajobraznog oblikovanja

Mjerama prostornog plana treba očuvati postojeći odnos šumskih i poljodjelskih površina. Naročitu pažnju treba posvetiti očuvanju prirodnih tokova potoka s brdskim i dolinskim livadama.

Izgradnju treba širiti unutar već postojećih seoskih aglomeracija i zaseoka vodeći računa o gabaritima i tlocrtnoj površini. Spriječiti širenje naselja duž prometnica, naselja grupirati.

Ograničiti daljnju izgradnju klijeti na istočnim padinama i obroncima Cesargradske gore.

Mjerama i odredbama prostornog plana spriječiti neplansku izgradnju raznih proizvodnih djelatnosti nasred livada.

U uskom tjesnacu doline Sutle ne planirati nikakvu izgradnju.

Mjerama prostornog plana na nivou općine treba zaštititi krajolik oko kapele Sv. Florijana s Kalvarijom, zatim vinogradarski krajolik s kapelom sv. Filipa i Jakova u području Ledina Klanječkih s potezom očuvanih drvenih klijeti.

zaštita okoliša mjerama graditeljskoga oblikovanja

U cilju poboljšanja prostora povijesnih i graditeljskih cjelina Klanjca i seoskih naselja potrebno je primjenjivati slijedeće mjere graditeljskog oblikovanja. Povijesne građevine obnavljati u skladu s izvornim oblikovnim značajkama, a manje vrijedne građevine i interpolirane novogradnje gabaritima i materijalom ambijentalno uskladiti s povijesnim i tradicijskim značajkama (izduženi tlocrti, ograničene visina, dvostrešna krovništa propisanih nagiba.

Koristiti elemente povijesnog oblikovanja u određivanju prozora, ulaznih prostora po uzoru na tradicijske "kapiće" ili trjemove (ganjke). Isključiti primjenu neprihvatljivih oblikovnih elemenata, lukova, lijevanih betonskih balustrada, lučnih i trokutastih krovniha kućica, kapastih krovništa i sl.

Za izgradnju u vinogradarskim područjima primjenjivati elemente tradicijskih klijeti, te gabaritom, postavom na terenu, visinom i materijalom sačuvati izvornost i kvalitetu kultiviranog pejzaža.

U vanjskoj obradi građevina koristiti žbuku, i drvo češće nego je danas praksa. Za pokrov koristiti crijep. Provoditi mjere dovršenja (završne obrade pročelja) svih stambenih i gospodarskih zgrada kroz sve moguće financijske stimulacije. Problem estetskog izgleda i krajolika je u velikoj mjeri rezultat nedovršenosti započete izgradnje.